

کوله پشتی

فصلنامه علمی- تخصصی انجمن علمی جغرافیا و گردشگری دانشگاه تبریز
سال اول- شماره سوم- زمستان ۹۵
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

معماری مساجد در ایران

برترین پیست‌های اسکی در ایران

موانع برندسازی شهر تبریز

تجربه‌ای هیجان‌انگیز در زیپ لاین رامسر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارَ وَ لَكِن تَعْمَى الْقُلُوبَ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

آیا در زمین گردش نکرده‌اند تا دل‌هایی داشته باشند که با آن ببانددشند یا گوش‌هایی که با آن بشنوند، در حقیقت چشم‌ها کور نیست لیکن دل‌هایی که در سینه‌هاست، کور است. (الحج: ۴۶)

سخنان مقام معظم رهبری در ارتباط با استفاده از ظرفیت فوق‌العاده طبیعی و تاریخی - ۱۳۹۰/۲۶/۵

ظرفیت های فوق العاده کشور ایران شأنش خیلی بالاتر از این است که به عنوان يك کشور درجه دوم در دنیا محسوب شود. این کشور باید در سطح بالای کشورها و ملت ها قرار داشته باشد. سابقه تاریخی ما میراث فرهنگی ما، توانایی های مردمی ما ظرفیت های طبیعی ما، همه به ما این را املاء و دیکته می کنند.

کوله پشته

فصلنامه علمی-تخصصی انجمن علمی دانشجویی جغرافیا و گردشگری دانشگاه تبریز

سال اول-شماره سوم-زمستان ۱۳۹۵

فصلنامه کوله پشته

سال اول-شماره سوم-زمستان ۱۳۹۵

فهرست

سخن سردبیر / مشکلات نظام آموزش گردشگری، دغدغهای از جنس دانشجویی

نقد صریح از وضعیت صنعت گردشگری

معماری مساجد در ایران
بررسی موانع پیشروی ثبت جهانی نایبستان
نگاه آسیب شناسانه به گردشگری ایران
گردشگری هنری ایرانی
توسعه پایدار گردشگری سلامت در شهر تبریز
مروری بر مفاهیم گردشگری بدون کرین

برای نویسندگی در مجلات تخصصی چه مهارتهایی را تقویت کنیم؟
برندسازی با طعم مشهد ۲۰۱۷
پیامدهای فرهنگی گردشگری
گردشگری ورزشی در ایران
موانع برندسازی شهر تبریز
پیشگیری از یک مرگ خاموش...
گردشگری حلال

همایش ها و کنفرانس های بین المللی جغرافیا و گردشگری زمستان ۱۳۹۵

آشنایی با جدیدترین عناوین کتاب منتشر شده در حوزه گردشگری

بهترین پیستهای اسکی ایران
سفر زمستانی به قدیمیترین ترگس زارهای ایران
کویر کاراکال یزد
جزیره هرمز: نگینی در قلب خلیج فارس
روستای ورکانه: تصویری از دوران رنسانس
دانشتنیهای کویرنوردی
موزه استاد بهتونی، گنجینههای از مجسمههای خوردنی
پیشنهاد یک گردش ماجراجویانه در آبشار سرکندیزج
تجربههای هیجانانگیز در زیپ لاین رامسر
آشنایی با یکی از برترین نمونههای معماری خانههای کویر، خانه لاریها
جنوب ایران: پتانسیلی بزرگ در زمینه گردشگری خوراک
خوس دوزی: هنری بازمانده از دوران صفویه

سفر به بیابانی با شنهای سفید و دریاچههای آبی
ساحل شنهای صورتی باهاما، یکی از دلنشینترین سواحل جهان
اوتر ماتسوری، فستیوال زمستانی ژاپن

گفتگو با آقای دکتر اکبر قاسمی در خصوص گردشگری سلامت

تیریک

درد دل

علمی تخصصی

علمی ترویجی

گوش به زنگ

کتاب خوان

ایرانگردی

جهانگردی

زنگ مصاحبه

■ صاحب امتیاز: انجمن علمی دانشجویی جغرافیا و گردشگری دانشگاه تبریز

■ مدیر مسئول: نادره مشهور خواجه

n.mashoor.kh@gmail.com

■ سردبیر: اسما شریاف بهتاش

Asma.behtash@gmail.com

■ مدیر عتری: لاله زیدی

■ دبیر سرویس علمی: اسما شریاف بهتاش

■ دبیر سرویس ترویجی: سائلی اشراقی

■ دبیر سرویس ایرانگردی و جهانگردی: نگین متین

■ صفحه آرا: نادره مشهور خواجه

■ ویراستار: اسما شریاف بهتاش

■ هیئت تحریریه: طناز تیشه زن، سودا جلیلی، افسانه جباری، میکائیل پروین، فرشاد فرشالیان، آیتاز یخشعلی پور، محمد حسین قاسمی، ویدا زاد غفاری، لاله زیدی، سائلی اشراقی، نادره مشهور خواجه، اسما شریاف بهتاش، نادره مشهور خواجه، نگین متین اقدم

■ با تقدیر ویژه از اساتید ارجمندمان: دکتر مریم خطیبی، دکتر فریبا کرمی، دکتر ابوالفضل لثیری، دکتر ابوالقاسم تقی زاده، دکتر رحیم حیدری، دکتر حسین پتلمی، دکتر اکبر قاسمی، دکتر اسدالله حجازی

وبسایت نشریه کوله پشته:

Kooleposhti-mag.ir

هیچ حرکت و اقدامی کاملاً بدون ایراد و مشکلات نیست، بی شک ما نیز در مجموعه کوله پشته بدون ایراد عمل نکرده ایم، لطفاً با پیشنهادات و انتقادات خود ما را در این مسیر یاری نمایید.

مشکلات نظام آموزش گردشگری، دغدغهای از جنس دانشجویی

در زمینه نیازهای آموزشی و برنامه‌های آموزشی، نارسایی در امر آموزش به دلیل کمبود کادر علمی متخصص کتب درسی و موارد آموزشی، و در نهایت نبود یک سازمان نیرومند و برخوردار از علم و فن اداره با توانایی علمی در زمینه گردشگری به منظور نظارت بر موسسات و جلب اعتماد و همکاری مدیران هتل‌ها و موسسات آموزشی اشاره کرد. در راستای اصلاح نظام آموزشی صنعت گردشگری باید نیازهای آموزشی شناسایی و اولویت‌بندی شوند. به عبارت دیگر، انواع و محتوای دوره‌ها، تعداد آموزش دیدگان و تعداد افراد کادر آموزشی باید مورد بررسی قرار گیرند. همچنین به منظور اثربخشی این نظام، ضروری است که وظایف اجرایی بخش دولتی و خصوصی تفکیک شوند، در واقع یک کمیته یا شورای ملی آموزش ایجاد شود تا گروه‌های دست اندرکار را گرد هم آورده و وظایف هر یک در امر آموزش را تدوین کند.

به منظور بهبود نظام آموزش گردشگری، دولت نیز نقش اساسی دارد. دولت در این راستا باید برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی، سطوح سرپرستی و مدیریت را ایجاد کرده و آموزش دهد. دولت باید در زمینه روند استخدام نیروی انسانی و نیازهای آموزشی تحقیق کرده و در امر به روز کردن منابع انسانی کمک کند. فراهم کردن کتابخانه‌های مجهز به مراکز اسناد و سایت از دیگر وظایف دولت در این بخش است. دولت همچنین باید به طراحی و توسعه استانداردهای مهارت‌های حرفه‌ای و برنامه‌های آموزش عملی و طراحی یک سیستم آزمون شغلی و صدور گواهینامه آن اقدام نماید.

بخش خصوصی نیز با اقدامات مختلف می‌تواند به بهبود وضعیت نظام آموزشی کمک کند. این بخش می‌تواند دوره‌های کوتاه مدت آموزشی برگزار کرده و همچنین استراتژی منابع انسانی را در تدوین برنامه‌های اجرایی خود مد نظر قرار دهند و این فرصت را به افراد جدیدالورود بدهند تا دوره‌های آموزشی را طی کرده و ضمن خدمت برای کارکنان شاغل، آموزش ببینند.

مشکلاتی که در این متن گفته شد، باتوجه به جوانی رشته‌های گردشگری در ایران، کمی طبیعی به نظر می‌رسد اما اصلاح هرچه سریع‌تر این مشکلات نه تنها به بهبود نظام آموزشی بلکه به توسعه صنعت گردشگری نیز کمک خواهد کرد. زیرا آموزش نوعی سرمایه‌گذاری مفید و یک عامل کلیدی در توسعه محسوب می‌شود.

در این شماره از نشریه کوله‌پشتی قصد داریم نظام آموزش گردشگری را زیر ذره‌بین بگیریم. گردشگری صنعتی انسان‌محور است، لذا آموزش نیروی انسانی در این صنعت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این خصوص کیفیت مهم‌تر از کمیت است و تعدد نیروی انسانی نمی‌تواند ضامن عملکرد مطلوب باشد. در این راستا تمرکز بر توسعه منابع انسانی در صنعت گردشگری امری ضروری است که باید چالش‌های نظام آموزشی را تشریح کرده و به بهبود آنها اهتمام ورزید.

همانطور که می‌دانید گردشگری یک مفهوم میان رشته‌ای است، همین امر پیچیدگی ساختار آموزشی را به دنبال دارد. از سوی دیگر، گردشگری صنعتی پویاست و همواره در حال رشد و تغییر است. این مسئله خود باعث بروز مشکلاتی در نظام آموزش گردشگری می‌شود. با اینکه گردشگری از دهه‌های گذشته در جهان رشد یافته اما معیارهای استاندارد و عمومی برای آموزش گردشگری در سطح بین‌المللی وجود ندارد. بخشی دیگر از مشکلات به دنیای بیرون از دانشگاه مربوط می‌شود؛ متأسفانه برای فارغ‌التحصیلان رشته‌های گردشگری شرایط کاری مستحکمی وجود ندارد، دلیل آن نیز فصلی بودن کارها، نیمه وقت بودن مشاغل و... است. در بین بخش‌های مختلف این صنعت نیز هماهنگی وجود ندارد و این خود ضعیفی برای این صنعت محسوب می‌شود. یکی دیگر از مهمترین مشکلات آموزش گردشگری، عدم انطباق بروندهای آموزشی با انتظارات کارفرمایان است. مشاغل گردشگری عمدتاً نیازمند مهارت‌های عملی هستند اما واحدهای آموزشی دانشگاه‌ها نظری می‌باشند. در نتیجه فارغ‌التحصیلان گردشگری در زمان ورود به بازار کار با مشکلات زیادی مواجه می‌شوند. در نتیجه افراد باید از طریق آزمون و خطا اقدام به یادگیری مهارت‌های شغلی نمایند، لذا بنگاه‌های گردشگری بهره‌گیری از نیروی ماهر را ترجیح می‌دهند.

نظام آموزشی نیز دلایلی برای ضعف خود دارد که عبارت است از: عدم وجود تجهیزات لازم در بخش آموزش عملی، عدم تخصیص منابع مالی کافی از سوی دولت به بخش آموزش در مراکز دانشگاهی، و کم اعتمادی بخش خصوصی نسبت به افراد آموزش دیده از سوی مراکز موجود.

از دیگر مشکلات نظام آموزش گردشگری می‌توان به فقدان تدارکات لازم و از پیش تهیه شده برای جلب دانشجو در رشته‌های مورد نیاز بخش گردشگری، نبود یک برنامه دقیق مبتنی بر بررسی‌های علمی در

نقد صریح از وضعیت صنعت گردشگری

محمد باریکانی /
همشهری آنلاین:
اولویت‌های صنعت
گردشگری ایران
چیست؟ آیا واقعا
نگاه جدی حاکمیت
از صنعت نفت به
صنعت گردشگری
تغییر یافته است؟
نیازهای امروز صنعت
گردشگری چیست؟
آیا واقعا اولویت
اصلی صنعت
گردشگری ایران
ساخت هتل است
این‌ها سؤالاتی است
که صبح دیروز پاسخ

جهانگردی ایران البته
اندکی صریح‌تر از
اساتید دانشگاه یا
معاون گردشگری
سازمان میراث
فرهنگی سخن گفت.
رئیس انجمن دفاتر
خدمات مسافرت
هوایی و جهانگردی
ایران که قدیمی‌ترین
تشکل صنفی فعالان
صنعت گردشگری در
ایران است با تأکید بر
اینکه صنعت
گردشگری نیاز به
برنامه ریزی دارد
گفت: متأسفانه

سازمان میراث فرهنگی تا به امروز نتوانسته بازارهای هدف گردشگری
را به درستی تعریف کند.

محمدحسن کرمانی با انتقاد از آمارهای ارائه شده از ورود گردشگر به
کشور گفت: یک میلیارد مسلمان در جهان وجود دارد که حتی عرضه
جذب یک میلیون گردشگر از این تعداد را نداریم. او گفت: عراقی‌هایی
که به صورت فله‌ای به ایران می‌آیند در ردیف گردشگر واقعی قرار
نمی‌گیرند.

محمدحسن کرمانی گفت: مدام می‌گویند جاده‌ها شلوغ است. می‌دانید
چرا؟ چون کسی با تور سفر نمی‌کند. زیرا برای تورها مشکل ایجاد
می‌کنند. پس مسافران داخلی هم ترجیح می‌دهند با خودروهای شخصی
در جاده‌ها سفر کنند. محمدحسن کرمانی تأکید کرد: نتیجه اقدامات
نادرست در برخورد با تورهای گردشگری سرریز شدن گردشگران
ایرانی به بازار کشورهای همسایه است. او به ضعف‌های سازمان میراث
فرهنگی در تبلیغات بین‌المللی گردشگری در ایران نیز اشاره کرد و
خواستار جدی گرفتن تبلیغات سفر به ایران در رسانه‌های بزرگ جهان
شد. کرمانی گفت: باید به شبکه‌های بزرگ جهانی توجه شود نه آنکه
در یک شبکه آفریقایی یا یک روزنامه مخالف در ترکیه که مردم و
رسانه‌های آن کشور با آن روزنامه مشکل دارند، تبلیغ سفر به ایران داد.
کرمانی البته از هتل‌سازی‌های بی‌ضابطه در ایران نیز انتقاد کرد و
خواستار تنظیم نظام جامع گردشگری براساس موازین بین‌المللی در
کشور شد.

۴ کارگروه جدید برای بررسی مشکلات گردشگری

مرتضی رحمانی موجد، معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی پس
از شنیدن سخنان مشورتی فعالان صنعت گردشگری و اساتید دانشگاه‌ها
اعتراف کرد که ایران در سال‌های اخیر از تحولات صنعت گردشگری
جهان به شدت عقب افتاده و جهش‌های گردشگری که در کشورهای
همسایه مانند ترکمنستان، قزاقستان و حتی برخی کشورهای عربی رخ
داده است متولیان صنعت گردشگری در ایران را غافلگیر کرده است.
رحمانی موجد با ابراز تأسف از برخی اقدامات دستگاه‌های غیرمسئول
در صنعت گردشگری ایران گفت: نیازمند چتری هستیم که همه از آن
حرف شنوی داشته باشند. همین جمعه گذشته در مسیر گیلان اتوبوس
گردشگران را متوقف کرده و راهنمای تور را آزار و زندانی کرده اند.
معاون گردشگری کشور تأکید کرد: حوزه گردشگری حوزه
تسویه حساب‌ها نیست و صنعت گردشگری ترکیه به دلیل نبود همین
مشکلات توسعه یافته است. وی همچنین از تشکیل ۴ کارگروه
تخصصی تعیین مقاصد جدید گردشگری، نیازسنجی آموزشی صنعت
گردشگری، نیازسنجی واحدهای اقامتی و کارگروه تنقیح قوانین
گردشگری در پایان نشست با فعالان بخش خصوصی خبر داد.

به آنها در تعیین نشست کمیته مشورتی معاونت گردشگری سازمان
میراث فرهنگی با حضور اساتید دانشگاه‌ها و فعالان صنعت گردشگری
ممکن شد.

مرتضی رحمانی موجد معاون گردشگری کشور صبح دیروز فعالان
صنعت گردشگری کشور و اساتید مطرح دانشگاه در حوزه گردشگری
را به یک صبحانه کاری در دفتر خود دعوت کرد تا در هم‌اندیشی با
آنها سیاست‌های بخش گردشگری کشور را تنظیم کنند. موضوعات
زیادی از سوی اساتید دانشگاه‌ها و فعالان بخش خصوصی صنعت
گردشگری در این نشست عنوان شد که بیانگر کاستی‌های صنعت
گردشگری کشور بود.

یک تأسف، یک تأکید

دکتر سیدحسن مطیعی لنگرودی استاد دانشگاه تهران در این نشست،
انتقاداتی به نبود تخصص مرتبط با گردشگری در شرکت‌های خدمات
مسافرتی مطرح کرد. به گفته مطیعی لنگرودی، به نظر می‌رسد مدیریت
کلان کشور نیز اعتقادی به اقتصاد و بازاریابی در گردشگری ندارد و
برای مدیران ارشد کشور، درآمد ناشی از دلارهای نفتی برای پرداخت
حقوق تمامی کارکنان بخش‌های دولتی اکتفا می‌کند.

آنطور که این استاد دانشگاه در نشست دانشگاهیان و فعالان بخش
خصوصی اعلام کرده است، مشکل جدی فعالان بخش خصوصی این
است که نمی‌توانند نشستی با مدیران کلان کشور داشته باشند تا برای
آنها توضیح بدهند اقتصاد گردشگری چیست؟ و چگونه می‌توان اقتصاد
مثبت گردشگری را جایگزین درآمدهای نفتی کرد؟ دکتر احمد روستا،
استاد دانشگاه شهید بهشتی نیز در نشست کمیته مشورتی گردشگری
گلایه‌هایی از بخش گردشگری کشور مطرح کرد.

دکتر روستا با تأکید بر اینکه سال‌هاست مدیریت غلط بر گفته‌های
درست اعمال می‌شود، از اینکه سازمان میراث فرهنگی به جایی رسیده
که مدیریت تعطیلات در کشور را محور اصلی فعالیت‌های خود اعلام
کند ابراز تأسف کرد.

دکتر هوشنگ ضیایی رئیس گروه گردشگری دانشگاه علامه طباطبایی
نیز در نشست صبح دیروز با معاون گردشگری، پیشنهاد غربالگری
طرح‌های مطالعاتی و برنامه‌های عملیاتی ارائه شده به معاونت
گردشگری را مطرح کرد. ضیایی به مناطق نمونه گردشگری اشاره کرد
و گفت: مناطق نمونه گردشگری کشور قرار بود ۲۰ منطقه باشد
درحالی‌که اکنون بیش از ۱۲۰۰ منطقه نمونه گردشگری اعلام شده و باید
در بازبینی این مناطق مشخص شود که چه میزان از آنها مناسب معرفی
به عنوان منطقه نمونه گردشگری نیستند.

نقد‌های صریح

محمدحسن کرمانی رئیس انجمن دفاتر خدمات مسافرت هوایی و

معماری مساجد در ایران

سانلی اشرافی - دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی گردشگری

و از ساده‌ترین وجه تا پرنقش و نگارترین شکلی ساخته می‌شوند. مسجد پیامبر در مدینه به عنوان اولین مسجد که به دست خود پیامبر ساخته شده همیشه به عنوان الگویی برای ساخت مساجد در نظر گرفته شده است. این مسجد با ورودی، شبستان، حیاط، صحنه یاران و مستمندان همجوار خانه پیامبر با دستان پیامبر و یاران نزدیکش ساخته شد. اولین مسجد ایران با هدف ساخت مسجد با بهره‌گیری از الگوی مسجد پیامبر در فهرج با ساختار ورودی، میانرا، شبستان قبله، شبستان زمستانی و مناره ساخته شد و مسجد جامع فهرج نام گرفت. مساجد در ایران در طول تاریخ اسلامی این مرز و بوم به دو گونه کلی مساجد شبستانی و مساجد ایوانی ساخته شده‌اند. مساجد شبستانی یا چهل ستون بیشتر در آغاز سده دوم هجری و شیوه خراسانی در منطقه خراسان با معماری ساسانی ساخته شدند. در قرن چهارم هجری ستون‌ها به کنار رفتند و گنبد خانه‌ها و ایوان‌های آتشکده‌ای معماری مساجد را از شبستانی به ایوانی بدل گردانند. البته نمی‌توان مساجد چهار تاقی را در طول حیات مساجد ایران نادیده گرفت. این مساجد به شکل مربعی یا چهار ستون که بینشان با چهار تاق بهم می‌پیوندند و گنبد مدور را با برجانه‌گی می‌دارند نقش منحصر به فردی از مسجد ارانه می‌کنند. بیشتر مساجد بهمانند امروزی که گردشگران و دوستداران زیبایی به خود جلب می‌کنند از دوره عباسی و دوران پس از آن باقی مانده‌اند که بررسی این ادوار تاریخ از لحاظ مساجد مربوطه خالی از لطف نخواهد بود.

معماری مسجد حذف گردد به جز محراب که مهم‌ترین راه رسیدن به خدا به شمار می‌روند و نشانه قبله مومنین می‌باشد. صحن: صحن یا حیاط اولین ارتباط وارد شونده با مسجد است که تزیینات و روح مسجد را به نمایش می‌گذارد. با ورود به حیاط مساجد که با الگو گرفتن از مسجد پیامبر معمولاً مربعی شکل هستند، روح مومن از جهان مادی جدا شده با رنگ و تزیینات الهی و پاکیزگی آب حوض میان صحن آماده تقرب گردد. ایوان: مساجد ایران زیباترین ایوان‌های جهان اسلام را دارند که با ساختار متوازن خود و حالت نیم دایره‌ای مزین به آجر کاری، کاشیکاری و گچ‌بری‌ها خودنمایی می‌کنند. مناره: مناره‌های اولیه به عنوان میله‌های راهنما برای هدایت مسافران ساخته می‌شد که بعدها در مساجد برای راهنمایی مسافران و اذان گفتن ساخته شدند. ساخت اولین مناره به قرن سوم هجری باز می‌گردد. این بخش از مسجد در ابتدا به صورت منفرد و بعدها به صورت زوج در معماری مساجد جای گرفت. گنبد: گنبدها نیز یکی از علائم معماری اسلامی هستند که متنوع‌ترین آن‌ها در ایران به کار گرفته شده‌اند. این گنبدها از خشت خام با اندود کاه گلی یا آجر و سنگ در سرتاسر ایران اسلامی خودنمایی می‌کنند. گنبدهای رنگین کاشی کاری شده و گاه طلا کاری شده نیز از خصوصیات مساجد ایرانی به شمار می‌رود. محراب: محراب نشان دهنده قبله مسلمین و در واقع نقطه عطف مسجد است. زیرا فلسفه ایجاد مسجد علاوه بر ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آن، ادای فریضه واجب نماز است که هر مسلمان ملزم به اجرای آن است. محراب‌ها در فرورفتگی قسمتی از دیوار قبله

نیایش یکی از مهمترین نیازهای معنوی بشر محسوب می‌گردد و برآوردن آن نیازمند مکانی مشخص و دور از جهان مادیست. به وجود آمدن نیایشگاه در دل آبادی‌ها و مرکزیت و عظمت آن‌ها نشان از اهمیت و توجه ویژه جوامع بشری در طول تاریخ به این نیاز برجسته دارد. ادیان مختلف در جهت هدایت انسان به سعادت و برجسته کردن ابعاد عبادی نیایشگاه‌های خود را با بهترین جلوه‌ها و در چشمگیرترین مکان‌ها بنا کرده‌اند. در این میان اسلام نیز به عنوان دینی جامع که تمام نیازهای بشری را مدنظر دارد از دیگر ادیان مستثنی نیست و مسجد را به عنوان مهم‌ترین مرکز اجتماعی و عبادی مسلمانان مطرح می‌کند. نشانه مادی از معنویات و ماوراء و جزو اصلی یک جامعه و آبادی نیازمند توجهی خاص در ساخت و زیباسازی می‌باشد. این اهمیت در زیبایی و اتصال به ماوراء در معماری مساجد ایران به وضوح به چشم می‌خورد. قبل از گسترش شهرها و روستاها نیایشگاه‌ها به دلیل عظمت بنا کاملاً جلوه‌گر و مشخص بوده‌اند و نیاز به علائم خاصی نداشته‌اند. پس از گسترش شهر و روستاها و رشد آنها در همه ابعاد لزوم ایجاد تمایز در ساختمان نیایشگاه‌ها احساس شد که با افزودن درگاه‌ها، تنوع، درفش و ساختن میل و برج این تمایز ایجاد شد. هر نوع بنایی اسلوب ساخت و معماری خاص خود را دارا می‌باشد که کما بیش در تمامی انواع آن رعایت می‌شود. مسجد نیز از این قانون مستثنی نیست. بنابراین تمامی مساجد با هر اسلوبی که ساخته شوند عناصر مشترکی دارند که عبارتند از: صحن، ایوان، رواق، مناره، گنبد، شبستان و محراب که هر یک از این عناصر می‌تواند از

کاشی‌های آبی مشاهده کرد. از مساجد نمونه و بسیار معروف این دوره می‌توان مسجد گوهرشاد را نام برد. بی‌اغراق اوج هنر و تکنیک کاشیکاری این دوره و ایران را می‌توان در این بنا مشاهده کرد. در این بنا مناره در جوار ساختمان قرار دارد، پیش از این مناره‌ها بر فراز دیوارها قرار داشتند و این سبک (مناره جدا از ساختمان) احتمالاً از سبک معماری هند اقتباس شده است.

دوره ترکمانان
نمونه ابنیه مذهبی این دوره مسجد مظفریه یا کیود تبریز است که در نوع خود ممتاز بوده و هم اکنون در حال مرمت است. حیاط مرکزی کاملاً سرپوشیده و دارای گنبد است. نماهای داخلی و خارجی آن به ظریف‌ترین کاشی‌های ایران مزین شده است. قاب‌های مختلف و هماهنگ دارای رنگ‌های مختلف به همراه آبی روشن و در برخی قسمت‌ها با روکش طلاست.

دوره صفویه
بناهای این دوره باز هم دارای طرح کلی چهار ایوانی است البته به ساخت ایوان‌های عظیم با ابعاد بزرگ توجه بسیار شده است. در ابنیه مذهبی کاشی‌های لعاب‌دار، معرق و هفت رنگ در تزیین دیواره‌های خارجی و داخلی بنا، طاق‌ها، مناره‌ها، گنبدها و محراب‌ها استفاده شده است. کتیبه‌های نسخ و ثلث سفید و درخشان، در طاقچه‌ها به کاتر رفته و نور ورودی از طریق پنجره‌های تعبیه شده در ساقه گنبد حالتی روحانی به فضا می‌بخشد. در بناهای ییلاقی تزیینات چوبی نقش اصلی را به عهده داشته و بر روی آن تذهیب کاری و نقاشی‌های لاک‌ی استفاده شده است. از نمونه‌های معماری این دوره می‌توان به مسجد شاه اصفهان که توسط شاه عباس ساخته شده و اوج ساختمان سازی در اصفهان به شمار می‌آید اشاره کرد. این مسجد دارای ابتکارات و نوآوری‌هایی در هنر معماری است، سردر ورودی آن در مرکز ضلع جنوب میدان (نقش جهان) قرار دارد، ولی خود مسجد با زاویه‌ای روبه قبله ساخته شده است، معماران این تغییر زاویه مسجد را به قدری استاندارد و با موفقیت اجرا کرده‌اند که در قسمت ورودی مسجد کسی به وجود چنین زاویه‌ای پی نمی‌برد و نمای عمومی آن از سمت میدان ناموزون به نظر نمی‌رسد. مساجد در این دوره همچنان با طرح چهار ایوانی و گنبدهای بزرگی که به اوج کمال رسیده‌اند، ساخته شده است.

دوره قاجار
این دوره را باید دوره افول معماری ایران به شمار آورد چرا که در مقایسه با ابنیه بسیار زیبای دوره صفوی، بنایی که بتواند با آن برابری کند، ساخته نشد. برجسته‌ترین ابنیه این دوره متعلق به فتحعلی شاه است که خود تقلیدی از ابنیه صفوی است و اکثر تزیینات مهم از هنر اروپایی اقتباس شده است. از آثار مهم بجا مانده از این دوره می‌توان به مسجد و مدرسه سپهسالار، مسجد نصیرالملک در شیراز، مسجد و مدرسه آقا بزرگ در کاشان و مسجد معاون الملک در کرمانشاه اشاره کرد.

هم می‌توان طرح کلی چهارایوانی ساسانی را مشاهده کرد. طرح مساجد و مدارس این دوره اکثراً چهارایوانی با طاق‌نماهای دیواری است، ایجاد گنبدهای عظیم بر روی گوشواره در مساجد از دیگر ویژگی‌های مساجد این دوره است و در تمام ابنیه این دوره سردر اهمیت به سزایی دارد. بناها آجری و تزیینات آن شامل خطوط و نقوش هندی به صورت مهر در آجر، گچبری، کاشی ساده معرق و کتیبه‌هایی به خط کوفی و نسخ است. از جمله مساجد به جای مانده از این دوره می‌توان به مسجد جمعه اردستان و مسجد جمعه زوره اشاره کرد.

دوره ایلخانات
در این دوره انواع ساختمان‌ها، حالت سستی و سبک سلجوقی خود را حفظ کرده، ولی مغولان برای نمایش قدرت خود به ساخت بناهای عظیم با گنبدهای بسیار بزرگ و برج‌های بلند روی آوردند و برای افزایش هیبت بنا، نماهای ساختمان را با قاب‌های باریک و بلند و هلال‌های نوک تیز آراستند. در این زمان استفاده از تزیینات آجر لعاب‌دار و بدون لعاب، قطعات گچ و آجر در موزاییک، کاشی‌های آبی رنگ با نقش‌های زیبای گل و بوته، کتیبه‌های زیبای کوفی و نسخ با نوارهای تزیینی و نازک گچبری به صورت بندکشی رواج داشت. از بناهای مذهبی و مساجد این دوره می‌توان از مسجد جمعه ورامین نام برد. این مسجد مانند مسجد زوره بر اساس طرح کلی چهار ایوانی ساخته شده و برخلاف دیگر مساجد ایران سردر کوتاهی دارد آنچنان که کلی ساختمان در سیطره گنبد بزرگ بالای حجره جلوی محراب قرار گرفته است. طرح داخلی این مسجد نشانه پیشرفت معماری نسبت به قرون قبل است که احساس خاصی از ارتفاع را در بیننده ایجاد می‌کند. دیوارهای جانبی با روزنه‌هایی جهت ورود نور، مشبک شده‌اند. تزیینات محراب با تصاویر گلی‌های کاملاً شکفته تزیین شده است. سردر ورودی و ایوان قبله دارای نیم گنبدی‌هایی بر فراز طاق‌های مقرن‌کاری شده و مزین به آجرهای لعاب‌دار آبی رنگ است که مشخصه عمده تزیینات این دوران به شمار می‌رود.

دوره تیموریان
بناها در این دوره بازم بر پایه شکل‌ها و ساختمان‌های دوره سلجوقی استوار است. ولی در سایه تسلط مغولان، مقیاس و عظمت تازه‌ای یافته و در تزیینات بنا توجه بسیار مبذول شده است. بناها اغلب چهار ایوانی با ایوان‌های بلند و سردرهای مزین به مقرنس‌کاری‌های بسیار زیباست و تزیینات عمدتاً شامل کاشی‌کاری‌های زیبا و باشکوه و معرق و هفت رنگ است. گنبدهای پیازی شکلی و شیاردار از ویژگی‌های بناهای خاص دوره تیموریان است. معماری این دوره را می‌توان کمال کاربری رنگ در معماری دانست که نمونه‌های آن را می‌توان در کتیبه‌های کوفی، نسخ و ثلث به رنگ طلایی در زمینه

دوره عباسی
در اوایل این دوره مساجد با طرح صحن روباز و ایوان‌های ستون‌دار ساخته می‌شدند که نمونه‌ای از معماری دوره اموی و به طور کلی اعراب بوده است. در بناها بیشتر از خشت استفاده شده و ستون‌ها یک پارچه بودند. رفته رفته تغییراتی اساسی در بنای ساختمان، ایجاد و به جای خشت از آجر استفاده شد و دیگر ستون‌های یک پارچه به کار نرفت. از ویژگی بسیار مهم مساجد در این دوره آن است که سقف مساجد کاملاً مسطح و مناره در خارج و یا در جوار مسجد ساخته می‌شد و برای تزیین دیوارها از کتیبه‌هایی به خط کوفی بهره گرفته می‌شد. نمونه برج‌مانده از این دوره مسجد تاریخانه دامنغان که در قرن دوم هجری ساخته شده و قدیمی‌ترین مسجد ایران است. جلوه این ساختمان با شکوه در سادگی و بی‌پیرایگی آن متجلی است. صحن این مسجد تقریباً مربع است که با ردیف طاق‌ها، سه دالان را در امتداد قبله ایجاد می‌کند. طاق‌های بیضی شکلی این مسجد به وسیله دیوارهای آجری ضخیم استوانه‌ای برپا ایستاده است. مسجد تاریخانه بیانگر ترکیبی از تکنیک‌های اصیل ایرانی و نقشه عربی است. مناره موجود، مدور و در قرن پنجم هجری ساخته شده است. ولی بقایای یک مناره مربعی شکلی که احتمالاً به هنگام بنای کلی مسجد ساخته شده، برج‌جای مانده است.

دوره آل بویه
ویژگی‌های معماری این دوره شبیه معماری ساسانی (پیش از اسلام) بوده و ابنیه مذهبی این دوره چهارایوانی، دارای ستون‌های عظیم و ایوان‌های بلند طاق‌دار است. تزیین اصلی بنا در این دوره گچبری است که دارای رنگ‌های متنوع بوده و طرح‌های آن، سنت‌های قدیمی ایران در دوره ساسانی را یادآوری می‌کند. از مساجد این دوره می‌توان به مسجد جمعه نایب اشاره کرد. این مسجد که هنوز مورد استفاده است قدیمی‌ترین مناره به یادگار مانده در ایران را داراست. نقشه آن نقشه یک مسجد ساده ستون‌دار است که از قدیم تاکنون دچار تغییرات زیادی شده است. مناره این بنا که در اصل بر بالای قاعده مربعی شکل قرار داشت با نمای مسجد هماهنگ بود اما چندی بعد با اضافاتی محصور شد. بدنه هشت ضلعی آن کاملاً بدون تزیین است و نشانه مرحله انتقالی از مناره‌های مربعی به مناره‌های مدور است، شکوه و جلال اصلی مسجد جمعه نایب در غنای گچبری‌های آن است.

از دوره غزنویان و سامانیان که تقریباً مقارن با آل بویه بوده‌اند، در ایران مسجدی بر جای نمانده است، بنابراین به بررسی مساجد دوره سلجوقی می‌پردازیم.
دوره سلجوقیان
ویژگی معماری این دوره را به اختصار می‌توان موقر، نیرومند و دارای ساختاری زیبا توصیف کرد. در این دوره با وجود فاصله زمانی نزدیک به چهار قرن با ایران باستان باز

بررسی موانع پیش روی ثبت جهانی تاق بستان

پوریا رحمانی / دانشجوی کارشناسی مدیریت جهانگردی مرکز علمی کاربردی میراث پستون
نیکو سبحانی / دانشجوی کاردانی گردشگری مرکز علمی کاربردی میراث پستون

چکیده:

امید است که با دادن دست یاری به یکدیگر این امر به تحقق پیوندد و نام تاق بستان به عنوان دومین اثر کرمانشاه در فهرست ثبت جهانی یونسکو قرار بگیرد.

واژگان کلیدی: یونسکو، امنیت جهانی، حقوق بشر، حریم، ساماندهی

مقدمه:

توجه دادن به ارزش ها و تنوعات انسانی و ایجاد فضای گفت و گو بین ملی جهان و تلاش برای صلح جهانی، هدف و روح کنوانسیون های مختلف را نشان می دهد. کنوانسیون ۱۹۷۲ که ۱۹۱ کشور عضو آن هستند و ۱۰۳۱ اثر طبیعی، فرهنگی، ترکیبی و منظر فرهنگی از ۱۶۳ کشور در فهرست آن جای گرفته است، نشان دهنده اهمیت ارزش های بشری و شناخت بهتر تجربیات گذشته برای استفاده از خرد جمعی در مقیاس جهانی در جهت صلح و انتقال این ارزش ها به نسل های آینده است. وقتی یک اثر در فهرست جهانی این سازمان ثبت می شود همه ی اعضای کنوانسیون متعهد هستند با مشارکت جهانی از آن مراقبت کنند.

کشورهای عضو کنوانسیون با همیاری در زمینه حفاظت و مراقبت از میراث طبیعی و فرهنگی جهان، تعهد خود را در قبال حفظ میراث برای نسل های آینده تبیین می کنند. اعتبار ناشی از پیوستن به کنوانسیون و داشتن محوطه هایی که در فهرست میراث جهانی ثبت شده اند، عاملی است که سبب افزایش توجه و آگاهی کشورهای عضو نسبت به حفاظت از این میراث می شود.

در این راستا تعامل و تبادل تجربیات جهانی به ویژه برای ارتقای سطح کارشناسی، اعزام کارشناس برای کمک به کشورها با درخواست کشور عضو و سایر کمک های مالی و فنی از جمله توافقات بین کشورهاست. حفاظت از این آثار در زمان جنگ به عنوان مکان های امن و معرفی حرفه ای و شایسته آثار به زبان های مختلف در کشورهای جهان که زمینه ساز شکل گیری مقاصد مهم گردشگری دنیا شده و معمولا در اقتصاد کشور نقش بسزایی دارد، از جمله نتایج مثبت و مهمی است که از این اتفاق مهم جهانی حاصل می شود.

تشکیل کمیته های مختلف برای بحث و گفت و گو با هدف تقویت بنیان های نظری و خلق روش هایی برای شناخت بیشتر و دستورالعملی های مورد پذیرش کشورها به روش های علمی و قابل یادگیری برای میراث ملی کشورها نیز تبدیل شده است اما همانگونه که ذکر شد فراهم کردن زمینه گفت و گو بین فرهنگ ها و تلاش برای شکوفایی فرهنگ و تمدن بشری در جلوگیری از تخلف و ایجاد صلح از زمان تشکیل این کنوانسیون گام مهمی است که بشر در قرن اخیر برداشته است.

پیشینه تحقیق:

ایران از سابقه و هویت فرهنگی و تاریخی و تمدنی ده هزار ساله برخوردار است و باستان شناسان کشور پیشینی می کنند که حدود ۸۰۰ هزار تا یک میلیون بنا، سایت و محوطه تاریخی در کشور وجود داشته باشد. هرچند که آثار بجا مانده از حوزه فرهنگی ایران در خارج از مرزهای کشور خیلی بیشتر است اما در طول ۸۵ سال گذشته و از زمان تصویب اولین قانون حفظ و حراست از بناهای تاریخی و عتیقه جات تا

یقینا یکی از مهم ترین افتخارات ما ایرانیان به عنوان قدیمی ترین ملت ها، دستاوردهایی است که از خود به سایر ملت ها عرضه کرده ایم. اما در دنیای مدرن امروز مسئله تنها این نبوده، بلکه مهم تر از افشخار به دستاوردهای فرهنگی، تلاشی است که از سوی دولت ها برای حفظ و ثبت جهانی این آثار صورت می گیرد. صرف نظر از این موضوع، حفظ و ثبت میراث فرهنگی یک قوم و ملت یکی از زمینه های مهم حقوق بشر به شمار می رود.

یقینا با ثبت جهانی یک اثر توجه و حمایت های جهانی از آن اثر بیشتر خواهد شد و در این زمینه یونسکو به عنوان سازمان مادر، کشورها را در ثبت جهانی اثر خود یاری می کند.

هدف از تأسیس این سازمان همان گونه که ماده اول اساسنامه آن مقرر کرده، کمک به حفظ صلح و امنیت جهانی با تقویت همکاری میان ملت ها از طریق توسعه آموزش، علم و فرهنگ است تا از این رهگذر گسترش عدالت در سطح جهان، گسترش حکومت قانون، رعایت حقوق بشر و آزادی اساسی برای همه، بدون تمایز نژادی، زبانی یا مذهبی تضمین شود.

کشور ایران از تاریخ ۲۶ فوریه ۱۹۷۵ میلادی به عضویت کمیته حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی یونسکو درآمده است. این کمیته هم اکنون ۱۷۶ عضو دارد.

ایران سه سال پس از تصویب اجلاس عمومی یونسکو به کنوانسیون میراث جهانی یونسکو پیوست و اولین اثر ملی خود یعنی چغازنبیلی را در سال ۱۹۷۹ به ثبت این سازمان درآورد و شهر سوخته به عنوان آخرین اثر ثبت شده در این سازمان است. علاوه بر این، آثاری همچون میدان نقش جهان، پاسارگاد، کتیبه بیستون، تخت جمشید و بسیاری دیگر به ثبت جهانی سازمان یونسکو رسیده اند که شامل ۲۱ اثر تا پایان سال ۲۰۱۶ می باشد.

در این میان آثاری نیز در انتظار ثبت در فهرست جهانی یونسکو به سر می برند. یکی از این آثار و شاید بتوان گفت مهم ترین اثر تاق بستان کرمانشاه است. این اثر که با توجه به معیارهای یونسکو قابلیت ثبت در فهرست جهانی را دارد، متأسفانه با چالش ها و موانعی روبروست که موجب عدم ثبت آن می شود. موانعی مانند مخدوش شدن حریم آن به واسطه ساخت و سازهای غیرمجاز و گسترده و نصب گنبدی مرتفع روی امامزاده ابراهیم که در محوطه تاق بستان است. بحث ثبت جهانی تاق بستان از سال ها پیش مطرح شد و از سال ۸۹ نیز طرح ساماندهی آن در دستور کار سازمان میراث استان کرمانشاه قرار گرفت ولی پس از گذشت حدود دو سال عملیات اجرایی آن در دو جبهه شرقی و غربی محوطه شروع شد. موضوع دیگری که ثبت جهانی تاق بستان را تهدید می کند، وجود ساخت و سازهای فراوان و بعضاً غیرمجاز در درون مجموعه است که ظاهراً حذف و ساماندهی آن ها به امری دشوار برای مسئولان شهری تبدیل شده است.

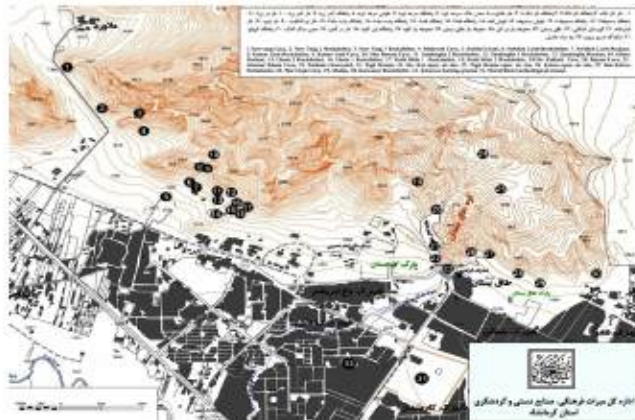
قرار گرفتن در فهرست جهانی یونسکو حق مسلم این اثر تاریخی است و این امر واقعی است انکار ناپذیر. اما رفع موانع و چالش های پیش رو نیازمند همت و همکاری همه جانبه ی ارگان های اعم از میراث فرهنگی، اداره اوقاف، شهرداری و غیره می باشد.

می‌شک می‌توان کرمانشاه را یکی از اولین مناطق زیستگاه بشری بشمار آورد. بر اساس شواهد قدیمی‌ترین آن‌ها غار شکارچیان در بیستون می‌باشد که مربوط به دوره‌ی پارینه سنگی است. این ناحیه همچنین یکی از اولین مناطقی بوده که انسان‌ها از غارنشینی به سوی یکجانشینی روی آوردند و اولین روستاها در آن شکل گرفته و در این ناحیه ساخت اولین سفالینه‌های ایران زمین در منطقه گنج دره آغاز شد. وجود آثار تاریخی بسیاری همچون نقش برجسته و کتیبه‌ی آنویانی نی اولین نقش برجسته‌ی خاورمیانه بیانگر اهمیت این ناحیه در آن دوران است. به واسطه‌ی نزدیکی این ناحیه با تیسفون پایتخت ساسانیان شاهان این سلسله از تاق‌بستان و سایر مناطق به عنوان تفرجگاه بیلاقی خود استفاده می‌کردند.

در دوره‌های مختلف اسلامی در این ناحیه آثار بسیاری را می‌توان یافت. مسجد عبدالله ابن عمر اولین مسجد بنا شده در ایران شاهدهی بر این مدعاست.

معرفی محوطه تاریخی تاق‌بستان:

محوطه تاریخی تاق‌بستان در دامنه کوهی به همین نام و در کنار چشمه‌ای در شمال شرقی حاشیه کنونی شهر کرمانشاه واقع شده است. در این محوطه، آثاری از دوره ساسانی وجود دارد که شامل سنگ نگاره اردشیر دوم و دو ایوان سنگی بنام‌های ایوان کوچک و بزرگ است. ایوان کوچک در سمت چپ سنگ نگاره اردشیر دوم و ایوان بزرگ در سمت راست ایوان کوچک قرار دارد (شکل‌های ۱ تا ۳).

شکل ۱: نقشه بخش شمالی شهر کرمانشاه، و موقعیت محوطه تاریخی تاق‌بستان (۲۴)

شکل ۲: موقعیت محوطه تاریخی تاق بستان در شمالی ترین نقطه شهر کرمانشاه

الان حدود ۱۳۰ تا ۱۴۰ هزار مکان، بنا و محوطه شناسایی شده است و تا کنون توانسته‌ایم ۳۲ هزار اثر را به عنوان میراث ملی ثبت کنیم.

تاکنون ۲۱ اثر از ایران در فهرست میراث جهانی در یونسکو ثبت شده است. البته بضاعت فرهنگی ما خیلی بیشتر است اما با توجه به اینکه از سال ۲۰۰۷ هر کشور سالانه می‌تواند تنها یک اثر تاریخی و یک اثر طبیعی را به ثبت برساند، بیش از ۶۰ بنای ما در لیست انتظار یونسکو قرار دارد! در حالی که ما می‌توانیم سالانه ۱۰ اثر را به عنوان میراث جهانی به ثبت برسانیم و رتبه‌ی ایران را به رتبه‌های بالاتر ارتقا دهیم.

ایران گهواره‌ی تمدن:

ایران مهد تمدن، سرزمینی با کهن‌ترین نوشته‌ها، دیاری با گنج‌های غنی، خاکش لذت سال‌ها رویتدن که هر وجب از آن نشانی نهفته از اجدادمان دارد.

کوه‌هایش تالوایی از هنر خالق و مخلوق، قد برافراشته، بر ذره ذره خاکش تاجی از غرور و شکوه بر سر دارد و گشتی‌های بسیار از طبیعتی آنچنان زیبا و دلنشین که بویتدنش اوج لذت را به جان می‌بخشد، رودهایش سینه زمان را می‌شکافند و غارهای شگفت‌انگیزش که چشم هر بیننده‌ای از دیدن آن به اشک می‌نشیند.

به همین دلایل کشور ایران از لحاظ وجود جاذبه‌های توریستی در بین ده کشور برتر جهان جایگاهی را برای خود اختصاص داده و در این میان کرمانشاه یکی از پرجاذبه‌ترین مناطق کشور می‌باشد که از لحاظ تعداد و تنوع آثار تاریخی، فرهنگ و آداب و رسوم اصیل، وجود گویش‌ها و آیین‌های متفاوت، روستاهای زیبا، زندگی سنتی و کوچ عشایر، جاذبه‌های طبیعی فراوان و گونه‌های وحش و طبیعت بکر با چشم‌اندازی خیال‌انگیز و رویایی، کوه‌های سرافراز، دشت‌های وسیع و غارهای شگفت‌انگیز، وجود آثار تاریخی مهم با شهرت جهانی همچون نقش و کتیبه بیستون، حجاری‌های تاق بستان، معبد آناهیتا، نقش و کتیبه آنویانی نی و... تنوع اقلیمی و طبیعی چهارفصلی، سراب‌های پرآب، رودهای خروشان و... همچون نگینی در غرب ایران می‌درخشد.

کرمانشاه:

استان کرمانشاه حدود ۵۵ درصد از مساحت کل کشور را در بر گرفته است. از لحاظ تقسیمات سیاسی از شمال به استان کردستان از شرق به استان‌های همدان و لرستان از جنوب به استان ایلام و از غرب به کشور عراق محدود است. مرکز استان کرمانشاه شهر کرمانشاه می‌باشد و از دیگر شهرستان‌های این استان می‌توان به اسلام‌آباد غرب، پاوه، جوانرود، سرپل ذهاب، سنقر، صحنه، کنگاور، قصر شیرین، گیلان غرب، هرسین و غیره اشاره کرد.

این منطقه از لحاظ استراتژیکی و موقعیت جغرافیایی موجب ایجاد تمدن‌های عظیم با شاه‌راه‌های ارتباطی قوی در این نواحی شده است. سه راه مهم جاده‌ی شاهی، جاده ابریشم و جاده‌ی بزرگ خراسان از آن می‌گذشته، در حال حاضر نیز بزرگراه کربلا عمده‌ترین محور ارتباطی در استان می‌باشد.

شده و در بالای ناخ نیز بخشی از موهای سر به صورت انبره و بدون پوشش رها شده است.

لباس او شامل پیراهن چین داری است که تاروی زائر ادامه داشته و شلوارش چین دار و شبیه به شلوار شاه می باشد. همچنین کمر بند او شبیه به کمر بند اردشیر دوم است.

در سمت چپ اردشیر دوم پیکر ایزد مهر با صورت و بدنی سه رمی نقش شده که بر روی گلی نیلوفر بزرگی ایستاده است. متأسفانه جزئیات صورت او آسیب دیده ولی بر اساس آنچه که باقی مانده، ریش او کوتاه و مجعد است. همچنین جزئیات تاج او از بین رفته و تنها روبان های آویخته شده در پشت تاج دیده می شود. بر دو سر این ایزد هاله ای از نور دیده می شود، در دست های او دسته ای از شاخ های نباتی مخصوص اعمال مذهبی که برسم نامیده می شود، قرار دارد. لباس ایزد مهر شبیه لباس اهورامزدا است. در زیر پای اهورامزدا و اردشیر دوم، پیکره دشمن شکست خورده ای نقش شده که متأسفانه بخش زیادی از آن از بین رفته است. جزئیات صورت او آسیب دیده ولی با توجه به آنچه که باقی مانده ریش او ساده و با خطوط موج عمودی نشان داده شده است. همچنین موهای سر او ساده است. تاج او به شکلی سربندی است که به وسیله سه ردیف مهره های مرواریدی و پلاک مدوری در مرکز ترین شده است. این شخص گردن بندی بر گردن دارد که شامل یک ردیف مهره های مدور است، لباس او شامل پیراهن بلندی است که تا قوزک پا ادامه دارد. این شخص چکمه های ساقه کوتاهی پوشیده و شمشیری بر کمرش بسته است (شکل ۸).

درباره هویت واقعی این شخصیت، اختلاف نظرهایی وجود دارد برخی از محققین این پیکره را متعلق به یکی از شاهان شکست خورده، کوشان می دانند ولی امروزه بسیاری از محققین آن را به جولیانوس امپراطور روم نسبت می دهند که در سال ۳۶۲ م به دست اردشیر دوم کشته شده است. این تفسیر تازه به سرعت راه خویش را در محافل ایران شناسی پاز کرده است.

شکل ۴: سنگ نگاره اردشیر دوم در تاق بستان
ایوان کوچک:

این ایوان به صورت فضای مستطیل شکلی به عرض ۹۶/۵ متر، عمق ۸۰/۳ متر و ارتفاع ۳۰/۵ متر است. در دو طرف ورودی این ایوان، دو جرز چهار گوش به پهنای ۹ سانتی متر و بلندی ۳۷/۲ متر وجود دارد. بر بالای این جرزها اتاقی با قوس نیم دایره ای قرار گرفته که ۱۰ سانتی متر از سطح داخلی جرزها عقب تر رفته است. دیوار انتهای این ایوان به دو بخش تقسیم شده است. در بخش فوقانی، تاقچه ای به عمق ۳۰ سانتی متر و بلندی ۲/۹۳ متر ایجاد شده است. در داخل این تاقچه، پیکره های شاهپور سوم و پدرش شاهپور دوم و همراه با کتیبه هایی به خط پهلوی و به زبان فارسی میانه حجاری کرده اند.

در این صحنه هر دو شخصیت به حالت ایستاده با صورتی نیم رخ و بدنی تمام رخ نقش شده اند. هر دو، دست راست را بر قبضه شمشیر و دست چپ را بر قسمت فوقانی غلاف قرار داده اند.

شکل ۳: نمای از آثار تاریخی تاق بستان (سنگ نگاره اردشیر دوم، تاق کرچک و تاق بزرگ) سیاحان، مورخین و جغرافی‌نویسان دوره اسلامی ضمن توصیف سنگ نگاره های تاق بستان، از این محوطه با نام های متفاوتی یاد کرده اند. به طوریکه ابن فقیه و ابن رسته این مکان را «شیدیز» و یاقوت آن را «قصر شیرین» نامیده است. همچنین حمدالله مستوفی آنجا را «تاق و سظام» عده ای دیگر آن را «تاق بهشون»، «تاق یسئون» و «تخت بستان» نامیده اند. اهالی محل نیز محوطه را با نام «تاق وسان» و «تاق بسان» می شناسند زیرا «سان» در لفظ محلی به معنی سنگ است و به این ترتیب «تاق وسان» یعنی تاقی که در سنگ کنده شده است. امروزه نیز در اکثر محافل ایران شناسی از این مکان با نام «تاق بستان» یاد می شود.

سنگ نگاره اردشیر دوم:

در سمت راست ایوان کوچک، سنگ نگاره ای وجود دارد که صحنه تاج ستانی اردشیر دوم (۳۸۳ - ۳۷۹ م) نهمین شاه ساسانی را نشان می دهد. در این صحنه، شاه ساسانی به حالت ایستاده با صورتی سه ربعی و بدنی تمام رخ در مرکز صحنه نقش شده که دست چپ را بر روی قضا شمشیر گذاشته و با دست راست حلقه رویان داری را از اهورا مزدا می گیرد. شاه ساسانی چشمانی درشت و ابروانی برجسته دارد. ریش او مجعد و موهای سرش به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته شده است. وی گوشواره ای بر گوش و گردنبندی در گردن و دستبندی در مچ دارد. گوشواره او به شکلی حلقه مدوری است که گوی کوچکی به آن آویزان است. گردنبند او نیز شامل یک ردیف مهره های مرواریدی درشت است.

شاه تاجی بر سر دارد که در قسمت پایین آن به صورت نوار ساده ای است و قسمت بالای تاج به شکلی کوریموسی است که بخشی از موهای سر به صورت انبوه در آن قرار گرفته و به وسیله دو رشته روبان بسته شده است، همچنین به تاج شاه در قسمت پشت، روبانی آویخته شده است.

لباس او شامل پیراهن چین داری است که تا روی زانو ادامه داشته و قسمت پایین آن مدور می باشد. شلوار نیز بلند و چین دار است که به وسیله نوار رویان داری به کف پا بسته شده است. کمربند او باریک و به وسیله دریخی از مهره های مرواریدی تزئین شده است. همچنین در قسمت جلو پایونی به کمربند آویخته شده است. در قسمت پایین کمربند، حمایلی جواهر نشان بسته که شمشری به آن آویخته است.

در سمت راست شاه، پیکره اهورا مزدا به حالت ایستاده با صورتی سه رویی و بدنی تمام رخ نقش شده دست چپ را به کمر زده و با دست راست حلقه روبان داری را به شاه اهداء می کند. او دارای صورتی کشیده و ریش بلندی است. موهای سرش مجعد و به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته شده است. او نیز گوشواره ای بر گوش و گردنبندی در گردن دارد. تاج اهورا مزدا از نوع تاج های کنگره دار است. به طوریکه پایه تاج به وسیله ردیفی از مهره های مروارید تزئین

وجود دارد. بر روی این سکو و در دوطرف انتهایی این ایوان، دو نیم ستون حجاری شده است. این نیم ستون ها فاقد پایه ستون بوده و مرکب از ساقه ستون و سر ستون می باشند که در مجموع ارتفاع هر کدام از آنها ۴ متر و قطر آنها ۳۲ سانتی متر است. ساقه هر کدام از این نیم ستون ها به شکل استوانه ای بوده و به وسیله شیارهای قاشقی تزیین شده است. سرستون این نیم ستون ها به شکل هرم مربع القاعده معکوسی است که تقلیدی از سرستون های بیزانسی است (شکل ۷).

یونسکو:

سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد (UNESCO) که به طور خلاصه یونسکو نامیده می شود، یکی از سازمان های تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد است که در سال ۱۹۴۵ تشکیل شد.

هدف این سازمان کمک به صلح و امنیت در جهان از راه همکاری بین المللی در زمینه های آموزشی، علمی، فرهنگی و تربیتی به منظور افزایش احترام به عدالت، قانون مداری و حقوق بشر، بر پایه منشور سازمان ملل متحد است. ۱۹۵ کشور عضو سازمان جهانی یونسکو هستند. مقر آن در پاریس پایتخت فرانسه است و دفتراهایی در کشورهای مختلف دارد.

میراث جهانی یونسکو World Heritage Sites به مجموعه مکان های فرهنگی و یا طبیعی ثبت شده در سازمان جهانی یونسکو مانند: جنگل، کوه، آبگیر، صحرای، بقعه، ساختمان، مجموعه و یا شهر گفته می شود که به صورت قهرستی توسط کمیته میراث جهانی یونسکو همه ساله برگزیده شده اند.

سایت هایی که در این فهرست قرار می گیرند براساس کنوانسیون حفاظت از میراث جهانی، فرهنگی و طبیعی متعلق به تمام انسان های زمین، فارغ از نژاد، مذهب و ملیت خاص، محسوب می شوند و دولت ها موظف به نگهداری این آثار هستند.

برپایه این کنوانسیون کشورهای عضو یونسکو، می توانند آثار تاریخی، طبیعی و فرهنگی کشور خود را نامزد ثبت به عنوان میراث جهانی کنند. حفاظت از این آثار پس از ثبت در عین باقی ماندن در حیطه حاکمیت کشور مربوطه، به عهده تمام کشورهای عضو خواهد بود. این کنوانسیون از یک دیپاچه و ۳۸ ماده در هشت فصل تشکیل شده است.

ایتالیا مقام نخست را در تعداد میراث جهانی ثبت شده در یونسکو در جهان دارد. تا نوامبر ۲۰۱۴ ایتالیا ۵۰ اثر، چین ۴۷ اثر و اسپانیا ۴۴ اثر ثبت شده در میراث جهانی یونسکو داشته اند. ثبت هر اثر نیازمند معیارهایی است که صحت آنها از سوی سازمان یونسکو تایید میگردد. آثار ثبت شده باید دارای حداقل یکی از معیارهای ذیل باشند:

معیارهای فرهنگی

- نشان دهنده یک شاهکار از نبوغ و خلاقیت انسانی باشد.
- نشان دهنده تبادل ارزش های بشری در یک بازه زمانی در یک منطقه فرهنگی از لحاظ پیشرفت در معماری یا فناوری، برنامه ریزی شهری یا طراحی چشم انداز باشد.
- گواهی بی همتا یا دست کم استثنایی بر یک سنت فرهنگی یا تمدن زنده یا از میان رفته باشد.
- نمونه ای برجسته در معماری یا تکنولوژی که مرحله ای مهمی از تاریخ بشر را نشان دهد.
- نمونه برجسته ای از تعامل بین انسان و محیط زیست و یا نماینده ی یک فرهنگ باشد.
- به طور مستقیم مرتبط با رویدادها یا سنت های زندگی، افکار و عقاید یا آثار هنری یا ادبی دارای اهمیت عالی جهانی باشد.

معیارهای طبیعی

- پدیده ای بی نظیر طبیعی یا زمینه های استثنایی و زیباشناسی باشد.
- نمونه برجسته از مراحل تغییرات تاریخ زمین شناسی باشد.
- نمونه برجسته از فرایندهای زیست محیطی و بیولوژیکی در تکامل و توسعه زمینی، اکوسیستم های ساحلی و دریایی و جوامع از گیاهان و حیوانات باشد.
- شامل زیستگاه های طبیعی مهم از نظر تنوع زیستی و حاوی گونه های در خطر باشد.

فهرست میراث جهانی یونسکو در ایران شامل ۲۱ مکان می باشد که در این فهرست به ثبت رسیده اند. این فهرست شامل ۲۰ اثر میراث فرهنگی و و یک اثر میراث طبیعی است. اگر یم و فضای فرهنگی آن جز مکان های در خطر نابودی قرار داده شده بودند ولی در اجلاس سال ۲۰۱۳ با توجه به مرمت های انجام شده در طول سال های گذشته از این فهرست خارج شدند. چغازنبیل، تخت جمشید، پاسارگاد، کتیبه بیستون، تخت سلیمان، سلطانیه زنجان، سازه های آبی شوشتر، مجموعه باغ های ایرانی و بسیاری دیگر از جمله آثار ثبت جهانی ایران هستند.

افزون بر مکان های ثبت شده مکان هایی مانند: نقش رستم، دماوند، ماسوله، تاق بستان و... نیز برای ثبت در میراث جهانی یونسکو پیشنهاد شده اند.

پیکره شاهپور دوم، دارای چشمانی درشت، ایروانی کمانی و ریش بلند است که انتهای آن در حلقه ای فرو رفته است. موهای سر او مجعد و به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته شده است. تاج او از نوع تاج های کنگره دار است که پایه آن به وسیله مهره های مرواریدی تزیین شده و در بالای تاج نیز گوی بزرگی قرار گرفته است. به پشت تاج نیز رویان بلندی آویزان است. شاهپور دوم گوشواره های بر گوش و گردن بندی در گردن دارد که شامل یک ردیف دانه های مروارید درشت است (شکل های ۵ و ۶).

شکل ۵: نمایی از ایران کرچک در تاق بستان شکل ۶: نقش شاهپور دوم و سرم در تاق کرچک

لباس او شامل پیراهن چین داری است که تا روی زانو ادامه داشته و در قسمت پایین مدور می باشد. به کمر او نیز کمربندی بسته شده که در قسمت جلو پایبونی به آن آویخته است، همچنین شلوار او بلند و چین دار می باشد.

پیکره شاهپور سوم نیز شبیه پیکره پدرش است تنها تفاوت این پیکره ها در شکل تاج آنها می باشد که متأسفانه جزییات تاج شاهپور سوم آسیب دیده است. مطابق با نوشته های کنار این پیکره ها، می توان هویت واقعی آنها را شناسایی کرد.

سنگ نوشته مربوط به شاهپور دوم شامل ۹ سطر است که ترجمه آن چنین است: «این پیکری است از یغ مزدایرست، خدایگان شاهپور، شاهنشاه ایران که چهر از یزدان دارد. فرزند یغ مزدایرست، خدایگان هرمز، شاهنشاه ایران و انیران که چهر از یزدان دارد، نوه خدایگان نرسه شاه شاهان» سنگ نوشته مربوط به شاهپور سوم شامل ۱۳ سطر است که ترجمه آن چنین است: «این پیکری است از یغ مزدایرست، خدایگان شاهپور، شاهنشاه ایران که چهر از یزدان دارد، فرزند یغ مزدایرست خدایگان شاهپور، شاهنشاه ایران و انیران که چهر از یزدان دارد، نوه خدایگان هرمز و شاهنشاه ایوان بزرگ»

مهم ترین اثر در تاق بستان، ایوان بزرگ است که از نظر معماری اطلاعات بیشتری را در اختیار ما قرار می دهد. این ایوان به شکل فضای مستطیلی به عرض ۸۵/۷ متر و عمق ۶۵/۷ متر است که ارتفاع آن ۹۰/۱۱ متر می باشد. در دو طرف ورودی این ایوان دو جرز چهار گوش به ارتفاع ۲۷/۴ متر ایجاد شده است. پهنای جرز سمت راست ۴/۱۱ متر و جرز سمت چپ ۴/۶۱ متر است. بر روی این جرزها، تاقی یا قوس نعل اسبی قرار دارد که ۲۴ سانتی متر از سطح داخلی جرزها عقب تر رفته و رقی را ایجاد کرده است. ارتفاع این تاق از کف ایوان تا لبه قوس در قسمت جلو ۸۰/۸ متر و در قسمت عقب ایوان ۲۵/۹ متر

شکل ۷: نمایی از ایوان بزرگ تاق بستان

است. قوس تاق نیز در قسمت جلو ایوان یا از تر از قوس انتهای ایوان است، به طوریکه در قسمت جلو به شکل نیم دایره ای بوده ولی در قسمت عقب به شکل نیم بیضی است. بر روی لبه یام ایوان، هفت جان پناه چهار پلای یا زاویه قائم وجود دارد که ارتفاع هر کدام از آنها ۱۲۹ سانتی متر است. در انتهای ایوان، سکویی به طول ۴۰/۷ متر و عرض ۸۰ تا ۹۰ سانتی متر و بلندی ۱۷ سانتی متر

تاق‌بستان در انتظار ثبت در میراث جهانی

چندسالست که ساماندهی و ثبت جهانی مجموعه تاق‌بستان به یکی از دغدغه‌های اصلی مسئولین و مردم کرمانشاه تبدیل شده است. طرح جامع ساماندهی این مجموعه و تلاش برای ثبت این اثر به عنوان میراث جهانی از سال ۱۳۹۱ در غالب یک پروژه پنج ساله کلید خورد و اکنون پس از گذشت این پنج سال هنوز شاهد موانعی بر سر راه ثبت این اثر تاریخی هستیم.

مستولان سازمان میراث فرهنگی استان در حالی پروژه ساماندهی تاق‌بستان را کلید زدند که تا پیش از آن این مجموعه تاریخی به عنوان بخشی از شناسنامه کهن دیار کرمانشاهان تقریباً به حال خود رها شده بود. این اثر برجسته بخاطر بی‌توجهی‌ها در طول ایام در معرض تخریب جدی قرار داشت و ساخت و سازهای غیر مجاز در محدوده اثر و انواع و اقسام تعرض‌ها به این مجموعه تاریخی، خطر تخریب توسط آب و موارد متعدد دیگر هر روز این مجموعه بی‌ظن را بیش از پیش به سوی زوال می‌برد. خوشبختانه با شکل‌گیری موج حرکت به سوی ثبت آثار فرهنگی، تاریخی، طبیعی و معنوی ملت‌ها به عنوان میراث جهانی که منجر به توجه بیشتر دولت‌ها به این داشته‌های ارزشمند شد، همچون بسیاری از آثار دیگر که روزگاری گرد فراموشی بر آنها نشسته بود، این مسئله به داد تاق‌بستان نیز رسید. پس از ثبت موفقیت‌آمیز کتیبه یی‌شون در یونسکو همه توجه‌ها در کرمانشاه به سمت تاق‌بستان معطوف شد و مستولان سازمان میراث فرهنگی استان را بر آن داشت تا دست به اقدامی اساسی برای نجات این مجموعه تاریخی بزنند.

شکل ۸: نمایانی از شکارگاه خسرو پرویز

موانع پیش‌روی جهانی شدن تاق‌بستان

پایین بردن کف دریاچه، قطع تعدادی از درختان، ساخت و سازهای غیر مجاز، ساماندهی دکه‌ها و دنده کبابی‌های محدوده اثر در کنار مشکلاتی همچون نزدیکی اثر به جاده و برنامه عبور منوریل از شکارگاه خسرو پرویز و تقابلی با اداره کل اوقاف و امور خیریه استان بر سر ارتفاع گنبد و مناره امامزاده ابراهیم تنها بخشی از مواردی بوده که مستولان میراث فرهنگی استان کرمانشاه در این مدت با آن مواجه بوده‌اند. امروزه هرچند برخی از این موانع پیش‌رو برداشته شده‌اند اما کماتان ساماندهی دنده کبابی‌ها، ساخت و سازهای غیرمجاز و عبور منوریل از شکارگاه همچنان به عنوان تهدیدات بالقوه ثبت جهانی این اثر را با اما و اگر مواجه می‌کنند.

ساماندهی اماکن و مشکلات پیش‌رو

در آثار تاریخی، حریم، محدوده‌ای است که متولی اثر تاریخی بر اساس ضوابط قانونی برای حفظ اثر تاریخی تعیین می‌کند. حریم آثار تاریخی، باعث حفظ موجودیت و یکپارچگی اثر می‌شود.

اما متأسفانه در مورد تاق‌بستان باید گفت که وجود اماکن تجاری، تفریحی، رفاهی، خدماتی و... در حریم محوطه تاریخی یکی از اساسی‌ترین موانع ثبت اثر به شمار می‌رود. در طرح ساماندهی اماکن

حریم تاق‌بستان تعدادی زیادی از دنده کبابی‌ها باید ساماندهی و جانمایی شوند، هرچند که تعداد زیادی از مالکان این غرفه‌ها فاقد سند می‌باشند، اما مقاومت‌های اجتماعی و نبود یک اراده قوی در مدیریت شهری برای حل این مشکل و همچنین تامین منابع مالی مورد نیاز برای تملیک این اماکن کار را برای مستولان میراث فرهنگی بسیار دشوار کرده است.

قطار شهری تهدید بالقوه ثبت جهانی تاق‌بستان

پروژه منوریل کرمانشاه با همه مشکلات و مخالفت‌ها در همان ابتدا در تضاد با منافع میراث فرهنگی استان قرار گرفت. اجرای بخشی از این پروژه از پل ولایت تا میدان تاق‌بستان با توجه به ارتفاع آن و عبور از محدوده آثار تاریخی شکارگاه خسرو پرویز به تهدیدی جدی برای ثبت جهانی این اثر تبدیل شده است. در سال‌های اخیر مستولان میراث فرهنگی برای جلوگیری از اجرای این پروژه در این مسیر همواره با مدیریت شهری کرمانشاه در تقابلی بوده‌اند. پافشاری مدیریت شهری بر نیاز شهر کرمانشاه در آینده نزدیک به یک خط ریلی برای حل مشکل ترافیک ستون‌های منوریل را تا ابتدای محدوده شکارگاه پیش برده است و با وجود اینکه اجرای این پروژه با تغییرات فنی قرار است به قطار سبک شهری یا ال آر تی تبدیل شود، اما باز برنامه عبور از شکارگاه همچنان به قوت خود باقی است. این مسئله ایست که به گفته مستولان میراث فرهنگی پرونده ثبت جهانی تاق‌بستان را برای همیشه به فراموشی خواهد سپرد. این پروژه هم اکنون به همت مستولان میراث فرهنگی با حکم قضایی متوقف شده است اما شروع کار دوباره ی آن خطری اساسی تلقی می‌شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات:

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته مزایای ثبت تاق‌بستان و آثار تاریخی در فهرست میراث جهانی را به طور کلی می‌توان در قالب ارتقا و بهبود ۸ گروه دسته‌بندی کرد: مشارکت علمی و عملی، سرمایه‌های اجتماعی، افتخار ملی، کمک‌های مالی و وام‌های مشخصه، حفاظت، آموزش، باز زنده‌سازی و اصلاح شرایط و فعالیت‌های گردشگری. تحقق این اهداف و دستیابی به این مزیت‌ها نیازمند توجه مسئولین ذیربط به موارد زیر می‌باشد:

- جذب همکاری‌های علمی از سایر کشورهای عضو کنوانسیون در زمینه‌هایی با تجارب مشابه.
- بهره‌گیری از هم‌فکری فنی کمیته و هیئت‌های مشاور آن.
- اعزام کارشناسان متخصص به محوطه و بررسی راهکارهای اساسی.
- و پیشنهادهایی در سطح استانی؛
- تغییر مسیر منوریل به صورتی که هم برای حل مشکل ترافیک شهری کارآمد باشد و هم از تخریب و نابودی آثار تاریخی جلوگیری شود.
- نظر ما این نیست که در طرح جامع ساماندهی تاق‌بستان کسبه ی آن بیکار شوند؛ بلکه در قسمت‌های دیگر بر اساس الگویی که به ساختار طبیعی منطقه لطمه نزند، با پیش‌بینی دکه‌هایی غرفه داران به این مکان‌ها انتقال یابند.
- و در نهایت شناسایی و توجه ویژه از سوی مردم و رسانه‌ها به محوطه‌ی مورد نظر.

فهرست منابع

۱. تصویب عهدنامه‌ای بین‌المللی میراث جهانی یونسکو
۲. میراث جهانی یونسکو در ایران
۳. اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمانشاه
۴. تحقیقات میدانی

در تابستان

بسیاری از ایرانی‌ها برای گذراندن تعطیلات خود برنامه‌ریزی می‌کنند و نگرانی هم بابت ترافیک، گرانی، در راه ماندن، کلافگی و نبود مکانی برای اقامت ندارند، ولی کفایت تعطیلات تابستانی به یک روز تعطیل میان هفته یا پایان هفته گره بخورد، شرایط ناگهان تغییر می‌کند. مارتن سفر آغاز شده و مسابقه زودتر رسیدن چیده می‌شود. جاده‌ها شلوغ شده و نرخ‌ها به میزان ترافیک بالا می‌رود. اتفاق دیگری هم البته به موازات شلوغی‌ها رخ می‌دهد؛ شهرهای بزرگ خالی شده و هر که در توان دارد، راهی مسیر پر ترافیک «سفر» می‌شود. سؤال اینجاست که چرا با وجود زمان‌های متفاوت برای سفر، بیشتر ما تصمیمات مسافرتی‌مان را به روزهای تعطیل مانند اعیاد موکول می‌کنیم؟ مگر چه تعداد از ما به مرخصی دولتی احتیاج داریم و اساساً این حرف که نباید «فرصت سفر» را در این روزهای خاص از دست داد، توجیه مناسبی است؟ چرا ما تعطیلات را فقط در مسافرت می‌بینیم و نگاهمان به گردشگری صرفاً در سیر و سیاحت خلاصه می‌شود؟

این مسئله وجود دارد که مردم ایران سفر را به دیگر گزینه‌های تفریحی مانند رفتن به نمایشگاه یا جشنواره ترجیح می‌دهند. متأسفانه به علت فقدان واژه‌شناسی صحیح در حوزه صنعت مسافرت و گردشگری، ابهام معنایی در این زمینه ایجاد شده است. با این حال باید گفت که بر اساس تعاریف سازمان جهانی گردشگری ملل متحد، اگر شخصی بیش از ۲۴ ساعت و کمتر از یک سال به مکانی غیر از مکان عمومی زندگی خود، مسافرت کرده و هدفش هم کسب درآمد نباشد، به عنوان گردشگر و فعالیت‌های این حوزه هم به عنوان «تعریف صنعت گردشگری» محسوب می‌شود. با این تفسیر بسیاری از مسافرت‌ها از جمله بازدید از نمایشگاه نیز می‌تواند در عنوان صنعت گردشگری جای بگیرد و همچنین معنای مفهوم جدیدی به نام «سفر نفر»، که در چند سال گذشته عنوان شده است، مشخص می‌شود.

بیشتر مردم ایران مقاصد گردشگری تکراری مانند شمال کشور را انتخاب می‌کنند و از تجربه مکان‌ها و نقاط جدید واهمه دارند. دلیلی آن نیز به سبک مسافرت در ایران و روحیه و طبیعت دوستی ایرانیان برمی‌گردد، یعنی تمایلی و ارجحیت مسافرت چند باره به مقاصد طبیعی و اکوتوریسم و تمایلی نداشتن به سفر برای بازدید از جاذبه‌های تاریخی فرهنگی. البته در بین جاذبه‌های تاریخی فرهنگی، یک استثنا وجود دارد و آن هم جاذبه‌های مذهبی است.

بر اساس روحیه ملی و ذایقه گردشگران ایرانی، این مقاصد هیچ وقت برای مسافران و گردشگران ایرانی، جاذبه خود را از دست نمی‌دهند و همواره بالاترین نرخ جذابیت در میان مقاصد گردشگری در ایران را به خود اختصاص داده‌اند. برای مثال شهر مشهد سالانه با پذیرایی بیش از ۲۲ میلیون نفر زائر، یکی از جذاب‌ترین مقاصد گردشگری مذهبی در دنیا محسوب می‌شود. اگر میانگین سرانه هزینه هر مسافر را (مثلاً ۲۰۰ هزار تومان) در این عدد ضرب کنید، آن وقت عدد ۴۴ با ۱۱ صفر را خواهیم داشت، این ارقام و اعداد، توانایی معجزه اقتصادی دارند. ولی متأسفانه فارغ از آثار و تحقیقات عمومی و بدیهی، در کمال ناباوری باید اعتراف کرد که تقریباً هیچ کار علمی واقعی در این حوزه صورت نگرفته است. نباید فراموش کنیم که این مقاصد مذهبی، افزون بر تعالی فکری، اجتماعی و فرهنگی، جوامع میزبان و مهمان، نقش منحصربفردی در توسعه و تعالی جوامع میزبان هم دارند، چون نرخ جذابیت مقاصد مذهبی برخلاف مقاصد دیگر، هیچ وقت کم نمی‌شود و آثار منفی فعلی بودن مقاصد، در شهرهای مذهبی کمتر به چشم می‌خورد و حتی کاهش

اهمیت در این گونه مقاصد، در مقایسه با مقاصد دیگر، اثر چندانی ندارد. مکه مکرّمه، مشهد، عتبات عالیات و... مصداق این موضوع‌اند. علاوه بر گردشگری مذهبی، در حوزه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) برای مقاصد سواحل شمالی ایران هم کار مهم و علمی صورت نگرفته است. البته تأسیس پژوهشکده گردشگری مذهبی در مشهد و نیز پژوهشکده اکوتوریسم در رشت، می‌تواند قدم‌های بسیار بزرگی در توسعه گردشگری این مناطق تلقی شود. با این حال باید اعتراف کرد که فاصله جایگاه بالفعل (آنچه هست) گردشگری مذهبی و نیز اکوتوریسم ایران با جایگاه بالقوه‌شان (آنچه باید باشد)، سال‌های نوری است و باید پذیرفت که اشراف بر اهمیت واقعی هر موضوعی، نخستین گام بهبودی است.

مسافرت و گردشگری برخلاف اغلب خدمات و کالاها، جایگزینی ندارد و نمی‌توان آن را به جای پدیده دیگری نشان داد. به همین دلیل مردم با وجود همه سختی‌ها و مشکلات باز هم به رفتن به مقاصد تکراری علاقه دارند. به این موضوع باید بهبود شرایط اقتصادی خانواده‌های ایرانی درد و دهه گذشته هم اضافه کرد. موضوعی که موجب رشد سریع آمار مسافرت‌ها و گردشگری در ایران شده، به طوری که سفر در سال‌های اخیر در سبد مصرفی خانواده‌های ایرانی جایگاه خوبی پیدا کرده است. برای تأیید این موضوع هم کفایت نگاهی به آمار و تعداد آژانس‌های مسافرتی، بویژه در کلان‌شهرها بیانداریم تا رونق مسافرت و گردشگری در دهه اخیر را به خوبی درک و لمس کنیم.

اولویت‌ها و معیارهای مدیریت کلان گردشگری در ایران بهتر است قبل از پرداختن به این موضوع، اشاره‌ای داشته باشیم به تعریف و تحلیل معنایی دقیق چند واژه مهم در حوزه برنامه‌ریزی و مدیریت که غالباً به جای یکدیگر می‌نشینند و گاه حتی به شکل مترادف در کنار هم قرار می‌گیرند، یعنی واژه‌های سیاست، راهبرد و برنامه اجرایی که هر کدام در ادبیات برنامه‌ریزی علمی دارای محتوای متفاوت از یکدیگرند. سه واژه مذکور، سه سطح مختلف از ادبیات برنامه‌ریزی را شامل می‌شوند که به ترتیب از کلان به خرد، از سطح ملی به محلی و از بلندمدت به کوتاه‌مدت، دلالت دارند، اما این مدیر و مدیریت است که به شکل متناسب بین آنها رابطه برقرار کرده و اجرا می‌کند. شما می‌دانید که گردشگری ماهیت میان‌رشته‌ای دارد و به همین علت هم نهادها و سازمان‌های بسیاری با آن در ارتباط‌اند. اما به علت نبود مدیریت و برنامه‌ریزی متمرکز گردشگری در ایران، مراکز سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در این زمینه به تعداد زیادی شکل گرفته است که هر کدام به شکل مستقل و مستقیم، فارغ از دیگر بخش‌ها و نهادها، کار تصمیم‌گیری و اجرا را انجام می‌دهند. از سوی دیگر بخش‌های مختلف دولتی هم در مقام تولیدکننده یا سرمایه‌گذار مانند مالکیت هتل‌ها و خطوط هوایی و... و نیز توزیع و مصرف‌کننده، وارد گود اقتصادی شده است. براساس این اصلی اقتصادی که «دولت تاجر خوبی نیست» دولت‌ها صرفاً باید به عنوان سیاست‌گذار و ناظر وارد بازار گردشگری شوند نه تاجر. اگر نبود تخصص‌گرایی را هم به آن اضافه کنیم، نتیجه همانی می‌شود که الان در صنعت گردشگری با آن روبرو هستیم. کفایت که ماهیت و عملکرد نهادها و سازمان‌های دولتی را که در بخش‌های مختلف گردشگری و مسافرت ایران فعالیت می‌کنند با ماهیت فعالیت‌های گردشگری مقایسه کنیم، متوجه این هم‌سخن نبودن می‌شویم. مالکیت نگاه‌های گردشگری و مسافرت مانند هتل‌ها و خطوط هوایی، از سوی سازمان‌های دولتی، از مثال‌های عینی در این حوزه است. مثلاً سازمان تأمین اجتماعی یا نیروی انتظامی هتلداری می‌کند؛ در اغلب موارد، آنها فاقد کارآیی و بازدهی اقتصادی‌اند و حتی به نقطه سربه‌سری (Break Point) یعنی نقطه مساوی شدن هزینه و درآمد، نیز نمی‌رسند و در بیشتر موارد به جای این‌که برای اقتصاد ملی، درآمد آفرین باشند، هزینه‌زا هستند.

بنابراین در پاسخ به این سؤال می‌توان گفت که مدیریت گردشگری در ایران فارغ از مدیریت و برنامه‌ریزی رایج برآمده از اقتصاد، سیاسی بوده و به تبع دیگر برنامه‌های کلان اقتصادی، بدون در نظرگیری ملاحظات، واقعیات و مؤلفه‌های ویژه کشورمان و به شکلی آرمان‌گرایانه و غیر واقع‌گرایانه تدوین شده است.

نگرش جامعه میزبان نسبت به ورود گردشگر ورود تعداد زیادی گردشگر به شهرهای خاص علاوه بر اینکه مشکلات متعددی را برای گردشگران بوجود می‌آورد، مردم جوامع محلی را هم در تنگنا قرار می‌دهد. این نارضایتی محصول فقدان برنامه‌ریزی بوده و کاملاً طبیعی است. نباید فراموش کنیم که این یک اصل است که آثار منفی هر پدیده‌ای که بدون برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد، می‌تواند به مراتب بیشتر از آثار مثبت آن باشد. از یک مداد می‌توان هم برای تحریر یک غزل زیبا استفاده کرد و هم برای کور کردن یک چشم! با این توصیف فصلی بودن اغلب مقاصد اکوتوریستی ایران، منجر به بروز طیف مختلفی از آثار منفی اقتصادی، اجتماعی و نیز زیست محیطی برای جوامع محلی (میزبان) شده است.

به هم خوردن تعادل عرضه و تقاضا، فصلی شدن مشاغل، افزایش نسی هزینه‌های جوامع بومی مانند قیمت اراضی، کالاها و خدمات، افزایش آمد و شد، آلودگی‌های زیست محیطی، ناهنجاری‌های اجتماعی و نیز پرداخت مالیات‌های سنگین در مقاصد گردشگری، اتکا و وابستگی بیش از حد به درآمدهای حاصل از این صنعت از مهم‌ترین این مباحث محسوب می‌شوند که البته با استفاده از برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی مناسب و سازگار و با رویکردی غیر متمرکز، می‌توان این موارد را به حداقل و آثار مثبتش را به حداکثر رساند.

بر این اساس معیارهای مدیریت و توسعه گردشگری در هر استانی نباید متمرکز و از بالا به پایین باشد، بلکه باید براساس پتانسیل‌ها و مزیت نسی خاص همان استان و منطقه در نظر گرفته شود. در هر حال موقعیت استراتژیک و گردشگری و مزیت‌های نسبی اقتصادی و اجتماعی استان‌های شمالی که آن را از دیگر استان‌ها متمایز می‌کند، می‌تواند مبنای بسیار خوبی برای برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری این استان‌ها تلقی شود، اما این به معنای آن نیست که مدیران گردشگری این استان‌ها باید بازارهای خارجی و معیارهای گردشگری بین‌المللی را به عنوان هدف نهایی خود انتخاب کنند. چرا که گردشگری بین‌المللی هر کشور و ناحیه‌ای، تابعی از شرایط اقتصادی و اجتماعی داخلی همان کشور و ناحیه است. بنابراین مدیریت و توسعه مؤلفه‌های گردشگری داخلی، می‌تواند به بهبود بخش‌های مختلف گردشگری بین‌المللی منتهی شود. اما عکس آن غیر واقع‌گرایانه است و با اقتصاد یک کشور در حال توسعه مغایرت دارد، چون آرمان‌گرایانه بوده و در نتیجه محدود به اسناد دولتی شده و هیچگاه نمی‌تواند لباس اجرا بپوشد. وقتی هتل‌های لوکس و چند ستاره صرفاً با هدف اسکان گردشگران خارجی ساخته می‌شود، نتیجه معلوم است، توسعه امکانات و تسهیلات گردشگری باید با محوریت گروه‌های متوسط جامعه صورت گیرد و با توسعه تدریجی آن‌ها گروه‌های پردرآمد نیز زیر پوشش قرار می‌گیرد.

اهمیت تحقیقات علمی و دانشگاهی در آموزش گردشگری چالش‌های این حوزه واقعاً متعدد و عمیق‌اند و به هر دو طرف مربوط می‌شود، یعنی هم تولیدکنندگان یعنی دانشگاه‌ها و هم مصرف‌کنندگان یعنی سازمان‌های دولتی برنامه‌ریز و بخش خصوصی. در حالی که هیچ کدام از آن‌ها خود را ملزم به همکاری با دیگری نمی‌بینند. نکته جالب اینجاست که بخش اصلی دستگاه‌های تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری‌های دولتی و حتی صنایع دولتی و بخش خصوصی، همان نیروی انسانی آموزش دیده در دانشگاه و فارغ التحصیلان

دانشگاه‌ها هستند که پس از پایان تحصیلات و شروع فعالیت، خودشان را بی‌نیاز از ارتباط با دانشگاه می‌بینند.

از سویی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هم فاقد مکانیسمی اثربخش هستند و اغلب منتظر اعلان نیاز بخش‌های یاد شده می‌مانند. متأسفانه این تعامل متقابل که می‌تواند به تعالی همه بخش‌ها منجر شود، به چشم نمی‌خورد. امیدوارم با تشکیلی نهادهای کارآمدی از جمله اتاق فکر در حوزه صنعت گردشگری و تبادل اطلاعات، زمینه‌های اتصال این بخش‌ها فراهم شود. ضمناً در این حوزه نباید کم رنگی و حتی بی‌رنگی تخصص‌گرایی در دانشگاه‌ها را نیز از قلم انداخت. با اینکه بیش از ۶۰ سال از تأسیس دانشکده‌های تخصصی گردشگری و هتلداری در دنیا می‌گذرد، اما رشته‌های مذکور، هنوز جایگاه واقعی خود را در دانشگاه‌ها به دست نیاورده‌اند. ماهیت میان رشته‌ای علوم گردشگری، زمینه‌های حضور متخصصین و مدرسین سایر علوم در این حوزه را فراهم کرده، بی‌آنکه کیفیت آموزش، مد نظر قرار گیرد. در بسیاری از دانشگاه‌ها، دانشجویان رشته‌های مدیریت گردشگری فارغ‌التحصیل می‌شوند، بی‌آنکه حتی هتل، آژانس یا فرودگاهی را دیده باشند. حال اینکه ماهیت بخش عمده‌ای از این رشته‌ها عملی هستند و کارورزی جزء واحدهای تخصصی، بسیار ضروری و حیاتی است. بر این اساس دانشگاه‌ها، باید مدرسین و اعضای هیأت علمی متخصص جذب کرده و گروه‌ها و دانشکده‌های تخصصی گردشگری تأسیس کنند. در غیر این صورت انتظار کارآمدی فارغ‌التحصیلان، چندان معقولانه نیست.

چالش‌های اصلی توسعه گردشگری ایران بی‌تردید چالش‌های اصلی هر برنامه‌ای، در نگرش و ذهن برنامه‌ریزان است. آنچه به عنوان شرایط کنونی صنعت گردشگری ایران می‌بینیم، در واقع محصول افکار ما است. اگر فکر متعالی و مناسب باشد، لاجرم برنامه‌ها هم کارآمد و اثربخش خواهند بود. اتکا، خارج از تصور به دلارهای نفتی، اقتصاد ما را بیمار کرده و فرصت ظهور هر گزینه‌ای از جمله گردشگری را عقیم کرده است.

بی‌هیچ تعارف، همه‌مان خوب می‌دانیم که اقتصاد و اجتماع ما نفت زده و به نفت معناد شده و متأسفانه تلخی این واقعیت به حدی است که چالش‌های اخیر برآمده از تحریم‌های نفتی هم نتوانسته چرت اقتصادمان را بپاره کند. ترک این اعتیاد، زمان و برنامه ویژه خودش را می‌خواهد. گردشگری ایستگاه مناسبی برای ترک شرایط کنونی است و می‌تواند جایگزین خوبی برای نفت باشد و حتی می‌تواند گذرنامه توسعه ما قلمداد شود. متأسفانه به اهمیت و عملکرد گردشگری واقف نیستیم، چون اگر بودیم شرایط این گونه نبود. همه‌مان در مورد اینکه جزو ۱۰ کشور نخست دنیا از نظر برخورداری از جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی و ۵ کشور دنیا از نظر تنوع جغرافیایی هستیم، سخنرانان قابلی هستیم، همه‌مان آسیب‌شناسان و تحلیلگران ماهری در زمینه استدلال توسعه‌یافتگی گردشگری در ایران هستیم، اما در واقعیت، فرسنگ‌های زیادی از توسعه مبتنی بر گردشگری داریم.

با وجود اینکه سرمایه‌های اصلی گردشگری یعنی جاذبه‌ها را داریم، در همان‌توازی شهره جهانی، ضرورت اشتغال‌زایی بیش از هر زمانی محسوس است، دریایی از نیروی کار جوان و تحصیل‌کرده داریم، زیرساخت‌های نسبتاً مناسبی برای توسعه گردشگری داریم و... فهرست داشته‌هایمان طولی است، اما خبری از رونق گردشگری نیست، نه فقط سراغی از وزارت گردشگری در کابینه دولت نیست، بلکه سازمان کنونی هم باید کمک حال حوزه‌های میراث فرهنگی و صنایع دستی باشد، چنان‌که سرمان به راه‌های نجات دلارهای نفتی گرم شده که از درمان و گزینه‌های دیگر، غافل مانده‌ایم. بله، چالش اصلی در ذهن است.

گردشگری هنری ایرانی

مقدمه

گردشگری هنری زیرمجموعه گردشگری فرهنگی و گردشگری میراث است و رابطه تنگاتنگی نیز با گردشگری علائقی ویژه دارد. هنرهای مختلف، مدت‌هاست که محرکی برای سفر هستند. گردشگران گرانند تور اشتیاق فراوانی برای بازدید از تئاترها، سالن‌های اپرا، سالن‌های کنسرت و جشنواره‌ها نشان می‌دادند. بناهایی که محل برگزاری اجراهای هنری بودند به اندازه خود اجراها جذابیت داشتند و بسیاری از این مکان‌ها هنوز اساس گردشگری هنری هستند؛ بازدید از یک مکان هنری، فعالیت تعطیلاتی محبوبی است. گردشگری هنری عموماً شامل بازدید از مکان‌های همچون نگارخانه‌های هنری، سالن‌های اپرا، سالن‌های تئاتر، سالن‌های اجرای موسیقی کلاسیک، جشنواره‌های هنری می‌شوند.

ادبیات تحقیق

اخیراً از گردشگری هنری تعاریف جامع‌تری ارائه شده است که سرگرمی‌های عامه‌پسند، جشنواره‌های موسیقی معاصر و هنرهای قومی را نیز پوشش می‌دهند. همانند سایر جنبه‌های فرهنگ، هنگام بررسی گردشگری هنری و ارتباط آن با فرهنگ عامه و گردشگری فرهنگی، با مشکل تعریف مواجه می‌شویم. آیا سرگرمی‌های عامه‌پسند کنار دریا را باید در این تعریف گنجانند؟ آیا جشنواره‌های پاپ، به‌عنوان محرکی برای مسافرت جوانان، بخشی از گردشگری هنری هستند؟ نگارخانه‌های هنری که ماوای مجموعه‌های هنری تاریخی‌اند، بخشی از گردشگری میراث هستند یا گردشگری هنری؟ علی‌رغم این ابهامات، گردشگری هنری برای چند بخش گزینه جذابی است؛ بسیاری از گردشگران، صنایعی که محصولات گردشگری هنری عرضه می‌کنند و مناطق و شهرهایی که در پی ترویج مناظر هنری موجود خود یا توسعه گردشگری هنر محور (در راستای به‌کارگیری راهبردهای احیای شهری) هستند.

گردشگران هنری لزوماً گروهی همگن با رفتارها و علائق مشترک نیستند، بلکه به گونه‌های مختلفی تقسیم می‌شوند. گروهی از این افراد علاقه ویژه‌ای به شکلی‌های هنری خاص دارند و در مقابل دسته‌ای قرار دارند که به‌طور اتفاقی از مکان‌های هنری بازدید می‌کنند. هیوگز با ارائه دسته‌بندی گردشگران هنری براساس سطوح انگیزه و علاقه، به تبیین این تفاوت پرداخته است. براساس نوشته‌های هیوگز (۲۰۰۰) گردشگر هنر محور فردی است که برای دیدن یک اجرای ویژه هنری، تصمیم به مسافرت می‌گیرد. گردشگر غیرهنری نیز کسی است که برای اهداف دیگری غیر از هنر سفر می‌کند ولی به‌عنوان بخشی از سفر، اجراهای هنری را نیز تجربه می‌کند. گردشگران هنر محور خود به دو

دسته‌ای مجزا بخش می‌شوند؛ گردشگران کاملاً هنرگرا، که قبل از سفر تصمیم گرفته‌اند در یک اجرای هنری شرکت کنند، و گردشگران هنرگرای چندهدفه که برای آنها شرکت کردن در یک اجرای هنری به اندازه سایر دلایل سفر اهمیت دارد. گردشگران غیرهنری نیز به دو دسته قابل تقسیم هستند:

(۱) گردشگران هنرگرای حاشیه‌ای که برای آنها دیدار از یک اجرای هنری جزء دلایل ثانویه بازدید است

(۲) گردشگران هنرگرای تصادفی که بعد از ورود به مقصد تصمیم می‌گیرند تا از یک اجرای هنری دیدن کنند ولی این امر بخشی از تصمیم اولیه آنها برای بازدید نبوده است. این طبقه‌بندی به افراد فعال در گردشگری هنری کمک می‌کند تا انگیزه‌های پیچیده و فرایندهای تصمیم‌گیری گردشگران هنری را درک کنند؛ این شناخت به سازمان‌های فعال در این حوزه نیز کمک می‌کند تا محصولات مناسبی را طراحی کرده و تلاش‌های بازاریابی خود را هدفمند سازند.

نقاشی ایرانی ویژگی‌های متعددی دارد که از میان همه نخستین عنصری که خودنمایی می‌کند و همراه خیال آدمی او را به باغی رویایی می‌برد، وجود عنصر رنگ است. در نگارگری ایرانی همه اشیاء با خلوص و درخشندگی رنگ آمیزی می‌شده است تا بازتاب‌هایی از دنیای ناب حاصل گردد. اگر بپذیریم که هنر ایرانی در یک کلمه هنری تزیینی و نمادین است، بی‌شک رنگ که یکی از مهترین ویژگی‌های نگارگری ایرانی است باید جایگاهی بسیار خاص داشته باشد.

نسخ خطی ایران همواره مجموعه‌ای از زیباترین نمونه‌های هنر نگارگری را در بر می‌گرفته‌اند. همجواری ادبیات در کنار نقاشی بیانگر ارتباط ویژه‌ای است که میان هنر و فرهنگ یک جامعه وجود دارد. بنابراین هنر نگارگری ایران در پیوند با نسخ خطی و در اندازه‌های متفاوت کوچک و بزرگ، در کنار آن قرار می‌گیرد. نکته‌ای که در مورد آثار ادبی و هنری مورد توجه باید قرار داد، اینکه هنرمندان ایرانی واجد شعور و آگاهی بوده و نسبت به پیشینه‌ی اسطوره‌ای و فرهنگی خود آگاه بوده‌اند و در آثار خود به خلق و بیان این پیشینه پرداخته‌اند. اگر چه در هر زمان بنا بر اقتضای جامعه و زمان خویش آنها را پدید آورده‌اند. اساطیر در شناخت فرهنگ یک سرزمین نقش عمده‌ای ایجاب می‌کنند. فرهنگ، مجموعه‌ای از اسطوره‌ها و تاریخ، ادبیات و نگرش‌های عوام جامعه است که با اتحاد این عناصر منبعی غنی از آثار هنری پدید می‌آید. قهرمان یک اثر حماسی، انسانی آرمانی و برتر است نظیر رستم در شاهنامه فردوسی. در آثار حماسی، حوادث غیرطبیعی و خلاف عادت فراوان است. این رویدادها نشان دهنده‌ی آرمان‌ها و آرزوهای بزرگ یک ملت در زمینه‌های اخلاقی و نظام اجتماعی است و عقاید کلی آن ملت را درباره مسائل اصلی انسانی مانند آفرینش، زندگی و مرگ بیان می‌کند. بخش قابل توجهی از نسخه‌های مصور شاهنامه، دوران حماسی و پهلوانی آمیزه‌ای از مظاهر «خیر و شر» به صورت نبرد پهلوانان و قهرمانان ایزدی و شاهان با دیوان و موجودات اهریمنی است که به دفعات تکرار شده است. نزاع آدمیان با دیوان و اژدهایان و نیروهای اهریمنی همگام با متون ادبی و بر پایه مضامین آن به تصویر در آمده است. فریدون پادشاه پهلوانی ایران، بر ضحاک که همواره در اساطیر و روایات ایرانی تجسمی از قوای شر می‌باشد غلبه می‌کند. در بسیاری از نسخه‌های شاهنامه، نبرد فریدون و ضحاک مصور شده است. در پاره‌ای از نگاره‌ها، ضحاک به صورت اژدهایی سه‌پا با فریدون روبرو می‌شود و در بعضی از نسخ به شکلی انسانی در بند و زنجیر با رویش دو مار بر شانه‌هایش به تصویر درآمده است. شیوه‌های بیانی تصویرگران شاهنامه تحت تأثیر نوع جهان بینی منظومه بر آنان است، نگرشی که با تفکر و اندیشه محیطی که منظومه برای آن پدید آمده بود، مطابقت داشته است. نکته قابل توجه، وجود داستان‌هایی از اساطیر در شاهنامه است که معانی و تفاسیر پنهانی را با خود حمل می‌کنند.

تفسیر اساطیر بر اساس دیدگاه‌های مفسرین متنوع بوده و غنای قابل توجهی از مفاهیم باطنی و پوشیده را آشکار می‌کند. بر این مبنا ادبیات و هنر ایران در هر زمان و دوره به صورت رمزی و نمادین بیان شده است. بخصوص نگارگری ایرانی، ارائه‌کننده تصاویری کاملاً نمادین و سرشار از رمزها و نشانه‌ها است. به همین علت برای شناخت بهتر و درک بیشتر عالم درونی نمادها و کشف آنها از بطن نگاره‌ها می‌بایست آن‌ها را شکافت. نمادها شکلی‌هایی همیشه زنده هستند که پویایی خود را وقتی بیشتر جلوه‌گر می‌کنند که در دوره‌ای میزان استفاده از آنها افزایش یافته باشد. شناخت و درک مفهوم این نمادها که به صورت فرم و تصویر ارائه شده‌اند می‌بایست بر اساس سیر و سیاحت در منابع اسطوره‌ای، ادبی و دینی فرهنگ این سرزمین باشد تا بتوان درکی درست از مفاهیم این نمادها و رموز داشت. زیرا تجلی نمادها علاوه بر ادبیات و عرفان، در ایران از دوره‌ی باستان و پس از اسلام به صورت نمادین و انتزاعی دیده می‌شود. در مورد نمادهای فرهنگ ایرانی تحقیقات فراوانی صورت گرفته است. اساتیدی چون «مهرداد بهار» در زمینه فرهنگ باستانی و زرتشتی ایران دارای آثار درخور اهمیت از نظر شناسایی نمادها می‌باشند. جستجوی اشارات نمادین و رمز و رازهای فرهنگ کهن ایران، در عرصه‌ی هنر ایرانی، نیاز به پژوهشی شایسته دارد. آنچه اهمیت دارد، نگاه اجمالی به نمادهای فرهنگ ایرانی مورد نظر در این نگاره‌هاست که از پنجمین داستان شاهنامه، شناسایی شده و به همین دلیل این نمادها به طور اخص در نگارگری سه دوره ایلخانیان مغول، تیموری و صفوی قابل ردیابی است. در میان داستانهای شاهنامه «داستان ضحاک» به عنوان زندگی پنجمین پادشاه ایران و نبرد او با فریدون مفصل و جذاب بیان شده است. نبرد میان خیر و شر در این روایت و نگاره‌ها به وضوح قابل مشاهده است و نخستین داستانی است که در آن مردم در مبارزه با شر حضوری فعال دارند. به واسطه بار نمادین این اسطوره‌ها نگاره‌های به تصویر کشیده شده نیز حامل مفاهیم عمیق و نمادهای تصویری خاص اند که معانی آن نسل به نسل و سینه به سینه منتقل شده‌اند. با این حال هر هنرمند با الهام از این معانی و تحت تأثیر اندیشه جمعی مردم و نیز شرایط سیاسی و اجتماعی به کمک خلاقیت اندیشه و تأثیر پذیری‌اش از داستان به تصویر کردن آن مبادرت کرده است.

هنرمندان نقاش ایرانی پس از دو دهه آشنایی و کار بست شیوه‌های جدید هنر غربی، تقلید محض از هنر غرب را دور از خلاقیت هنری دانسته و سیاست‌گذاران هنری نیز در پی شیوه‌ای با ویژگی‌های ملی و هویتی با اشاره منتقدان غربی و ایرانی تحصیل کرده‌ی غرب رجوع به سنت و هنر عامه را راهگشای هنر نوگرای ایران دانستند. به دنبال این اندیشه «نقاشی خط «ایرانی از بطن» مکتب سقاخانه» و فعالیت چند هنرمند مستقل تولد یافت. «نقاشی خط «نوگرای ایران دو دیدگاه ناهمساز و متناقض مدرن و سنتی را یکجا با هم دارد. این هنر با داشتن چهار وجه خوشنویسی، نقاشی، سنت و مدرنیته، هنری تلفیقی و چند جنسیتی به شمار می‌آید. در این هنر تلفیقی، مبانی هنرهای تجسمی غرب و مبانی خوشنویسی اسلامی به نسبت‌های متغیر در کنار هم قرار دارند، پس عنوان سنتی یا مدرن به تنهایی نمی‌تواند گویای ویژگی‌های این هنر باشد. هنرمندان «نقاشی خط «با هنر مدرن برخورد گزینشی داشته‌اند و شیوه‌هایی از هنر غربی را استفاده نموده‌اند که با هنر ایرانی شباهت و هماهنگی داشته است. انواع خوشنویسی، «نقاشی خط «و خط نگاره‌های قدیم ایران در «نقاشی خط «نوگرا تأثیر مستقیم داشته است. مبانی هنرهای تجسمی در «نقاشی خط «نوگرا در صورت، بر مبانی خوشنویسی غلبه داشته اما در محتوای آثار و اندیشه ایرانی و اشرافی عمیقاً حاکم بوده است.

در طول تاریخ ایران پس از اسلام، سده ۹ ق. که مقارن با دوران حاکمیت تیموریان بر این سرزمین است را می‌توان عصر رشد و

شکوفایی انواع شاخه‌های هنری نظیر نقاشی، معماری، تذهیب، کتاب آرایی و موسیقی دانست. یکی از این شاخه‌های هنری خط و خوشنویسی بود که علاوه بر شکوفایی، با نوآوری‌های بنیادی همراه بود. علاوه بر خطوط نسخ، ثلث، توقیع، رفاع، محقق، ریحان، کوفی و معقلی که در طی قرون گذشته نیز از آنها استفاده می‌شد، خوشنویسان بزرگ ایرانی این دوره، خطوطی را مورد استفاده قرار دادند که از لحاظ نوع و شیوه نگارش متمایز از خطوط قبل و متناسب با فرهنگ و ادبیات ایرانی بود. از جمله این خطوط می‌توان به تعلیق، نستعلیق و شکسته تعلیق اشاره نمود. ابداع و تکامل خطوط نامبرده در فاصله قرون ۸ و ۹ ق. و پیوند آنها با شاخه‌های فرهنگی ایرانی و اسلامی نظیر شعر، زبان و ادبیات فارسی، تاریخ ایران و انواع شاخه‌های هنری - که رویکرد ایرانی داشتند - و مذهب تشیع - که در قرن دهم به عنوان یکی از مولفه‌های اصلی هویت ایرانی مطرح شد - باعث شد تا خط و خوشنویسی در این زمان از جمله مولفه‌های اصلی هویت ایرانی قرار گرفته و در باروری آن نقش مهمی ایفا نماید. هنر خوشنویسی از جمله هنرهایی است که اگر تناسب و ترکیب در در زمینه و محتوای آن به خوبی رعایت شود، می‌تواند علاوه بر جنبه‌های اقتصادی، روح و شخصیت یک فرد را تقویت بخشد و موجب تعالی انسان شود. در جهت تسلط در فراگیری هنر خوشنویسی، آشنایی با پیدایش خط و الفبا و آشنایی با انواع خطوط اسلامی که در میان آنها، خط نستعلیق به عنوان عروس خطوط ایرانی شهرت بیشتری دارد، ایجاد رغبت و انگیزه جهت یادگیری خط، آشنایی با ابزار، لوازم و سبک‌های ویژه این هنر، امری ضروری است. بعد از قوت (پختگی) که مهمترین عنصر زیبایی شناختی خط است، چنانچه اثر خلق شده با تناسب و ترکیب در زمینه و محتوا همراه باشد، آن اثر مخاطبان زیادی پیدا می‌کند.

موسیقی ایرانی در طول تاریخ حوادث گوناگونی را به خود دیده است. گفته‌ها و نوشته‌های دانشمندان و نویسندگان بزرگ نشان می‌دهد که ایران از موسیقی پیشرفته‌ای برخوردار بوده است. در زمینه موسیقی و موسیقیدانان ایرانی پیش از اسلام مانند بارید و نکبسا، در کتاب‌های متعدد، فراوان سخن گفته‌اند. بعد از اسلام نیز بزرگانی مانند فارابی، ابن سینا، صفی الدین ارموی، علامه قطب الدین شیرازی، عبدالقادر مراغی در زمینه موسیقی فعالیت داشته‌اند.

تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و پیشرفت تکنولوژی و تغییر فکر و در نهایت تغییر شیوه زندگی انسانها، موجب افزایش ارتباطات دیجیتال و مجازی و کم رنگ شدن ارتباطات و تعاملات اجتماعی بطور حضوری شده است. فضاهای جمعی یا بصورت مکانی در آمده که فقط انسانها را بصورت توده در کنار هم قرار می‌دهد و یا فرم و ساختار آن با نیازها و خصوصیات (الگوهای رفتاری) جامعه انطباق نداشته و در نتیجه مردم تمایلی برای حضور در این فضاها ندارند. نمایش به عنوان یک هنری زنده، دارای قوی‌ترین کنش بین انواع دیگر هنر است. لذا نمایش به عنوان یک هنر جمعی و زنده می‌تواند راهکار مناسبی برای جذب افراد به مکانهای عمومی، و بخصوص فضاهای نمایشی، معرفی شود. همچنین با توجه به عدم رشد تئاتر در ایران و فراموش شدن اندک تئاتر باقی مانده، و نیز عدم وجود سالنها و فضاهای مناسب برای اجرای نمایش و آموزش و رشد آن، و با وجود تعداد زیادی فارغ التحصیل و دانشجوی علاقه‌مند به کار در این رشته، بنابراین طراحی یک فضای مناسب تئاتری که بتواند در عین حال پاسخگویی نیاز های امروز تئاتر و همچنین محل مناسبی برای رشد و جذب گردشگر تئاتر و ایجاد یک فضای اجتماعی کوچک برای تعاملات بیشتر، در دنیای رو به تغییر امروز باشد، بسیار ضروری است.

و نمونه‌های موفق از آثار سینمای ایران با پشتوانه این فرهنگ و اندیشه خلق شده‌اند. اما باید پرسید که ویژگی مشترک چنین فیلم‌هایی چیست؟ به بیان دیگر، چه مشخصه‌هایی در این فیلم‌ها نشان‌دهنده هویت ایرانی آنها است؟

با اندکی دقت نظر در وضعیت فعلی هنر و زبان می‌توان چالش‌ها و آسیب‌های جدی فرهنگی جامعه ما را مشاهده کرد. با درک و شناخت بنیادین این تحولات و ایجاد خود آگاهی فرهنگی در این زمینه راه‌های بازگشت و ترمیم آسیب‌های موجود در بستر فرهنگ یافته خواهد شد. تغییرات و صدمات در عرصه فرهنگ نیز از راه بازبینی تحولات در محصولات و مظاهر آن قابل کنکاش است. لباس و معماری در مقیاس‌های برخورد متفاوت بیانگر سطوح مختلف فرهنگ‌اند. یکی ظرف آراء فردی و دیگری ظرف زندگی جمعی، با مقیاس‌های زمانی متفاوت (چه از نظر زمان تولید و چه از حیث زمان اثر پذیری) که با کارکردهای دوگانه هنری و زبانی شرایط بررسی‌های کمی و کیفی در حوزه فرهنگ را فراهم می‌آورند و جایگاه میانی شان در رابطه با احساس و الزام واکاوی سویه‌های گوناگون فرهنگی را امکان پذیر می‌سازد. محصولاتی که با ارتباط جدی و واقعی (در قالب وابستگی و اثر پذیری) با کلیه سطوح فرهنگ و زیرساخت‌های آن بهترین بازتولدهای آن هستند. که با بررسی تطبیقی تحولات آن‌ها درباره زمانی مشخص می‌توان به ریشه‌یابی تحولات فرهنگی جامعه در ابعاد گوناگون پرداخت. لباس یکی از نمونه‌های عینی و مجسم فرهنگ هر جامعه است. پوشاک در جوامع سنتی دارای قواعدی معنادار است. به نحوی که تخطی از این قواعد نوعی هنجارشکنی و خروج از چارچوب‌های ارزشی جامعه تلقی می‌شود. به این دلیل تحول پوشاک در این جوامع به کندی صورت می‌پذیرد. اما امروزه با صنعتی شدن شیوه‌های تولید، تغییرات فرم پوشاک تحت تبعیت مد قرار گرفته و تصمیم‌گیری برای لباس در مراکز مد انجام می‌پذیرد. مد با تکیه بر ذوق زیباشناختی و استفاده از تمایلی طبیعی بشر به تنوع و تحول چرخه‌ی تولید لباس را همواره پویا نگاه می‌دارد. تمدن ایران با سابقه‌ی چند هزار ساله خود، دارای سبکی از پوشاک است که حتی امروزه با وجود تأثیرات قابل توجه از سبک‌های غربی همچنان خصلت متمایز خود را حفظ نموده است. این الگوی پوشش بر پایه‌ی فرهنگ، هنر و جهان‌بینی و زیست محیطی، شیوه‌ی معیشت و اوضاع سیاسی و روابط این سرزمین با سایر فرهنگ‌ها و تمدن‌ها و اقوام شکل گرفته است و لیکن همواره منضم درون‌مایه‌ای است که آن را به عنوان پوشش ایرانی، هویت می‌بخشد. چوگان یک سنت ایرانی است که قدمت آن به بیش از ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ سال قبل در ایران می‌رسد و به عنوان نخستین ورزش تیم به تیم جهان که دارای دروازه و توپ (گوی چوگان) است، شناخته می‌شود. چوگان یک بازی صرف نیست و ابعاد مختلف و متنوعی از برنامه‌ریزی و اندیشه را در کنار آمادگی اسب و چوگان باز نیاز دارد و در واقع چوگان باز و اسب در بازی چوگان، مشق رزم می‌کرده‌اند. بر پایه شواهد و مدارک، چوگان کهن‌ترین بازی ورزشی جهان به شمار می‌رود. این بازی پر جنب و جوش که چوگان‌باز و اسب در آن نقش برابر دارند، از قدیمی‌ترین اسناد مکتوب تا ترانه‌های مردمی و سروده‌های سخنوران بزرگ ایران زمین، بارها مورد اشاره بوده است. چوگان از چنان جایگاهی در زندگی مردم برخوردار بوده که کمتر هنرمند و سراینده اشعار ایرانی را می‌توان یافت که در آثارش اشاره‌ای به گوی و چوگان و اصطلاحات این بازی نکرده باشد. در آثار هنری و کتب تاریخی از دوره ساسانی تا دوره معاصر در مجموع شاهد هفت شکل و سه جنس مختلف چوب چوگان و دو شکل و شش جنس مختلف گوی چوگان در طی زمان بوده‌ایم و همچنین شاعران ایرانی از دوره ساسانی تا معاصر در آثارشان در مجموع ۱۵۰۲ مورد چوگان بکار برده‌اند.

این تحقیق در جستجوی جنبه‌های نمایشی زندگی اجتماعی روزمره در فضاها عمومی است و به توصیف چگونگی طراحی فضای عمومی خاصی می‌پردازد که آن نمایش و در واقع تعاملات و روابط انسانی را پشتیبانی و تقویت کند. در نهایت به این فرض خواهیم رسید که با توجه به اینکه نمایش در یک حضور گروهی شکل می‌یابد، که در ارتباط مستقیم با مخاطب خود قرار دارد و همچنین با توجه به ساختارش، که قابلیت چندان در جذب مخاطب دارد، لذا می‌تواند انگیزه مناسبی برای حضور افراد در یک مکان عمومی باشد.

نقالی یکی از جلوه‌های ناب و دلنشین در تاریخ نمایش ایران می‌باشد. جلوه‌ای که در قهوه‌خانه‌ها، معابر عمومی و انواع دیگری از مکانهای ثابت فرهنگی، در قالب یک تجمع غیر ثابت همواره بخشهای مهمی از فرهنگ سنتی ایران را حفظ کرده و به نسلهای بعد از خود منتقل نموده است. شناخت ارزشهای مادی و معنوی نقالی هویت فرهنگی و هنری آن چگونگی تغییر و تحول آن در طول دوران ظهورش در تاریخ نمایش ایران، اصول اجرایی و انعکاسی آن در تئاتر معاصر از جمله موضوعاتی هستند که توجه بدناها ضروری می‌باشد. سیر نمایش در تهران را نه در فعالیتهای تاتر بلکه باید در میان فرهنگ عامه و فولکلور و لایه‌ای تاریخ جستجو کرد. زمینه‌های گوناگون نمایش در فرهنگ ملی، سالها باعث پیدایی محیط مناسب برای رشد تاتر در تهران بود که رشته‌های مختلف فرهنگ مردم بروز کرده است. ترمیز و شیه‌خوانی و مهم‌ترین آن سیاه‌بازی و تاتر رو حوضی غنی‌ترین سرمایه‌های نمایش ایران است. همچنین نقالی و شاهنامه‌خوانی و خیمه‌شب‌بازی از رشته‌های گوناگون نمایش فرهنگ ایرانی است. در این مجموعه علاوه بر رشته‌های گوناگون نمایش در تهران فصول چندی به قهوه‌خانه و هنرهای خاص آن اختصاص یافته، زیرا با توجه به نقالی و سایر هنرهای نمایشی قهوه‌خانه نمی‌توان نقش آن را در زمینه‌های نمایش در تهران نادیده گیرد. امروزه توریسم و گردشگری، به عنوان یکی از صنایع مهم شناخته می‌شود، از طرف دیگر سینما به عنوان یکی دیگر از صنایع مهم، قدرت زیادی در تعیین مسیر ذهنی مخاطبانش دارد. یکی از مسیرهایی که فیلم و سینما به طور ضمنی در آن نقش دارد، شکل‌دهی ذهن مخاطبان برای جذب شدن به سمت مناطق و مکان‌هایی که در فیلم‌ها به تصویر کشیده می‌شود. این مسئله که از تصاویر موجود در فیلم‌ها برای سوق دهی ذهن بینندگان برای انتخاب مسیر استفاده شود، روشی است که عمر چندان در دنیا ندارد. با وجود این تازگی نتایج و تغییر وضعیت در مناطق بسیار با شگفتی بوده است. از طرفی ایران با داشتن تاریخ و فرهنگی طولانی و طبیعی بکر و متنوع از نظر جاذبه‌های توریستی بسیار قدرتمند است اما از نظر پیشرفت در این مسیر از جایگاه بسیار بدی در دنیا برخوردار است. با معرفی فیلم توریسم و بررسی تأثیر آن در بهبود وضعیت توریسم، همچنین بررسی تأثیر برخی فیلم‌ها بر روی جذب توریسم، این موضوع بهتر معرفی می‌شود و نشان داده می‌شود که استفاده از این روش می‌تواند در تعیین جذابیت‌های یک منطقه بسیار مفید باشد. مناسبانه تا به امروز فیلم توریسم در کشور بسیار مهجور بوده است، اما با توجه به ظرفیت‌های موجود می‌توان افق روشن را در مورد استفاده فیلم‌سازان و مسئولین از پدیده‌ی فیلم توریسم، پیش‌بینی کرد. اثر هنری تجلی‌دهنده افکار و اندیشه‌ها، علائق و ضمیر خالق آن است. بخش عمده‌ای از آنچه درون هر انسان می‌گذرد، وابسته به زادبوم و جامعه‌ای است که در آن متولد شده، رشد یافته و زندگی کرده است. سینمای هر کشور، همچون دیگر هنرها، ارتباط و تعامل فراوانی با باورها و عقاید مردمی که در آن کشور زندگی می‌کنند، دارد. این هنر در بسیاری از کشورها با بهره‌گیری از اندیشه و فرهنگ سرزمین‌ها و از طریق بیان هنرمندانه آنها رشد کرده است. فرهنگ و اندیشه ایرانی نیز تاکنون در برخی از فیلم‌های سینمایی ایرانی به خوبی تجلی یافته است

فرش آینه تمام نمای از فرهنگ و تمدن ایران چه قبل از اسلام و چه پس از آن می‌باشد که در شناسنامه تاریخ این مرز و بوم جایگاه خاصی دارد. وجود فرش، محل بروز نبوغ هنرمندان آن و نمایانگر تفکر حاکم بر آنهاست. طرح و ترکیب و اصول ساختاری طراحی فرش است که باعث گردیده به یکی از آثار ارزشمند فرهنگی بدل شده و جویانگاه اندیشه در اعصار گردد. سفال و سفالگری از هنرهای دیرین در ایران و جهان بوده، که علاوه بر زیبایی تاریخ و فرهنگ ملت را به نمایش می‌گذارد. برخی از شهرهای ایران در این امر از سابقه درخشانی برخوردارند. همدان یکی از این شهرهاست که با دارا بودن شهر لالچین به عنوان مرکز سفال ایران در خود توانسته پیشرفت‌هایی در این هنر کسب کند. و در کنار جاذبه‌های تاریخی و تفریحی، سفال و سفالگری نیز در جذب توریست به این استان کمک شایانی کند. معماری هر زمان به منزله آینه‌ای است که می‌توان در آن تمام خصوصیات باطنی آن زمان را مشاهده کرد. آثار کهن و ارزشمند معماری ایران، از پیشرفته ترین تکنولوژی زمان خود بهره برده‌اند.

شعر و ادبیات یکی از ذخایر غنی فرهنگ ایرانیان به شمار می‌آید و منشأ هویت و بقای ملت است. تأکید بر اهمیت ارزش والا و حفظ و اشاعه آن به عنوان میراث فرهنگی لازم و ضروری است. از این رو خلق مکانی با هدف شناساندن بزرگان شعر و ادب و آثار آنان و بزرگداشت نام و یادشان نیاز است و ایجاد فضایی شاعرانه در برانگیختن احساس و قوه خیال در صاحبان ذوق و دوستداران هنر، دارای ضرورت است. از آنجا که یافتن خاستگاه طراحی یا ایده‌ی طرح، مهمترین عامل در شروع طراحی است به جاست که نقطه‌ی شروع یا ایده، ریشه در مفاهیم و مضامین فرهنگی داشته باشد و یکی از بهترین صنایع فرهنگی هر ملت، شعر و ادبیات آن است که گویای اندیشه و تفکر اصیل آن مردم است. همان طور که شعر، کوشش شاعر است تا درک او را از انسان و طبیعت در قالب کلام و سخن به نمایش گذارد. معماری نیز حاصل تلاش معمار در جهت خلق فضایی بر پایه‌ی همان درک و شناخت است و «خیال» عامل برقراری پیوند میان انسان و طبیعت است که هم در زبان شعر و هم در زبان معماری مشترک است.

نتیجه‌گیری

همانطور که آمد گردشگری انواع مختلفی دارد و یکی از آنها که به نازکی وارد ادبیات علم گردشگری شده است گردشگری مبتنی بر رویدادهاست. در این نوع گردشگری با برگزاری مراسم، جشنواره‌ها و مسابقات گردشگران را در ایام مختلف سال به مقصد موردنظر جذب می‌کنند. رویدادهای فرهنگی - هنری هم که قسمت عمده‌ای از مراسم و رویدادها را در ایران شامل می‌شود، جزئی از این نوع گردشگری هستند. فعالیتهای رویدادهای هنری همچون نمایشگاه‌های عکس، کنسرت‌ها و جشنواره‌های موسیقی، جشنواره‌های فیلم و غیره از این دسته‌اند. عامل موسیقی در برگزاری و برپایی جشنواره‌های موسیقی و غیر موسیقی به ویژه در ایران به علت تنوع و تعدد آن در ساز و لحن یکی از عوامل اصلی رونق گردشگری رویدادها است. استفاده از پتانسیل فرهنگی در ادبیات امروز طراحی شهری علاوه بر آنکه به عنوان ابزاری کارآمد در راستای بازآفرینی شهری مطرح شده، به عنوان وزنه‌ای در ارتقاء گردشگری شهری مدنظر قرار گرفته است. هنرها در حیطه فرهنگ و محیط اجتماعی زاینده اندیشه‌اند که در این میان هنر صناعی فرش نیز به همین سان از تمایلات فکری و فرهنگی تاثیر می‌پذیرد. برخی هنرها مثل فرش با پیشینه ای دراز، اعصار و قرون متصادمی را پشت سر نهاده، همچنان در عرصه‌های زندگی نقش آفرینی می‌کنند. اغراق نخواهد بود اگر بگویم هویت فرهنگی، هنری و حتی ملی ایران به نوعی با قالی ایران عجین و مرتبط است. گفتنی است این هنرها از انواع رویکردها و اندیشه‌های مختلف در هر زمان بهره گرفته، یا بر اثر جو غالب یا آیین یا فرهنگی خاص هماهنگ‌اند. موزه‌ها پایگاه‌های فرهنگی و اجتماعی بزرگ دوران حاضرند که بالندگی و توسعه پدیده‌هایی دیگر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بدون آنها محتمل نمی‌باشد. از سویی دیگر پدیده توریسم نیز در حال حاضر مقوله‌ای فراگیر می‌باشد و ملتی که بدان توجه نماید نه تنها یک منبع اقتصادی را از دست می‌دهد بلکه داشته‌های فرهنگی و هنری تمدن خود را با دست خویش در حیطه جغرافیای خود محصور نموده و از بالندگی و تبادلات آن جلوگیری کرده

است. در دوران معاصر تمام ملت‌ها در پی صرفی فرهنگ و تمدن خود به دیگر ملی هستند. توریسم در زمان حاضر کالایی اقتصادیست که خود را به فرهنگ و تمدن کشور و منطقه میزبان می‌سپارد و علاوه بر رشد اقتصادی برای میزبان، فرصتی برای شناخت بهتر فرهنگ و تمدن میزبان مهیا می‌سازد. این انتقال فرهنگی میزبان به توریسم باید هدفمند بوده و از فرصت کم دیدار، نهایت سود را جست. یکی از این مراکز هدفمند و هوشمندانه موزه‌های فرش می‌باشند که باید با دیدی ویژه به آنها نگریسته و ارزشی ویژه بدانها داد تا توریسم با دیدی بهتر هنر میزبان را بشناسد.

نیازهای فردی و خواسته‌های اجتماعی یکی از انگیزه‌های اصلی فعالیتهای هنری و آفرینش آثار هنری می‌باشد. تاریخ فعالیتهای هنری را می‌توان تاریخ مجموعه وظایفی دانست که از طرف اجتماع برعهده هنرمند گذاشته شده و هدف هنر برانگیختن آنهاست. گردشگری هنری از اشکال مورد علاقه گردشگری میان علاقمندان به فرهنگ و تمدن است. موزه‌ها نمادی از قدرت فرهنگ و تمدن ملت‌ها هستند. موزه‌ها مراکز حفظ یادگارانی نسل گذشته هستند که با بررسی اشیاء داخل آن می‌توان به مفاهیم گسترده‌ای پی برد. هنر و گردشگری، از مهم‌ترین پارامترهایی توسعه اقتصادی و فرهنگی کشورهای توسعه یافته است. کشور ما نیز در صورت توجه جدی به این شاخص‌های توسعه‌ای می‌تواند به موفقیت‌های بیشتری در توسعه هنر و رونق بازار هنر دست یابد. هنر ایران هنری پر از تنوع و زیبایی است. صنایع دستی یکی از این هنرهاست که نقش مهمی در فرهنگ و هنر ملی و بومی ایران بازی می‌کند. صنایع دستی یکی از بهترین وسایل ارتباطی در جهت رساندن پیام‌های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی اقوام به یکدیگر است. امروزه در کنار دنیای پیشرفته و تکنولوژی فنی و مهندسی، صنایع دستی همچنان قابلیت و توانایی ارتباط و انتقال مفاهیم و پیام‌های هر قوم را در جامعه داراست. این ویژگی منحصر به فرد و لزوم احیاء این هنر می‌تواند دلیل مناسبی برای کاربردی کردن و به روز کردن آن باشد. طراحی صنعتی به عنوان واسطه‌ای میان صنعت و هنر صنایع دستی می‌تواند ارتباط و هماهنگی لازم را ایجاد کند. طراح صنعتی در روند طراحی محصول، اولویت را با کارکرد گرابی قرار می‌دهد، اگر عامل زیبا شناختی و مسأله انتقال فرهنگ و هنر را نیز مورد توجه قرار دهد، گامی در جهت احیاء صنایع دستی برداشته است. زیبا شناختی جدیدی که در نتیجه تعامل صنعت و هنر به وجود می‌آید، تنها هدف نهایی نمی‌باشد، بلکه از این پس اعتبار سیمارهای هنری را هماهنگی با آرمان‌های فرهنگی و اجتماعی زمانه قرار می‌دهد. طراحی صنعتی در زمینه طراحی داخلی و طراحی المان‌های محیط زیست می‌تواند از شاخه‌های صنایع دستی مثل: شیشه‌گری، سفال‌گری، فلزکاری و هنرهای چوبی بهره برد. طراحی داخلی در میان شاخه‌های فعالیتی طراحان صنعتی بیشترین قابلیت را برای کاربردی کردن صنایع دستی داراست. چنانچه با کاربرد صنایع دستی در طراحی داخلی هتلها و مراکز گردشگری زمینه را برای آشنایی بیشتر مردم با آن ایجاد می‌شود و در نتیجه موجب احیاء صنایع دستی فراموش شده می‌گردد. گسترش هنر تزیینی و افزایش روز افزون و تمایل به هنرهای دستی در دوران معاصر، موجب رونق گرفتن هنر منبت شده است. گردشگران هنری امروزه به عنوان یکی از جذابترین بازارها برای مقاصد گردشگری مطرح می‌شوند چراکه نه تنها این گردشگران پول بیشتری را در مقصد صرف می‌کنند بلکه آنان کمتر تحت تاثیر پدیده فصلی بودن هستند. اما بازار گردشگری هنری از گردشگرانی تشکیل می‌شود که تفاوت‌های زیادی با هم دارند که این امر با توجه به افزایش تعداد این نوع گردشگران در سالهای اخیر اهمیت بیشتری می‌یابد. به همین دلیل برای برنامه‌ریزی و بازاریابی بهتر محصولات هنری پاسخ به سؤالاتی از جمله گردشگرانی که از جاذبه‌های هنری بازدید می‌کنند و با در فعالیت‌های هنری شرکت می‌کنند چه کسانی هستند، ویژگی‌های جمعیت‌شناسی و رفتاری آنان چگونه است و چه رفتارهای خاصی آنها را از دیگر گردشگران متمایز می‌کند، ضروری است. در هر سرزمین و فرهنگی، جلوه‌ها و عناصر منحصر به فردی به چشم می‌خورد که برای مردم سرزمین‌ها و فرهنگ‌های دیگر نازکی دارد و همین جلوه‌های ویژه است که بهانه‌ای می‌شود برای تحقق فعالیت گردشگری. این عناصر که آن‌ها را به نام جاذبه‌های گردشگری می‌شناسیم.

توسعه پایدار گردشگری سلامت در شهر تبریز

سنودا جلیلی/ دانشجوی ارشد اکوتوریسم دانشگاه تبریز

کشور مطرح می‌باشد.

ولی اکنون و به خصوص در ماه‌های اخیر، وضعیت گردشگران سلامت نسبت به سال‌های گذشته در استان فرق کرده و غمیری از شلوغی‌های مراکز درمانی تبریز به جهت حضور اتباع خارجی و توریست‌های سلامت کشورهای همسایه در این استان نیست.

بررسی دلایل این کاهش ناگهانی تعداد گردشگران سلامت می‌تواند مشخص کند که چه عواملی باعث شد تا این فرصت ارزشمند که باعث ارزآوری و ایجاد اشتغال در استان شده بود به راحتی و با بی‌برنامه‌گی از دست رود.

یکی از مشکلات اساسی در بحث گردشگری سلامت در آن روزها قاچاق دارو بود، دارو در کشورمان ارزان بود و وقتی آنها این قیمت‌های مناسب را می‌دیدند، داروهای وارداتی و یا تولید داخلی را با قیمت‌های یارانه‌ای و خیلی ارزان خریداری می‌کردند و به کشورشان می‌بردند. از طرف دیگر ورود دلالان به این بخش و سوء استفاده از گردشگران سلامت باعث رنجش اتباع خارجی شد.

افرادی که به عنوان دلال وظیفه حمل و نقل، اسکان و انتقال این گردشگران به مراکز درمانی را بر عهده گرفتند یا هزینه‌های هنگفت مشکلات متعددی در این خصوص ایجاد کردند و باعث شدند این فرصت خیلی راحت از دست برود.

مبنای نظری

گردشگری شامل هر گونه سفری که به واسطه آن شخص از محیط کار یا زندگی خود خارج و به مدت حداقل یک شبانه روز و حداکثر یک سال که به قصد تجارت نباشد را گویند و گردشگر یا سیاح کسی است که که به سفر رفته باشد.

گردشگری سلامت به سفری که فرد از محیط عادی زندگی خود جهت درمان و معالجه به شهر یا کشور دیگر رفته مدتی بسته به طول درمان در آنجا اقامت کنند را گویند.

چشمه‌های آب معدنی چشمه‌هایی هستند که املاح معدنی قابل توجهی به جز کربنات سدیم و یا سولفات سدیم محلول داشته باشند املاح موجود اغلب خواص درمانی دارند.

داروهای نو ترکیب داروهایی هستند که از منابع زیستی گرفته شده باشند. واکسن، خون و فرآورده‌های آن، یاخته‌های سوماتیک، آلرژن، بافت‌های زیستی و پروتئین‌های نو ترکیب کننده شناخته ترین انواع زیست داروهاست.

سلول‌های بنیادی مادر تمام سلول‌هاست و توانایی تبدیل به تمام سلول‌های بدن را دارد.

لجن درمانی استفاده از گل یا لجن مخصوص و فنی از مواد معدنی و گیاهی در درمان بیماری‌ها را گویند.

قاچاق دارو داروهایی که خارج از شبکه رسمی، تهیه و به دست مصرف کننده می‌رسند.

روش تحقیق

رویکرد حاکم بر این بررسی توصیفی - تحلیلی است که با استفاده از منابع کتابخانه‌ای تصمیم به بررسی پتانسیل‌های موجود در این زمینه در شهر تبریز و پیشنهاد راهکارهایی بر این مبنای جهت استفاده از امکانات پزشکی و کمک به توسعه پایدار برای رشد اقتصادی از طریق سازماندهی گردشگران سلامت داریم.

چکیده

گردشگری سلامت به عنوان یکی از انواع گردشگری با وجود این که یک رویکرد مدرن نیست، یکی از پدیده‌های عصر حاضر گردشگری شناخته می‌شود. افزایش جمعیت جهان و شهرنشینی و زندگی ماشینی و به تبع آن افزایش بیماری‌های روحی - جسمی باعث افزایش گردشگری سلامت و سوقی گردشگران به قطب‌های پزشکی و سلامت جهت مداوا و معالجه خود با هزینه کم و کیفیت بالای درمان و در حداقلی زمان اقدام نمایند از این رو این پژوهش با هدف شناخت موانع و برنامه‌ریزی توسعه گردشگری پزشکی و کمک به توسعه پایدار و پویایی اقتصاد در کلانشهر تبریز صورت گرفته است.

کلید واژه: گردشگری پزشکی، تبریز، توسعه، گردشگری سلامت، درمان

مقدمه

گردشگری سلامت موضوعی کاملاً جدید است. این نوع گردشگری با مداخله مستقیم مسایل پزشکی ارتباط دارد و انتظار می‌رود نتایج چنین مسافرت‌هایی اساسی و طولانی باشد. (نوری حکمت سمیه) به سفر بیماران فراسوی مرزها (اغلب در فاصله‌های زیاد) برای کسب خدمات درمانی که این خدمات در محل اقامت خود از لحاظ هزینه و زمان یا موجود نیست یا به آسانی در دسترس نیست گردشگری سلامت گویند. این موضوع روز به روز بر طرف کننده نیازهای افرادی هستند که روز به روز بر تعدادشان افزوده می‌شود. در کشورهای مقصد توسعه فناوری پزشکی و مهارت‌های جراحی و خصوصی سازی و... بعد از مشکلات و معضلات اقتصادی موجب حمایت از خدمات پزشکی شد. در ایام قدیم افراد فقط در محل سکونتشان از خدمات درمانی استفاده می‌کردند در حالی که در قرن بیست و یکم همه چیز تغییر کرد و گردشگری سلامت سالانه ۶۰ میلیارد دلار درآمد و رشد سالانه ۲۰ درصد را به خود اختصاص داد در کشورهای در حال توسعه تخمیناً جامعه که تعدادشان رو به افزایش بود با ناآرامی دانستن مراقبت‌های پزشکی و درمان‌های محلی، نیاز به مراقبت و درمان در مکان‌های دیگر را افزایش دادند. [۴]

کشور ایران در این زمینه دارای توانمندی‌هایی همچون داروهای نو ترکیبی، سلول‌های بنیادین، درمان چشم پزشکی و سرطان و پتانسیل‌های طبیعی همچون تنوع اقلیمی به عنوان کشوری چهار فصل، لجن درمانی، ماسه درمانی و در حوزه آب‌های درمانی با وجود بیش از ۱۰۰۰ چشمه آب معدنی و دیگر جاذبه‌های طبیعی، پتانسیل لازم را در زمینه گردشگری سلامت دارا می‌باشد.

از سوی دیگر سود اقتصادی قابل توجه ناشی از گردشگری سلامت، می‌تواند در کشور ما که وابستگی شدیدی به درآمدهای حاصل از فعالیت‌های نفتی دارد، سبب توسعه اقتصادی گردد. اما توسعه این بخش از گردشگری آن گونه که باید و شاید مورد توجه نهادهای متولی امر قرار نگرفته است. به تبع آن در سطح کسب و کار نیز مجموعه‌های خصوصی و موفق پای نگرفته است.

در این راستا شهر تبریز نیز با بهره‌مندی از پزشکان و کادر درمانی معرب و متخصص، امکانات درمانی مطلوب و موقعیت جغرافیایی خاصی که با کشورهای آذربایجان، ارمنستان، ترکیه و نیز جمهوری نخجوان دارد به عنوان مهم‌ترین قطب گردشگری سلامت در شمال غرب کشور و یکی از مهم‌ترین قطب‌های گردشگری سلامت در

گردشگری سلامت

نتایج حاصل از این تحقیقات نشان می‌دهد که امکانات، تسهیلات و تجهیزات درمانی و گردشگری یکی از عوامل کلیدی در توسعه گردشگری سلامت است. در پژوهشی با عنوان (گردشگری پزشکی در هند: راهکارهای برای توسعه آن)، ناهامانگی بین سازمان‌های متولی این صنعت، فقدان وجود مکانیسم اعتبار بخشی بیمارستان‌ها، نبود سیاست یکپارچه قیمت و استاندارد در بیمارستان‌ها را از عوامل مهم بازدارنده توسعه صنعت گردشگری پزشکی در هند می‌داند. [۷]

گردشگری پزشکی به عنوان یکی از انواع گردشگری با وجود این که یک رویکرد مدرن نیست، یکی از پدیده‌های عصر حاضر شناخته می‌شود. در قرن بیست و یکم بیماران زیادی برای درمان با هزینه پایین‌تر و کیفیت بالاتر و همچنین دریافت خدمات گردشگری به کشورهای در حال توسعه سفر می‌کنند. [۶]

بنابراین، سرمایه‌گذاری در گردشگری پزشکی به خصوص در کشورهای در حال توسعه، ابزاری برای بهبود خدمات، افزایش درآمد، ایجاد درآمد ارزی خارجی، ایجاد تعادل تجاری و افزایش گردشگری شده است. [۲]

ایران پس از کشور هند، مالزی، ترکیه و تایلند رتبه بالای جذب گردشگر سلامت را در اختیار دارد و به همین دلیل هم به سهم بالایی درآمد خارجی کشورها از گردشگری سلامت اشاره کرد و خواستار توجه به ظرفیت‌های موجود و همکاری بیمارستان‌ها با مراکز معتبر علمی پزشکی شد. به همین دلیل باید پتانسیل‌های موجود در گردشگری سلامت شناخته شده و از آنها به بهترین شکل ممکن استفاده شود تا شاهد شکوفایی در بخش گردشگری سلامت باشیم. البته برای دستیابی به این هدف نیز نیازمند آماده‌سازی زیرساخت‌ها هستیم، چون بدون داشتن زیرساخت‌های مناسب، نتیجه عکس را از بحث توریسم درمانی در کشور شاهد خواهیم بود.

تبریز در بخش گردشگری سلامت

خوشبختانه تبریز به عنوان مرکز استان آذربایجان شرقی به دلیل همسایگی با کشورهای ارمنستان، گرجستان، ترکیه، آذربایجان و نیز جمهوری نخجوان درخواست زیادی در این زمینه از سوی کشورهای همسایه دریافت کرده و به دلیل داشتن پتانسیل‌های درمانی متخصص توانایی پذیرایی از آنها را به خوبی داشته است.

توسعه صنعت گردشگری نیازمند گسترش زیرساخت‌های مورد نیاز است. تبریز اصلی‌ترین قطب درمانی شمال غرب کشور است که باید از این ظرفیت استفاده کنیم. گردشگری سلامت امروزه از رو به رشدترین بخش‌های صنعت گردشگری جهان است که باعث شده سازمان‌های دست‌اندرکار و کشورهای علاقمند به توسعه گردشگری توجه خود را به این بخش از صنعت توریسم جلب و برای آن برنامه‌ریزی کنند.

همچنین باید بهره‌برداری درستی از ورود گردشگران سلامت به استان کرد، ورود یک گردشگر سلامت به استان باعث ورود ارز و ایجاد اشتغال خواهد شد به شرطی که این صنعت پردرآمد متولی مشخصی در استان داشته باشد.

موانع رشد گردشگری سلامت در تبریز

مسئولان ما در این خصوص نظارت و کنترل خاصی نداشتند و باعث شدند تا گردشگران سلامت و اتباع خارجی از آذربایجان شرقی قهر کنند. در چند سال گذشته با رونق ورود و خروج اتباع خارجی آذربایجان و باکو تحت عنوان گردشگران سلامت به کشور مراکز درمانی تبریز شاهد رشد چشمگیر و بی‌سابقه مراجعه آذربایجانی به مراکز درمانی بود. گردشگران سلامت با پای خودشان به استان و مراکز بهداشتی و درمانی می‌آمدند که باید از این فرصت ارزشمند استفاده می‌شد.

سوء استفاده‌هایی که از این وضعیت به عمل آمده باعث شد تا گردشگران سلامت رغبتی برای ورود به استان مثل سال‌های قبل نداشته باشند. این استان روزی رتبه دوم گردشگری سلامت کشور را به خود

اختصاص داده بود.

از طرفی در حوزه گردشگری سلامت استان مدیریت توأم با برنامه نداریم، در آن سال‌هایی که شاهد رونق صنعت توریسم درمانی در استان بودیم مشکلات و چالش‌های زیادی پیش آمد که به جای ساماندهی و حل مشکلات مختلف از جمله قاچاق دارو، بی‌برنامه‌گی مسئولان باعث شد تا آمار گردشگران سلامت کاهش یابد.

گردشگران سلامت در آذربایجان شرقی گرفتار افراد سودجو شدند، باید این فرصت جدی گرفته شود چراکه بیشتر کشورهای دنیا درآمدهای قابل توجهی از بحث گردشگری سلامت کسب می‌کنند، اکثر استان‌های کشور و به خصوص آذربایجان شرقی نیز از جهت امکان تاریخی، تفریحی، گردشگری سلامت، گردشگری ورزشی دارای مزایایی است که با اهمیت به هر یک از آنها می‌توانیم درآمدزایی قابل توجهی داشته باشیم.

یکی از مشکلات اساسی در بحث گردشگری سلامت در آن روزها قاچاق دارو بود، دارو در کشورمان ارزان بود و وقتی آنها این قیمت‌های مناسب را می‌دیدند، داروهای وارداتی و یا تولید داخلی را با قیمت‌های بارانه‌ای و خیلی ارزان خریداری می‌کردند و به کشورشان می‌بردند.

این نمونه‌ای از مشکلات در آن روزها بود که باید مدیریت می‌شد و با نظارت و برنامه‌ریزی حل می‌شد که چنین اتفاقی نیفتاد و حالا شاهد افت محسوس تعداد گردشگران سلامت در استان هستیم.

ورود دلالتان به این بخش و سوء استفاده از گردشگران سلامت باعث رنجش اتباع خارجی شد تا این فرصت خیلی راحت از دست رود. افرادی به عنوان دلال وظیفه حمل و نقل، اسکان و انتقال این گردشگران به مراکز درمانی را بر عهده گرفتند و با پول‌های هنگفت مشکلات متعددی در این خصوص ایجاد کردند.

راهکارهای حل مشکلات

همه این عوامل به عدم مدیریت اصولی و درست گردشگری سلامت استان مربوط می‌شد، باید با ایجاد مراکز در مرزها، ابتدا گردشگران سلامت شناسایی و پذیرش و سپس به مراکز درمانی مشخصی انتقال داده می‌شدند تا از ورود دلالتان به این بخش جلوگیری می‌شود.

علی‌الخصوص برای اقامت، اسکان و تفریح این اتباع خارجی نیز باید برنامه داشته باشیم و طبق برنامه‌ریزی و جدول زمانی پیش ببریم تا جلوی ورود پزشکان متخلف و دلالتان به این بخش گرفته شود.

نتایج پژوهش (صدر ممتاز و آقای رحیمی) نشان داد که مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در توسعه صنعت گردشگری سلامت از دیدگاه مدیران: توسعه زیرساخت‌های عمومی، توسعه منابع انسانی، توسعه سیستم اطلاعاتی و بازاریابی و توسعه محصول بوده است و دولت ایران برای توسعه گردشگری پزشکی باید تمامی عوامل موثر در صنعت گردشگری سلامت را در نظر بگیرد و با تدوین برنامه جامع و هماهنگ، صنعت گردشگری سلامت کشور را توسعه دهد.

همچنین پژوهش دیگری در اردن در خصوص صنعت گردشگری پزشکی، هماهنگی میان بیمارستان‌های دولتی و خصوصی و هماهنگ کنندگان خدمات گردشگری، تدوین برنامه‌هایی برای پیگیری بیماران بعد از درمان و توسعه زیرساخت خدمات درمانی را از راهکارهای موثر توسعه گردشگری پزشکی این کشور می‌داند. (اردن)

در ضمن این پژوهش باید به این نکته اشاره کرد که کلانشهر تبریز با دارا بودن زیرساخت‌ها برای گردشگران سلامت و همچنین کنار مجرب هنوز نتوانسته به مرحله بهره‌برداری برسد و علت آن عدم وجود پی ارتباطی بین ارائه‌دهندگان خدمات با پزشکان و جمع‌آوری آنها به صورت یکپارچه برای ارائه به گردشگران جهت بهره‌مندی از آنهاست، بنابراین نیازمند برنامه‌ریزی اصولی برای ساختن این پی و ساختن شالوده‌ای از خدمات پزشکی و رفاهی برای جذب گردشگران سلامت چه داخلی و چه خارجی به این شهر است.

نتیجه گیری

نتایج حاصل از این پژوهش و پژوهش های قبلی با تعمیم به شهر تبریز و با پیش فرض این که با برنامه ریزی برای گردشگری سلامت هم منافع گردشگران حفظ می شود و هم این شهر از منافع اقتصادی حاصل از ورود گردشگران خارجی و ارزآوری آن ها به منافع خود خواهد رسید. بنابراین با وجود زیرساخت ها و ایجاد هماهنگی بین آن ها جهت همکاری با گردشگران و کوتاه کردن دست دلالان و قاچاقچیان دارو از این بخش می توان محیطی سالم و امن برای استفاده از خدمات برای بیماران و گردشگران سلامت ایجاد کرد.

ولی همه این برنامه ریزی ها و راهکارها زمانی اجرایی خواهند شد که متولی خاصی برای این بخش اختصاص داده شود تا به صورت واحدی یکپارچه عمل کرده تا این وضعیت موجود را بهبود بخشند.

پیشنهادهای

در این خصوص برای بهبود وضع حاضر و ایجاد تحول در زمینه گردشگری سلامت تا رسیدن به وضع مطلوب و ساماندهی مسافری و گردشگران سلامت به این شهر پیشنهادهای ارائه می شود:

ایجاد کانکس و ایستگاهی کوچک جهت پذیرش گردشگران سلامت در مرزهای زمینی و فرودگاه

اختصاص یک عدد تاکسی مخصوص جهت حمل و نقل این گردشگران (ترجیحا مجهز به سیستم سرمایشی و گرمایشی و شبکه وای فای تا فاصله تا مراکز درمانی دشوار نباشد)

ایجاد یک کانکس و ایستگاهی دیگر در خیابان ۱۷ شهرریور برای دریافت مسافران از تاکسی

اختصاص چند نفر متخصص با شرایط تسلط بر زبان های خارجی مناسب

هماهنگی با بیمارستان ها و مراکز درمانی استان و دیگر کشورها جهت هماهنگی اعزام و پذیرش

ایجاد پایگاه مناسب صرافی در نزدیکی آن محل (خیابان ۱۷ شهرریور) اختصاص یک خط تلفن ثابت و به اشتراک گذاری آن در بین مراکز درمانی کشور و دیگر کشورها

هماهنگی با انواع مراکز اقامتی برای اقامت مسافری در حد بودجه خود (از مسافرخانه تا هتل ۵ ستاره)

اختصاص یک واحد آمبولانس مجهز برای انتقال بیماران با وضعیت خاص

منابع

۱. امین بیدخنی علی اکبر - نقش بازاریابی در توسعه صنعت گردشگری چشم انداز مدیریت شماره ۲۲ پاییز ۱۳۸۴

۲. تاج زاده نسیم ابوالفضل اردشیر - مطالعه اثر بخشی تارنماهای گردشگری پزشکی در ایران ۹۲ - زمستان ۲۴ فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات مدیریت گردشگری

۳. صدرممتاز ناصر - آقا رحیمی زهرا - صنعت گردشگری پزشکی در ایران مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۹

۴. گودرزی مجید - توسعه گردشگری پزشکی داخلی در شهر شیراز ۱۳۹۳

۵. نوری حکمت سمیه - جباری علیرضا - مردانی رجاء - آمادگی بیمارستان ها برای ورود به صنعت گردشگری پزشکی شهر اصفهان مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۳: ۵۱۴، ۵۰۶ (۴): ۱۱

۶. Hallem, Y., & Barth, I. (2011). Customer-perceived value of medical tourism: an exploratory study-the case of cosmetic surgery in Tunisia. Journal of Hospitality and Tourism Management, 18,

مروری بر مفاهیم گردشگری بدون کربن

اسماء شعرباف پهناش

مقدمه:

مقادیر مختلف مالیات‌های انتشار کربن، رفتار گردشگران را در سفرهای هوایی تغییر خواهد داد. پاول پیترز (۲۰۱۰) براساس داده‌های سال ۲۰۰۵، میزان انتشار کربن سال ۲۰۳۵ و ۲۰۵۰ را پیش‌بینی کرده و سعی کرد راهی برای کاهش انتشار کربن‌دی‌اکسید پیدا کند. کای‌مگ و وانگ یومینگ (۲۰۱۰) مفهوم گردشگری بدون کربن را پیشنهاد داده و مدلی برای دستیابی به گردشگری بدون کربن ارائه داد.

جایگاه عملی گردشگری بدون کربن:

گردشگری بدون کربن در سال‌های اخیر در سراسر جهان رونق یافته است. برای مثال، کپنهاگ تدبیراتی را برای ساخت شهر بدون کربن در نظر گرفته که یکی از این اقدامات، استفاده کامل از انرژی باد در دانمارک است. هتلی‌های بدون کربن در بسیاری از کشورها مانند هتلی Koh Samui در تایلند راه‌اندازی شده‌اند. علاوه بر هتلی‌ها، برخی از موزه‌های علمی با توجه به موضوعات کربن ساخته شد، مانند موزه علم کالیفرنیا. ساختمان آن ۷۰ درصد بیشتر از حد معمول با محیط زیست سازگار است و سقف آن با گیاهان بومی کالیفرنیا پوشیده شده که فقط زبتي نیستند بلکه مصرف انرژی را نیز با تهویه هوا کاهش می‌دهند. (لان وایتو، ۲۰۱۰)

در چین، گردشگری بدون کربن در دستور کار بوده و توجه زیادی را به خود جلب کرده است. یکی از این اقدامات نمایشگاه جهانی است که در سال ۲۰۱۰ در شانگهای برگزار شد و در آن نه تنها راهکارهایی برای کاهش انتشار کربن ارائه شد بلکه به طور فعال نیز اقدامات مربوط به افسر کربن برای انتشار کربن اضافی اجرا شد. علاوه بر این، یک هتلی زنجیره‌ای در هانگ‌کونگ نیز مسابقه‌ای برای فعالیت‌های نوآورانه بدون کربن برگزار کرد.

رتبه‌بندی کشورها بر اساس میزان انتشار کربن:

طبق آماری که در وبسایت فعالیت نظارت بر کربن (CARMA) منتشر شده، می‌توان رتبه‌بندی و جایگاه ۱۰ کشور اول جهان را براساس میزان انتشار کربن مشاهده کرد که به شرح جدول ۱ است.

کشور ایران در سال ۲۰۰۹ از لحاظ میزان تولید کربن‌دی‌اکسید در میان سایر کشورهای جهان در جایگاه پانزدهم قرار داشت اما با توجه به آمار سال ۲۰۱۵، رتبه این کشور به ۷ رسیده است.

رتبه	کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۹	۲۰۱۵
۱	چین	۱,۸۳۷	۲,۸۳۸	۱۰,۷۲۰
۲	آمریکا	۲,۴۶۸	۲,۳۱۵	۵,۱۸۰
۳	هند	۵۷۱	۶۹۹	۲,۴۷۰
۴	روسیه	۵۳۶	۵۴۲	۱,۷۶۰
۵	ژاپن	۴۰۶	۳۸۷	۱,۲۶۰
۶	آلمان	۳۲۹	۳۰۳	۷۸۰
۷	کانادا	۱۳۰	۱۰۱	۶۸۰
۸	ایران	۸۹	۱۲۱	۶۳۰
۹	کره جنوبی	۱۷۴	۲۳۳	۶۲۰
۱۰	عربستان سعودی	۱۱۸	۱۶۰	۵۱۰

منبع: EDGAR: Trends in global CO₂ emissions: ۲۰۱۶ report
http://carma.org/dig/show/world-company

تفریح و گردش یکی از فعالیت‌های بشر است که در سال‌های اخیر نگرانی‌هایی را برای دولت‌ها به همراه داشته است. در ۱۵ سال گذشته، افرادی که در سراسر جهان در فعالیت‌های اجتماعی مشارکت داشته‌اند، نیمی از سال را به تفریح سپری کرده‌اند. با توجه به بررسی‌های صورت گرفته، یک سوم زمان آمریکایی‌ها به اوقات فراغت، یک سوم درآمد آنها و یک سوم زمین‌های کشورشان به تفریح اختصاص یافته است. در همین حال، گردشگری به طور گسترده در اقتصاد جهانی توسعه یافته است. اقتصاد وابسته به فعالیت‌های تفریحی نقش کلیدی در صنعت گردشگری ایفا می‌کند.

با این حال، گردشگری منابع طبیعی را مورد بهره‌برداری قرار می‌دهد. اگرچه گردشگری یک فعالیت مفید و سبک زندگی سالم است اما رشد روزافزون گردشگری، تخریب و تغییر منابع طبیعی را به دنبال دارد. رفتار مصرف کننده در گردشگری ناهمخوانی نشان دهنده عدم توجه به کربن پایین است. (تریستا، ۲۰۰۷) به دنبال رشد گردشگری مسائلی مربوط به کمبود عرضه انرژی، افزایش انتشار کربن، تغییرات آب و هوا و دیگر مشکلات جهانی مربوط به منابع و محیط زیست پدید می‌آید. بنابراین، توسعه گردشگری با کربن پایین یا بدون کربن باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد.

مفهوم گردشگری بدون کربن:

گردشگری بدون کربن یک فلسفه و بیشتر یک نوع اقدام برای اعمال تغییرات در سبک زندگی بوده و مفهومی جدید از گردشگری است. با توجه به اینکه گردشگری بدون کربن مفهومی جدید است، هیچ تعریف رسمی از آن وجود ندارد.

در مقاله حاضر سعی بر این است که نشان داده شود گردشگری بدون کربن مدل جدیدی از توسعه گردشگری است که با استفاده از نظریه‌های اقتصادی بدون کربن در سیستم گردشگری، به بهره‌برداری موثر منابع، کاهش مصرف انرژی، کاهش آلودگی و کاهش انتشار کربن تأکید دارد. مفهوم اصلی توسعه گردشگری بدون کربن کسب حداکثر منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی از گردشگری با انتشار کمتر کربن است.

تئوری گردشگری بدون کربن:

گردشگری بدون کربن رویکردی نوین می‌باشد که به دنبال مفهوم اقتصاد بدون کربن توسعه یافته است. مفهوم اقتصاد بدون کربن برای اولین بار در مقاله «انرژی آینده ما» از سوی بریتانیا در سال ۲۰۰۳ مطرح شد. در این مقاله گفته شد که اقتصاد بدون کربن با کاهش مصرف منابع طبیعی، کاهش آلودگی محیط زیست و تولید اقتصادی بیشتر، در جهت ایجاد استانداردهای بالاتری از زندگی گام برمی‌دارد. مفهوم گردشگری بدون کربن نیز به طور رسمی در گزارش صنعت سفر و گردشگری بدون کربن در سال ۲۰۰۹ در مجمع جهانی اقتصاد پیشنهاد شد. در مورد گردشگری بدون کربن، مطالعات نظری کمتری انجام گرفته است. استفان گوسلینگ (۲۰۱۰) توسعه گردشگری را از دیدگاه ردیابی کربن گردشگران مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که مدیریت موثر، آثار کربن حاصل از گردشگری را کاهش خواهد داد. ریچارد و تول (۲۰۰۷) نیز تأثیر گردشگری بین‌المللی را از طریق مالیات انتشار کربن مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند که

برنامه ریزی شده، دستیابی به هدف توسعه پایدار صنعت گردشگری ممکن می‌شود.

تفاوت این دو نوع گردشگری در این است که اکوتوریسم نظریه‌های مربوط به محیط‌زیست را در بر گرفته و هماهنگی بین توسعه گردشگری و محیط‌زیست و همچنین ترکیب سیستم اقتصادی و اکوسیستم را در قانون توجه خود قرار می‌دهد اما گردشگری بدون کربن بر اقتصاد بدون کربن متکی بوده و بر نوآوری در فناوری انرژی و تغییرات اساسی آن در مفهوم توسعه مصارف انسانی تمرکز دارد. در عین حال، اکوتوریسم بر حفاظت سیستم‌های اکولوژیکی طبیعی و فرهنگی مقاصد اکوتوریسم توجه دارد، در حالیکه گردشگری بدون کربن در رفتار کلی صنعت گردشگری و مصرف کربن در طول فعالیت‌های گردشگری منعکس شده است که تنها به یک مقصد محدود نیست.

گردشگری بدون کربن در واقع یک نوع اکوتوریسم ارتقاء یافته است. زیرا اکوتوریسم دارای یک تعریف واحد است؛ بسیاری از محققان براساس نیازهای تحقیقاتی خود مفهوم اکوتوریسم را گسترش می‌دهند. در نتیجه، تعمیم و گسترش تعاریف اکوتوریسم غیرقابل چشم‌پوشی است زیرا منجر به درک نادرست از توسعه، تصمیم‌گیری و مدیریت اکوتوریسم می‌شود.

گردشگری بدون کربن با محاسبه انتشار کربن در فرآیند تولید و مصرف گردشگری محقق می‌شود، از این رو می‌توان انتشار کربن را کنترل کرد. به عنوان مثال، یک سفر هوایی ۱۲۰۰ کیلومتری ۱۶۶٫۸ کیلوگرم کربن دی‌اکسید تولید می‌کند که برای غنشی‌سازی آن باید دو درخت کاشته شود. بنابراین گردشگری بدون کربن با قابلیت سنجش خود، عملی‌ترین راه توسعه پایدار گردشگری است. (بان مر، ۲۰۱۲)

Cai Meng, Wang Yuming, 2010, Low-carbon Tourism: A New Mode Of Tourism Development, Tourism Tribune.

Jiuping Xu, Liming Yao, Liwen Mo, 2011, "Simulation of low carbon tourism in world natural and cultural heritage areas: An application to Shizhong District City in China". *Energy Policy* 39. 4298-4307.

Lan Woniu, 2010, "Low-carbon Tourism: a new fashion way of travel. Modern Youth", 4.

Paul Peeters, Ghislain Dubois, 2010, "Tourism travel under climate change mitigation constraints" *Journal of Transport Geography* 18, 447-457.

Richard S.J. Tol, 2007, "The impact of a carbon tax on international tourism" *Transportation Research Part D* 12, 129–142.

Stefan Gössling, Brian Garrod, et al, 2010, "Food management in tourism: Reducing tourism's carbon 'foodprint'", *Tourism Management*, 1-10.

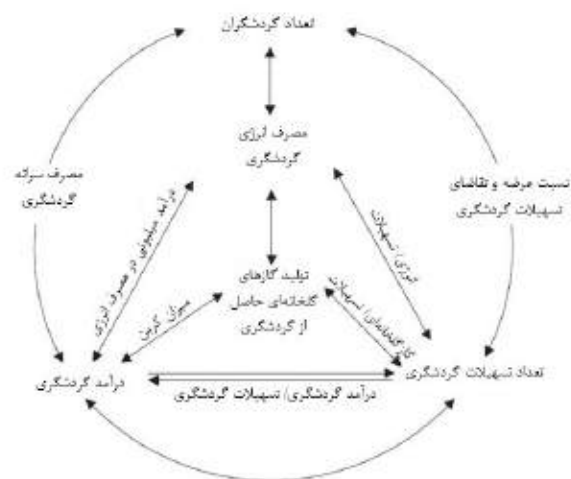
Trista M. Patterson, Valentina Niccolucci et, al, 2007, "Beyond "more is better": Ecological footprint accounting for tourism and consumption in Val di Merse", Italy, Ecological economics 62.

Yan Mei, Geng Yang, 2012, "Study on the development of Low-carbon Tourism", *Advanced Materials Research Vols. 573-574*, pp 729-730.

سیستم گردشگری بدون کرپن

در مقاله‌ای تحت عنوان «شبیه سازی گردشگری بدون کربن در مناطق میراث فرهنگی و طبیعی جهان» که در چین ارائه شده است (جیینگکو، ۲۰۱۱)، سیستم گردشگری معرفی شده و ارتباط زیرسیستم‌ها مورد بررسی قرار گرفته است. سیستم گردشگری بدون کربن شامل پنج زیرسیستم است: انرژی (زیرسیستم انرژی)، زیاله (زیرسیستم زیاله)، تعداد گردشگران (زیرسیستم تقاضا)، درآمد گردشگری (زیرسیستم تقاضا) و تعداد امکانات پذیرایی گردشگری (زیرسیستم عرضه). عواملی که بر این زیرسیستم‌ها تاثیر می‌گذارند نیز عبارتند از: مصرف انرژی سرانه هر گردشگر، مصرف انرژی تأسیسات، نسبت عرضه و تقاضا و همچنین درآمد حاصل از گردشگری. به طور کلی، تغییرات سالانه مصرف انرژی و تغییرات سالانه انتشار کربن در سیستم گردشگری تحت تاثیر زیرسیستم‌های دیگر است.

در شکل ۱ تعداد گردشگران بر درآمد گردشگری تاثیر دارد و درآمد گردشگری نیز برای ساخت و نگهداری امکانات و زیرساخت‌های گردشگری حیاتی است و از سوی دیگر، توسعه زیرساخت‌ها گردشگران بیشتری را جذب خواهد کرد. افزایش گردشگران و همچنین تسهیلات گردشگری هر دو منجر به مصرف انرژی و تولید گازهای گلخانه‌ای می‌شود.

شکل ۱. عناصر سیستم گردشگری بدون کریپتو

تفاوت گردشگری بدون کربن و اکوتوریسم:

در مقایسه با گردشگری بدون کریس، اکوتوریسم نوعی از گردشگری است که برای عموم بیشتر آشنا بوده و معمولاً در سیستم گردشگری از آن نام برده می‌شود. اما رابطه بین این دو نوع گردشگری چیست؟

در هر دو نوع گردشگری بدون کربن و اکوتوریسم، مفهوم توسعه هماهنگ بین انسان و طبیعت وجود دارد. این دو نوع گردشگری بر ظرفیت تحمل سیستم‌های طبیعی و اکولوژیکی توجه دارد. سیستم اکولوژیکی و منابع طبیعی با بهره‌گیری از تکنولوژی زیست محیطی، حفاظت و ساماندهی شده و با بهره‌برداری

برای نویسندگی در مجلات تخصصی چه مهارت‌هایی را تقویت کنیم؟

وحید فاسمی

دپارتمان اقتصاد و کسب و کار دانشگاه کالاری ایتالیا

دپارتمان مدیریت گردشگری و مهمان‌نوازی دانشگاه اروپایی پرتغال

چه چیزی را گفتیم، می‌تواند ساختار واضحی به نوشته ما بدهد.

تکنیک‌های نویسندگی

استفاده از تکنیک‌های نویسندگی می‌تواند به جذابیت نوشته ما بیافزاید. خیلی مهم است که به خواننده خود القا کنیم که چیزی که مدنظر داریم بسیار جالب است و خواننده نیز بتواند آن را از نوشته ما تشخیص دهد. در حقیقت قصد ما از استفاده از این تکنیک‌ها این است که خواننده را با خود همراه کنیم.

یادمان باشد که اولین نوشته، بهترین نوشته نیست. با چندین بار خواندن و ویرایش آنچه نوشته‌ایم می‌توانیم به شفافیت منظور خود در نوشته‌مان بیافزاییم. این کار نیازمند این است که بتوانیم تا حدودی به اصول ویرایش متنی مسلط باشیم.

مهارت گزارش نویسی

اگر یک مقاله علمی پژوهشی را یک گزارش در نظر بگیریم، نوشتن آن با محوریت جواب به یک سوال اصلی می‌تواند ما را در مسیر مشخصی به جلو ببرد. پس بهتر است سوالی را به عنوان محوریت نوشته‌مان انتخاب کنیم. بعد از انتخاب سوال مناسب، این کار به ما کمک خواهد کرد که از قالب اصلی نوشته‌مان فاصله نگیریم.

مهارت زبان انگلیسی

از مهارت‌های ضروری برای نوشتن مقاله در ژورنال‌های بین‌المللی تسلط به زبان انگلیسی است. بنابراین علاوه بر نگارش به زبان انگلیسی نیاز خواهیم داشت تا از واژه‌های تخصصی هم در مقاله استفاده کنیم. به نظر می‌رسد توانایی و مهارت نوشتن به زبان انگلیسی بهتر از ترجمه نوشته‌مان از فارسی به انگلیسی باشد. با در نظر گرفتن اینکه مخاطب ما هم مخاطب عام نخواهد بود به طور قطع نیاز خواهیم داشت تا مهارت نوشتن آکادمیک در زبان انگلیسی را یاد بگیریم. این مهارت به ما کمک می‌کند با زبان مشترکی با محققان صحبت کنیم.

مهارت کار با اعداد و آمار

یادگیری علم آمار برای استفاده از آن در مقالات کمی از اهمیت زیادی برخوردار است. بعد از اینکه مفهوم مدل‌های آماری را توانستیم درک کنیم، می‌توانیم از نرم‌افزارهای این حوزه برای آسان‌تر کردن کارمان استفاده کنیم.

می‌آورد. در نویسندگی هم ما می‌توانیم با یادگیری مهارت‌های مختلف اثرگذار و با کنار هم قرار دادن آنها، مهارت نویسندگی خود را ارتقا دهیم.

در ادامه برخی از خرده مهارت‌هایی که برای افزایش توانایی‌مان در این مهارت نیاز داریم را با توضیحات مختصری خدمتان ارائه می‌کنیم:

توانایی مطالعه و خواندن زیاد

شاید اگر بگوییم کلیدی‌ترین و مهم‌ترین توانایی برای نویسندگی مطالعه زیاد است، اغراق نکرده‌ایم. مطالعه کتاب، مقاله مفید و خاصه در موضوع مورد نظرمان کمک زیادی برای آشنا شدن با ادبیات موجود رشته تخصصی‌مان می‌کند. آشنا شدن با این ادبیات علاوه بر آشنایی ذهنی، می‌تواند به ما در شناخت افرادی که در حوزه ما پژوهش می‌کنند هم موثر باشد. از تأثیرات دیگری که مطالعه می‌تواند برای ما به همراه داشته باشد خطوط ایده‌های جدید به ذهنمان برای کارهای تحقیقاتی آینده است. در حقیقت، بدون خواندن ادبیات مرتبط با رشته خود و حتی مطالعه مطالبی خارج از حوزه تخصصی خود نمی‌توانیم به درک عمیقی از موضوعات برسیم.

تسلط کلامی

از مهارت‌های اثرگذار ما در نوشتن توجه به تسلط کلامی است. استفاده از واژه‌های مناسب، ساختار اثربخش و شفافیت در نوشتار می‌تواند ارتباط بهتر و اثربخش‌تری با مخاطب را به ارمغان بیاورد. با استفاده از واژه‌های مناسب در جملاتی که به کار می‌بریم و آشنایی با بار معنایی (مثبت، منفی و خنثی) آنها می‌توانیم شفاف‌تر و راحت‌تر منظور خود را به مخاطبان خود منتقل کنیم. خواندن هدفمند با توجه زیاد به کلمات می‌تواند این حوزه از مهارت را برای ما پرنسنگ‌تر از گذشته کند. توجه به کلیات استفاده شده در نوشته‌های نویسندگانی که به آنها علاقه‌مند هستیم نیز در تقویت تسلط کلامی موثر است.

انتخاب ساختار مناسب متن به طوری که مخاطب را با نوشته ما پیوند دهد، از الزامات یک نوشته خوب است. در اصل، این‌که به خواننده متن به صورت شفاف بیان کنیم که چه می‌خواهیم به او بگوییم، آنچه را که می‌خواستیم بگوییم به صورت روان توضیح دهیم و در آخر به صورت خلاصه بگوییم که

به نظر می‌رسد تقویت مهارت نویسندگی برای ژورنال‌های تخصصی آکادمیک از نیازهای ورود به تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و ماندگاری در محیط‌های آکادمیک است. پژوهش یکی از لذت‌بخش‌ترین فعالیت‌ها برای سیر کردن عطر و میل کنج‌کنکاو انسان‌ها است. شاید شما هم با ما موافق باشید که موفقیت در این مهارت تلاش زیادی می‌طلبد. همانطور که برای تکمیل یک ساختمان به المان‌های مختلفی از جمله فونداسیون، دیوار، سقف و مانند این‌ها نیازمندیم، برای نویسندگی در ژورنال‌های تخصصی رشته خودمان هم به مهارت‌های مختلفی نیاز خواهیم داشت.

اغلب همه ما به نوعی دوست داریم در محیط دانشگاهی این مهارت خود را تقویت کنیم. احتمالاً از پیامدهای افزایش توانایی ما افزایش احساس رضایت‌مندی و افزایش عزت‌نفسمان خواهد بود. اگر علاقه ما به پژوهش هم بیشتر از حد معمول باشد این رضایت‌مندی هم بیش از پیش افزایش خواهد یافت. با صرف زمان روی این کار نه تنها خودمان احساس رضایت بیشتری را تجربه خواهیم کرد، بلکه اساتیدی که در کار تحقیق یاری‌مان می‌کنند هم به کار ما امیدوارتر از گذشته می‌شوند. همچنین می‌توانیم بیش از گذشته در کار تحقیق حرفه‌ای‌تر شویم. نتیجه‌اش هم، با یادگیری این مهارت می‌توانیم مقالاتی در ژورنال‌های معتبر به چاپ برسانیم.

گاهی برخلاف آنچه که دوست داریم در این کار توانایی‌های خود را توسعه دهیم، اما تصویر روشنی از مهارت‌های لازم در ذهنمان نداریم. در این صورت احتمال اینکه بعد از تلاش زیاد در این مسیر به موفقیت‌های قابل توجهی هم نرسیم، وجود دارد. ما در این مقاله کوتاه دوست داریم و سعی می‌کنیم تصویر روشنی‌تری از مهارت‌های مورد نیاز نویسندگی برای این نوع مجلات برای شما ترسیم کنیم.

برخلاف آنچه در نگاه اول به نظر می‌رسد، مهارت نوشتن آکادمیک یک مهارت تک بعدی نیست. این مهارت از خرده مهارت‌های زیادی تشکیل شده است. شاید با ما مخالفتی نداشته باشید اگر به شما بگوییم همانطور که با قرار گرفتن تمام اجزای یک ساختمان در کنار هم، ساختمان شکل کاملی خود را به دست

مهارت جمع‌آوری داده

برای استحکام بخشیدن به ادعایی که در نوشته‌هایمان مطرح میکنیم نیاز به جمع‌آوری داده خواهیم داشت. این کار از طریق مصاحبه و پرسشگری به روش‌های گوناگونی انجام می‌شود. داشتن حوصله و صبر و یادگیری چگونگی تعامل با پرسش‌شوندگان از نیازهای ضروری این حوزه است.

مهارت ارائه شفاهی

هر ایده‌ای نیاز به ارائه شدن دارد. این ارائه می‌تواند در کلاس درس و در حضور استاد باشد و یا در یک کنفرانس مرتبط به رشته‌مان. ارائه با استفاده از نرم‌افزارهای مخصوص این کار می‌تواند یکی از گزینه‌های انتخابی‌مان باشد. بهتر است مهارت ساختن اسلایدهای اثرگذار را یاد بگیریم. روش‌های متفاوتی برای ساخت اسلایدها پیشنهاد شده است. اغلب پیشنهاد می‌شود از اسلایدهای شلوغ برای ارائه کار علمی استفاده نشود. به طور معمول، توجیه می‌شود یک اسلاید بیش از ۷۰ کلمه را دربر

نگیرد تا تمرکز شنونده بر روی سخنان شما از دست نرود.

مهارت برقراری ارتباط اجتماعی (هوش هیجانی)

یکی دیگر از مهارت‌های مهم این حوزه این است که بتوانیم با محققان و متخصصان رشته خود ارتباط اثربخش‌تری از طریق شرکت در کنفرانس‌ها، نوشتن ایمیل و مانند اینها برقرار کنیم. این ارتباط‌ها برای همکاری‌های آینده می‌تواند بسیار راه‌گشا باشد. برقراری ارتباط این کمک را می‌کند تا از مزایای همکاری با محققان دیگر نهایت استفاده را ببریم.

مهارت‌های دیگری نیز وجود دارند که به مثابه المان‌های اصلی ساختمان از اهمیت زیادی برخوردارند و می‌توانند ما را در نویسندگی یاری کنند. از میان این مهارت‌ها می‌توان به توانایی تحلیل یا به عبارت بهتر تفکر نقادانه، توانایی فکر کردن منطقی، مهارت سخنوری، مدیریت استرس و اشاره کرد. اما به نظر می‌رسد از میان این مهارت‌ها شاید آشنایی با "توانایی به تاخیر انداختن

لذت‌ها" ما را در کار تحقیق صبورتر کند. علاوه بر آنچه برایتان گفتیم به نظر می‌رسد به عنوان یک محقق باید همیشه به یاد داشته باشیم که کار پژوهش به صبر زیادی نیاز دارد. همیشه برای یک محقق امکان این وجود دارد که در زمان‌هایی احساس خستگی کند. اما آنچه ما را امیدوار خواهد کرد لذتی خواهد بود که قرار است بعد از اتمام یک کار تحقیقی تجربه کنیم. پس با هر خستگی نباید دست از کار بکشیم و با مدیریت خودمان، ناامیدی‌هایمان را کنترل کنیم.

هریک از مهارت‌هایی که در بالا به صورت خلاصه گفته شد با تمرین و کسب تجربه می‌تواند تقویت شود. همیشه به خاطر داشته باشیم که این مهارت‌ها در انسان‌ها حالت دو وضعیتی صفر و یک ندارند. بلکه این تلاش و ممارست انسان است که می‌تواند میزان مهارت‌ها در هر محقق را بیشتر یا کمتر کند.

مشهد ۲۰۱۷

پایتخت فرهنگ اسلامی

عاصمة الثقافة الإسلامية

MASHHAD 2017

Capital of Islamic Culture

برندسازی با طعم مشهد ۲۰۱۷

یادداشتی از: محمدکاظم نگین تاجی

درآمدها، مشاغل و همچنین شهرت شهر می‌باشد. بزرگترین چالش پیش روی مکان‌ها، هویت و شهرتی است که بدون مدیریت و برنامه‌ریزی به حال خود رها شده است و این خود گواهی است بر لزوم برندسازی شهری.

درمان با برند

یک نکته بسیار مهم برای شروع فرآیند برندسازی برای مسئولان شهری تشخیص این مسئله است که یک رابطه مستقیم و بسیار تنگاتنگ بین تصویر و شهرت یک شهر با جذابیت آن به عنوان محلی برای بازدید، زندگی، اقامه تعطیل و حتی سرمایه‌گذاری وجود دارد. باید یادآور شد که ایجاد رشد و رفاهیت به کمک وام‌های کم بهره، مافیت‌های مالیاتی، واگذاری زمین و دیگر مشوق‌ها برای جذب سرمایه‌گذار و تقویت صنایع محلی، دیگر کارایی خود را از دست داده است و با اطمینان می‌توان گفت که تأکید بر ارزش‌ها، قوت‌های شهری و ایجاد تمایز برای یک شهر که همه در مفهوم برندسازی خلاصه می‌شوند، یکی از محتمل‌ترین گزینه‌ها برای بهبود شرایط اقتصادی شهرهاست.

درد دلی از زبان مشهد ۲۰۱۷

مشهد ۲۰۱۷ فرصتی است که در مقابل چشمان این کلان‌شهر و مدیران آن خودنمایی می‌کند و با برنامه‌ریزی، همفکری و مسئولیت‌پذیری امکان بهره‌برداری از این رویداد با بالاترین بازده اقتصادی وجود دارد و این ناب‌ترین و تکرارنشدنی‌ترین برگ برنده‌ای است که در سال‌های اخیر و آینده نصیب این کلان‌شهر می‌شود و بهره‌مندی از آن می‌تواند رشد اقتصادی، افزایش نرخ اشتغال و به تبع آن افزایش سطح رفاه و کیفیت زندگی شهروندان را تضمین کند. مشهد ۲۰۱۷ همچنان چشم انتظار توجیهی درخور از مسئولان و مدیران مرتبط است، و ذکر این نکته نیز بی‌جا نیست که زمان در حال گذر است و در چشم برهم زدن به ایستگاه ۲۰۱۸ خواهیم رسید.

دور از انتظار نیست که در آینده‌ای نه چندان دور برخی از این روستاها و مناطق به نسبت جاذبه‌ها، جمعیت و امکانات خود، موفقیت بیشتری در جذب گردشگر نسبت به شهر مشهد به دست آورند.

ذکر این موضوع خالی از لطف نیست که مردمان مهربان و سخت‌کوش این روستاها خود نیز از این مطلب بی‌اطلاع هستند که محل زندگی آنها در حال گذراندن دوران طفولیت برای تبدیل شدن به یک برند محبوب گردشگری است و این درحالی است که کلان‌شهر مشهد با دارا بودن پتانسیل‌های بسیار بالا هنوز گامی جدی در جهت مطرح ساختن خود به عنوان یک برند گردشگری برنداشته است.

بدون برندسازی!

همه ما در مواجهه با یک مکان تجربه‌ها و ادراک‌هایی را بدست می‌آوریم که ممکن است با ادراک‌هایی که از پیش در مورد آن مکان در ذهن ما شکل گرفته باشد همخوانی نداشته باشد. تداعی‌هایی که از قبل در ذهن ما شکل می‌گیرند ممکن است از طریق سفرهای پیشین، نظرات اطرافیان، رسانه‌ها، فیلم، کتاب و حتی یک آهنگ بدست آمده باشد. در بسیاری از جوامع برطرف کردن و مدیریت اختلاف بین ادراک‌های از پیش ایجاد شده و واقعیت موجود در مکان، چالشی بزرگ محسوب می‌شود. آنچه بسیاری از مدیران و مسئولان شهری را درگیر خود می‌کند این است که ذهنیات موجود از یک شهر با آنچه افراد در محیط واقعی شهر لمس می‌کنند، یکسان نیست.

این درحالی است که بسیاری از شهرها بودجه‌های میلیاردی بر پروژه‌های زیرساختی، ترویج‌ها، طراحی شهری و رویدادها هزینه می‌کنند اما تصویر این شهر برخلاف سال‌ها تغییرات مثبت گسترده در درون شهر، در خارج آن تصویری کم رنگ و تاریخ گذشته است. وجود این اختلاف به معنای از دست رفتن طیف گسترده‌ای از فرصت‌های اقتصادی،

گشتی در مفهوم برندسازی بدون هیچگونه تحقیق به جرأت می‌توان گفت که رشته‌های احساسی زیادی بین مردم و مکان‌هایی که در آن کار، زندگی و یا از آن دیدن می‌کنند وجود دارد. این گونه احساسات موجود در مکان‌ها را می‌توان با مرکز بر آنها، برندسازی مکان و بازاریابی جوامع تعریف کرد. بسیاری با شنیدن عبارت برندسازی، آن را یک غد زودگذر می‌دانند، اما در پاسخ می‌توان گفت که این افراد مفهوم برندسازی را به طور کامل درک نکرده‌اند و آنچه آنها می‌دانند قراتر از یک لوگو و یا شعار تبلیغاتی نیست. در توضیح به این مثال بسنده می‌کنیم که بسیاری برند اپل را فقط با یک لوگو یا ظاهر یک سیب گاز زده مترادف می‌دانند و از استراتژی‌های نهفته در آن بی‌اطلاع‌اند.

افکار، احساسات و خاطراتی که با شنیدن نام یک شهر در ذهن تداعی می‌شود ارزش‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بسیاری دارد. مدیران شهری به اندازه کافی از میزان مشاغل، کسب و کارها و سازمان‌هایی که از یک تصویر مناسب شهری و شهرت شهر بهره‌مند می‌شوند، اطلاع دارند. میزان اعتباری که نام یک شهر دارد، تأثیر مستقیمی بر روی سلامت گردشگری، توسعه اقتصادی، پرستیژ و احترام شهر دارد. متأسفانه تصویر و شهرت یک شهر از مسائلی است که ناشناخته مانده و بدون هیچگونه مدیریتی رها شده است. میزان شهرت یک شهر و یا تصویر آن در اذهان مردم، هرگز در تراز ارزیابی یک مدیر یا مسئول شهری ثبت نمی‌شود. بنابراین با توجه به ارزش بالای شهرت و تصویر شهری، منطقی به نظر می‌رسد که برای ارتقاء مدیریت و حفاظت از این دارایی ارزشمند برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری جدی صورت گیرد.

کوچک‌هایی که برندی مشهور هستند!

شاید باورش سخت باشد، اما در بین گردشگران ثابت اروپایی و به‌طور خاص گردشگران آلمانی، یک روستای کوچک در استان فارس شهرتی چند ده برابر نسبت به کلان‌شهرهای کشور دارد. به گونه‌ای که شهرت بسیاری از شهرهای کشور در مقایسه با شهرت این روستا به هیچ وجه قابل مقایسه نیست. اگر از میزان درآمدها و ارزآوری این روستا بگذریم، از امتیازاتی که شهرت این روستا برای آن و مردمانش به ارمغان آورده به راحتی نمی‌توان گذشت.

این بدان معناست که تلاش برای جلب توجه، مختص به شهرهای با جمعیت زیاد و بودجه‌های کلان بازاریابی نیست و حتی روستاهای کوچک نیز می‌توانند بر سر ایجاد مشاغل درآمدزا، کسب و کارهای جدید و جذب گردشگر به رقابت با شهرها بپردازند که در همین رابطه می‌توان به تلاش‌های مناطق و روستاهای اطراف کلان‌شهر مشهد برای جذب گردشگر اشاره کرد تا جایی که این پیش‌بینی

گردشگری ورزشی در ایران

گردشگری امروزه یک پای ثابت توسعه جهانیست. با توجه به انواع مختلفی که گردشگری دارد هر کشور و منطقه‌ای می‌تواند با توجه به پتانسیل‌های درونی خود در بخشی یا بخش‌هایی از گردشگری اقدامات توسعه‌ای انجام دهد و راه را برای ورود ثروت جهانی باز کند. گردشگری ورزشی یکی از انواع توریسم می‌باشد که بسیاری از کشورهای فعال در مسیر گردشگری از این راه درآمدزایی بالایی دارند. این در حالی است که توریسم ورزشی در طبقه گردشگری وقایع و برهه‌ای قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه گردشگری ورزشی ارتباط مستقیمی با زیرساخت‌های ورزشی هر کشوری دارد نیازمند برنامه‌ریزی مناسب و مدیریت توانمند می‌باشد.

میزبانی رویدادهای ورزشی بین‌المللی به قدری بر اقتصاد کشورها تأثیر گذار است که رقابت بر سر تصاحب امتیاز میزبانی تورنمنت‌ها و رویدادهای ورزشی بسیار تنگاتنگ است. از دید بازاریابی گردشگری یکی از مهمترین درگاه‌های معرفی پتانسیل‌های گردشگری و جذب گردشگران گردشگری رویدادی از جمله ورزشی می باشد. گردشگری ورزشی در ایران مانند بسیاری از بخش‌های گردشگری مغفول واقع شده است این در حالی است که این کشور به دلیل وسعت و همچنین دارا بودن آب و هوای مختلف در طول سال و در دوره‌ی زمانی ثابتی از سال ظرفیت برگزاری طیف وسیعی از رشته‌های ورزشی را داراست. برای مثال در فصلی زمستان می توان هم زمان هم تجربه اسکی در ارتفاعات غربی و شمال غربی ایران را تجربه کرد و هم می‌توان در مناطق کویری ورزش‌های مرتبط با صحرا را برگزار کرد این در حالی است که در همان بازه زمانی سواحل خلیج فارس در بهترین شرایط پذیرایی از گردشگران دریا و شن و آفتاب قرار دارد که مشتاق ورزش‌های آبی هستند.

تکویر، آبهای خروشان، کوه‌های ممنوع از لحاظ زمین‌شناسی، دریا، جنگل و کوهستان‌های برفی همگی سرمایه‌های ایران برای گردشگری ورزشی می‌باشند. با توجه به محدودیت‌های ایران در برگزاری تورنمنت‌های جهانی به دلیلی موازین شرعی و همچنین عدم وجود تسهیلات کافی و مدرن نمی‌توان بر این بخش از گردشگری ورزشی در ایران تأکید کرد که البته این محدودیت‌ها نیز با مدیریت مناسب و سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی شده قابل حل و رسیدگی می‌باشد. از سوی دیگر کشور ایران با توجه به غنای فرهنگی و قدمتی که داراست ورزش‌های بومی و سنتی منحصر به فردی دارد که خود می‌تواند به عنوان جاذبه فرهنگی و ورزشی به گردشگران معرفی گردد. با الگوگیری از کشورهای موفق در این زمینه که با ایجاد مراکز خاصی از ورزش‌های بومی خود توانسته‌اند مخاطبان را جذب کنند و فرهنگ و نمادهای خود را به عنوان جاذبه‌ها منحصر به فرد ارائه کنند می‌توان از این ظرفیت غنی در کشور بهره‌مند گردید. همچنین تورگردانان می‌توانند با ارائه تورهای ورزشی مبتنی بر شناسایی بازار و پتانسیل‌های ورزشی کشور رونق صنعت گردشگری را هموارتر کنند. توسعه و رونق گردشگری ورزشی کشور از سویی نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری جهت سرمایه‌گذاری، آموزش، ایجاد تسهیلات مدرن و مناسب، استفاده از پتانسیل‌های موجود و حمایت از فعالین این بخش از گردشگری دارد و از سویی دیگر نیازمند مدیریت و بازاریابی و شناسایی توانمندی‌های مقاصد و بازارهای هدف همزمان در کنار ایجاد ریشه‌های فرهنگی و احیا روحیه ورزشی و بهلدانی ایران است.

جای بسی خوشحالیست که در سال های اخیر توجه به گردشگری ورزشی افزایش یافته و نگاه علمی و آکادمیک به آن با برگزاری سمینارها و ایجاد سمپوزیوم گردشگری ورزشی موازی با آن نشان از روند رو به رشد هرچند کند این بخش از گردشگری می باشد.

پیامدهای فرهنگی گردشگری

یادداشتی از سائمی اشراقی

فرهنگ در دو گروه کلی سستی و مدرن از دید گردشگری دارای چشم‌اندازهای متفاوتی است. با دید سستی یا کلاسیک، گردشگری بیشتر به جلوه‌های سستی فرهنگ و جامعه توجه دارد. فرهنگ سستی در بطن جامعه زاده شده و بنیان‌های زندگی اجتماعی را شکل می‌دهد و از نسلی به نسل دیگر به میراث نهاده می‌شود. فرهنگ سستی که امروزه ما وارث آن هستیم و سبب ایجاد حس نوستالژی در جوامع می‌گردد، همواره مورد توجه گردشگران قرار داشته است. گردشگران به مکان‌هایی که نشان از فرهنگ سستی و اصالت مادی و معنوی دارند جلب می‌گردند و خواهان تجربه گذشته در جای جای تاحی هستند که سنت همچنان در رگ‌های آن جاری است.

تأثیرات فرهنگی و اجتماعی پذیرش گردشگران در یک منطقه، نحوه تعامل فرهنگ جوامع محلی با گردشگران که به شکلی آداب و رسوم و سنت‌ها را می‌نماید و ایجاد یک تجربه گردشگری برای گردشگران از این جوامع از جمله مسائلی قابل تأمل در گردشگری می‌باشد.

پذیرش گردشگر از سوی میزبان با سه دیدگاه مورد بررسی قرار می‌گیرد. دیدگاه نخست پایداری اجتماعی مثبت و منفی گردشگری در جامعه را به تصویر می‌کشد. دومین دیدگاه با نگرشی کارکردی، نتایج مستقیم گردشگری از جمله عناصری مانند اخلاق، زبان و حتی بهداشت را مورد بررسی قرار می‌دهد. سومین دیدگاه تأثیرات فرهنگی نفوذ گردشگران در بازنگرته‌ها و رسوم سنتی از قبیل صنایع دستی و آثار باستانی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

گردشگری امری دو سویه می‌باشد که همزمان سبب تعامل و تبادل در دو سو می‌گردد. انسان‌هایی با انگیزه‌های متفاوت که نیازها و آرزوهای آنها برگرفته از فرهنگشان می‌باشد مرتبط می‌گردند. اینجاست که توسعه گردشگری به عنوان یک پدیده فرهنگی موجب ایجاد فرصت کافی برای تبادل فرهنگی بین گردشگر و جامعه میزبان شده و درک متقابل از فرهنگ یکدیگر و احترام بیشتر را به همراه خواهد داشت. فرهنگ نه به عنوان نقطه تقابلی بلکه به عنوان نظام نمادهای یک جامعه تفسیر می‌گردد که جامعه می‌آفریند و به کار می‌برد تا خود را سامان دهد و به واسطه انطباق و سازگاری با محیط و کنش متقابل با دیگران تحرک یابد. با چنین تفسیری از فرهنگ کنش متقابل و رفتارها قاعده مند می‌گردد.

موانع برندسازی شهر تبریز

سانلی اشراقی

- ناتوانی در ایجاد امنیت خاطر و تضمین بازگشت سرمایه برای جلب سرمایه‌گذاران
- نبود حمایت از بخش خصوصی سرمایه‌گذار و تولیدکننده
- کمبود نیروی انسانی آموزش دیده

شهر تبریز با وجود داشتن پتانسیل قوی برای تبدیل شدن به یک برند برتر کشوری جهانی و ایجاد توسعه پایدار، افزایش رونق اقتصادی، افزایش اشتغال‌زایی و دیگر منافع حاصل از برقراری بازار گردشگری مستمر، متأسفانه با مشکلات ذکر شده توانایی استفاده از سرمایه درونی خود را ندارد.

باتوجه به موانع و اهمیت رفع آن برای نلی به برند شدن و ایجاد صنعت پایدار پیشنهاد می‌شود در وهله اول ارگان مسئول ناظر و هماهنگ‌کننده جهت مطالعه و ارائه نقشه راه و نظارت بر ساخت و بهسازی زیرساخت‌های اولیه گردشگری تعیین گردد و با تجدید نظر در استراتژی‌های جذب سرمایه‌های منطقه ای و شهری و مطالعه و شناسایی اصولی بازار هدف و معیارهای آن تعریف شود تا سیستم بازاریابی صحیح هدفمند برقرار گردد.

با توجه به اینکه برند یک مفهوم ذهنی است و طی سال‌ها در ذهن مخاطبان ایجاد می‌شود ما در ابتدای راه برندسازی قرار داریم و به راحتی می‌توانیم با استفاده از الگوهای استفاده شده در برندهای موفق جهانی پای در راه موفقیت گذاشته و وارد چرخه صنایع جدید پر سود و کم زیان شویم.

می‌باشد. این شهر به دلیل اهمیت منطقه‌ای و موقعیت جغرافیایی در طول تاریخ همواره مورد توجه حکومت‌ها بوده است. تبریز در بطن خود لایه‌های تاریخی ارزشمندی از نخستین فعالیت‌های انسانی تا مدرنیته عصر حاضر را دارا است.

غناي فرهنگي - تاریخی تبریز و مزایای اجتماعی آن مانند شهره بودن به امن‌ترین و سالم‌ترین شهر ایران در کنار صنعتی و دانشگاهی بودن آن نشان از پتانسیل بالای این شهر در تبدیل شدن به یک برند تاریخی، صنعتی، علمی و پزشکی دارد.

در سال‌های اخیر تلاش‌هایی غیر نظام‌مند برای معرفی شهر تبریز انجام شده که از آن جمله می‌توان به معرفی تبریز به عنوان شهر اولین‌ها، احیای لقب فیروزه اسلام، تبریز شهر صنعتی و نمایشگاهی ایران اشاره کرد که به دلیل عدم وجود مدیریت کارآمد و عدم مطالعه آماری، اکادمیک و جهت دار نتیجه بخش نبوده است. موانع بسیاری در مسیر برندسازی شهر تبریز قرار دارد که عمده‌ترین آنها عبارتند از:

- محدودیت منابع مالی جهت ایجاد زیرساخت‌ها و تقویت آن‌ها
- تغییر مداوم سیاست‌ها و برنامه‌ها با جایجایی و تغییرات مدیران و مسئولان
- نبود برنامه‌ای جامع، نظارت بر حسن اجرای برنامه‌ها و خدمات ارائه شده
- عدم فرهنگ سازی مناسب و سرمایه‌گذاری فرهنگی در جامعه میزبان
- قوانین غیر واضح و بی‌ثبات

برندسازی شهر و کشور مقوله ایست که در سال‌های اخیر توجه فعالان گردشگری را به خود معطوف کرده است. خلق و ارائه یک هویت قابل فروش که از سوی تمامی اقشار بازار از جمله میزبان و مهمان پذیرفته شده باشد مفهومی همه پذیر از برندسازی شهری می‌باشد.

برندسازی رویکردی ست با هدف توسعه شهری پایدار که ویژگی‌های منحصر به فرد شهر در آن برجسته‌سازی می‌شود و تصویری تقویت شده از یک شهر را برای بازاریابی ارائه می‌کند. در برندسازی هدف توصیف شهر برای گروه غیرساکن و توجیه دلایل ورود و سرمایه‌گذاری عاطفی و مادی در شهر مورد نظر به عنوان مقصد گردشگری می‌باشد.

با توجه به اهمیت ویژه مقوله برندسازی، مدیریت آن در یک شهر و مکان نیازمند فرآیندی پیچیده و زمان بر است. صرف نظر از طراحی و اجرای نموده‌ها و ظواهر شهری، مدیریت برند شهر نیازمند فعالیت‌هایی بنیادین می‌باشد.

شهر مورد نظر بایستی زمینه تمایز و برند شدن را چه از دیدگاه مسئولین و چه از دیدگاه مردمی داشته باشد؛ چرا که این زمینه نقطه آغازین ایجاد انگیزه برای تلاش به تبدیل شدن به یک برند را ایجاد می‌کند.

شهر تبریز مرکز استان آذربایجان شرقی سومین شهر بزرگ کشور ایران و بزرگ‌ترین شهر منطقه شمال غرب کشور به عنوان قلب تپنده‌ی فرهنگی ارتباطی، بازرگانی-صنعتی و سیاسی و نظامی این منطقه از کشور

گردشگری حلال

سانلی اشراقی

برای مسلمانان احساس می‌گردد. کشور ایران به عنوان یک کشور یکپارچه اسلامی با قوانین شرعی و اماکن مذهبی می‌تواند بهترین مقصد برای گردشگران جویای گردشگری حلال باشد. معرفی ایران و برندسازی در این صنعت جدید کار چندان مشکلی نخواهد بود البته اگر بتوانیم قبل از اینکه کشورهای همسایه از جمله ترکیه که در صنعت گردشگری پیشرو می‌باشد اقدام به جلب این بازار بکنیم.

فرهنگ ایرانی و اسلامی کشور، سواحلی و استخرهای جدا شده، وسایط نقلیه تفکیکی، رستوران‌های حلال، عدم سرو مشروبات الکلی در رستوران‌ها و هتل‌ها، حرم حضرت معصومه و امام هشتم و مراسم‌های دینی و مذهبی می‌تواند به عنوان جاذبه‌های منحصر به فرد معرفی و ارائه گردد و اطمینان قلبی و رضایت فردی را در گردشگران حلال ایجاد کند. برگزاری تورهای ویژه از کشورهای غیرمسلمان، برگزاری نمایشگاه‌های دائمی و موقت در کشورهای اروپایی، آفریقایی و دعوت گروه‌های سازمان یافته از اجتماعات مسلمانان جهت معرفی توان ایران برای پذیرایی از گردشگران حلال و در نهایت تسهیل قوانین ورود و خروج مسلمانان از جمله راه کارهای رونق این صنعت خواهد بود.

امید است مسئولین گردشگری به اهمیت جلب این بازار توجه کافی را داشته و با توجه به وجود بستر و زیرساخت‌های مناسب این بخش از صنعت گردشگری روندی سریع و اجرایی را پیش بگیرند.

چندیست در کشور سخن از نوع جدیدی از گردشگری یا عنوان گردشگری حلال به میان آمده است که بسیار بحث بر انگیز بوده است. دیدگاه‌های مختلفی در این باب ارائه گردیده است که گاه در تضاد کامل با یکدیگر قرار دارند.

بررسی بنیادی گردشگری حلال برای حل تضاد معانی بوجود آمده مورد نیاز است.

گردشگری حلال چیست؟

برنامه‌ها و خدماتی تفریحی و گردشگری که برای مسلمانان بر اساس آداب شرعی آنان تدارک دیده می‌شود. ویژگی‌های خاص این برنامه‌ها ریشه در اعتقادات مسلمانان در حلال و حرام، جلوگیری از اختلاط زنان و مردان، رعایت اوقات شرعی و بازدید اماکن مذهبی می‌باشد.

تلاش‌های سازمان میراث فرهنگی در رونق و اجرای طرح گردشگری حلال در ایران از سوی کارشناسان با تکیه بر این که کشور ایران نیازی به حلال‌سازی ندارد چون حلال بودن خدمات جزو قوانین این کشور می‌باشد مورد انتقاد قرار می‌گیرد.

رونق حلال در کشوری که قوانین آن بر اساس شرع وضع گردیده است منتهی به بیمه‌ودگی می‌باشد این در حالی است که از منظری دیگر می‌توان این تلاش را به بازاریابی این صنعت در سطح جهانی متسبب کرد و هدف غائی برنامه‌ریزی برای توسعه گردشگری را معرفی ایران به عنوان یک برند حلال دانست.

با توجه به رشد روز افزون اسلام در کشورهای غیر اسلامی و اختلاط بین مسلمانان و غیرمسلمانان لزوم وجود برنامه‌های جداگانه

پیشگیری از یک مرگ خاموش...

اهمیت حفاظت از محیط زیست

همه‌ی ما برای آیندگان خویش به ویژه نوزادانمان دور اندیشی می‌کنیم؛ همواره در ذهن خود برای آنچه به عنوان میراث برای بعد از خود به جای می‌گذاریم برنامه‌ای داریم. لحظه‌ای تصور کنیم که برای آیندگان تمام امکانات لازم را فراهم نموده‌ایم؛ اما به راستی فرزندان ما در چه جهانی قرار است زندگی کنند؟ جهانی مملو از آلودگی؟ خالی از طروات و تازگی؟ آیا این حق آن‌هاست که ما به سبب بی‌مبالاتی و اهمیت ندادن به مسایل زیست محیطی به چنین حباباتی محکومشان کنیم؟!

محیط زیست، همان طور که از معنای لغوی آن پیداست؛ به محیط پیرامون برای زندگی کردن اشاره دارد، یعنی تمامی محیط‌هایی که زندگی در آنها جریان دارد. شکی نیست که طبیعت پیرامون ما، برای ادامه ی حیات روی زمین آفریده شده و در این دایره، انسان تنها هدف این خلقت نیست. امروزه تفاوت محیط زیست با طبیعت، یک تفاوت مفهومی است؛ طبیعت دربرگیرنده‌ی مجموعه‌ای از عوامل طبیعی زیستی و غیرزیستی می‌باشد که منحصر در نظر گرفته می‌شوند؛ اما محیط زیست، مجموعه‌ای از عوامل زیستی و غیر زیستی است که زندگی انسان یا هر گونه‌ی دیگری را تحت تاثیر قرار می‌دهد و یا از آنها تاثیر می‌پذیرد. تعریف امروزی محیط زیست کاملاً در ارتباط با انسان و تاثیراتش، مطرح می‌شود.

در گذشته که نیازهای اولیه‌ی انسان مستقیماً از دامان طبیعت تامین می‌شد، این طبیعت بود که بر انسان غالب می‌آمد و بر او تاثیر می‌گذاشت، اما اکنون انسان به مدد دانش خود، طبیعت را به خدمت گرفته و به طرق مختلف آن را تحت تاثیر قرار می‌دهد. نوع بشر برای غذا، مواد اولیه‌ی تولیدات صنعتی، دارو و درمان و به سری طبیعت دست دراز می‌کند و در مقابل این بختندگی، در کمال بی‌توجهی پسماند فعالیت‌های خود را به طبیعت اطرافش یعنی دقیقاً همان محیط زیست باز می‌گرداند و زنجیره‌های حیاتی را مختل می‌کند. مساله آلودگی محیط زیست یک مساله ی جهانی و فراگیر است که متأسفانه در کشور ما نیز به یک مشکل عمده بدل شده است. آمار نگران کننده ی دانشگاه کلمبیا در خصوص آلودگی زیست محیطی در مناطق مختلف ایران به این شرح است که سالانه ۲۰ میلیون تن فاضلاب تصفیه نشده به آب‌های داخلی، دریای خزر و خلیج فارس سرازیر می‌شود. روزانه بیش از ۴۵ هزار تن زباله در شهرهای کشور تولید می‌شود که این رقم به جز تولید زباله در روستاها و بخش صنعت کشور است. هم اکنون پوشش جنگلی ایران نیز نسبت به نیم قرن پیش با سرعت بیشتری رو به کاهش است. این آمار در نگاه اول فقط چند عدد به نظر می‌آیند، اما با کمی تأمل، این اعداد بسیار نگران کننده‌اند. این مسایل زیست محیطی زنجیره وار با هم در ارتباط هستند و هر یک مشکلات بیشتری را با خود به همراه می‌آورند. آلودگی هوا ناشی از گازهای تولید شده توسط کارخانه‌ها و وسایط نقلیه، تولید و مصرف بی‌رویه‌ی پلاستیک‌ها، دفن زباله‌های خطرناک در خاک و عدم برنامه‌ریزی منظم و حساب شده به منظور بازیافت زباله‌ها و بسیاری از مشکلات این چنینی، مرگ خاموش محیط زیست را رقم می‌زنند. راه‌های بسیار ساده و کم هزینه‌ای وجود دارد که با به کارگیری آنها می‌توان از روند تخریب محیط زیست جلوگیری به عمل آورد و به محیط طبیعی فرصت بیشتری برای بازسازی خود اعطا کرد. این کوره ی خاکی، زیستگاه بشر برای تمام مدت حضورش در عرصه ی خلقت است؛ شایسته است کمی عمیق‌تر به آن بیندیشیم.

همایش ها و کنفرانس های ملی و بین المللی جغرافیا و گردشگری زمستان ۱۳۹۵

اولین همایش ملی دانشجویی جغرافیا و برنامه ریزی

اولین همایش ملی دانشجویی جغرافیا و برنامه ریزی در تاریخ ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ در دانشگاه گیلان واقع در شهر رشت برگزار خواهد شد. گروه جنگلداری دانشگاه گیلان با مساعدت و پشتیبانی دانشگاه ها، نهادهای اجرایی و تحقیقات مربوط به جنگل در نظر دارد تا نسبت به برگزاری کنفرانس ملی جنگل های شمال، گذشته،

حال، آینده اقدام نماید. تا ضمن تبادل اطلاعات و تحقیقات انجام شده در این خصوص نسبت به افزایش آگاهی عمومی و تخصصی جامعه گامی برداشته باشد. محورهای این همایش عبارتند از:

۱. برنامه ریزی شهری
۲. برنامه ریزی روستایی
۳. برنامه ریزی منطقه ای و آمایش سرزمین
۴. جغرافیای سیاسی
۵. آب و هواشناسی
۶. ژئومرفولوژی
۷. گردشگری

اولین همایش هنر، معماری و شهرسازی اسلامی

اولین همایش هنر، معماری و شهرسازی اسلامی در تاریخ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۶ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز برگزار می شود. برگزار کننده این همایش دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بوده و آخرین مهلت ارسال مقالات ۳۰ فروردین است. محورهای اصلی کنفرانس هنر اسلامی، معماری اسلامی، شهرسازی اسلامی و مباحث میان رشته ای است. از جمله موضوعات

پیشنهادی مرتبط با گردشگری عبارتند از:

۱. گردشگری و معماری اسلامی
۲. گردشگری و هنر اسلامی
۳. گردشگری و شهر اسلامی
۴. گردشگری و هنر اسلامی ایران
۵. گردشگری و معماری اسلامی ایران
۶. گردشگری و شهرسازی اسلامی ایران

کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد، توانمندی صنعت جهانگردی در توسعه

این کنفرانس در تاریخ ۲۱ شهریور ۱۳۹۶ توسط موسسه آموزش عالی شاندریز مشهد برگزار می شود. حوزه های تحت پوشش این همایش اقتصاد، حسابداری، تاریخ، گردشگری و مدیریت است. آخرین مهلت ارسال مقالات ۲۱ مردادماه بوده و محورهای همایش عبارتند از:

- اقتصاد و بازاریابی جهانگردی
- جهانگردی، اشتغال و توسعه کارآفرینی

- اقتصاد مقاومتی و جهانگردی پایدار
- جهانگردی و تولید ناخالص ملی و داخلی
- سرمایه گذاری و تامین مالی در جهانگردی پایدار
- ارزیابی طرح های توسعه جهانگردی

همایش ملی بررسی راهکارهای مدیریت توسعه کارآفرینی روستایی در ایران

همایش ملی بررسی راهکارهای مدیریت توسعه کارآفرینی روستایی در ایران در تاریخ ۳۰ فروردین ۱۳۹۶ توسط دانشگاه حکیم سبزواری استانداری خراسان رضوی برگزار خواهد شد. آخرین مهلت ارسال مقالات ۲۸ اسفند ۹۵ است. محورهای مرتبط با گردشگری در این همایش عبارتند از:

- گردشگری کشاورزی یا مزرعه
- اقتصادهای غیر کشاورزی
- گردشگری روستایی
- صنایع دستی و هنری

سال ۲۰۰۰ میلادی به تأیید سازمان ملل رسیده است. منشور جهانی اخلاق گردشگری علاوه بر مقدمه‌ای حقوقی که به اسناد جهانی مرتبط اشاره می‌کند دارای ده اصل است که به جنبه‌های متنوع گردشگری پایدار می‌پردازد: سهم گردشگری در شناخت و احترام متقابل بین ملت‌ها و جوامع، گردشگری وسیله خودکوفایی فردی و جمعی، گردشگری عامل تحقق توسعه پایدار، استفاده گردشگری از میراث فرهنگی بشر و نقش سازنده آن در تقویت آیین میراث، گردشگری فعالیتی سودمند برای کشورها و جوامع میزبان، وظایف ذینفعان توسعه گردشگری، حق گردشگری، عبور و مرور آزادانه گردشگر، حقوق کارکنان و کارآفرینان صنعت گردشگری و تحقیقات اصول منشور گردشگری.

گردشگری موسیقی

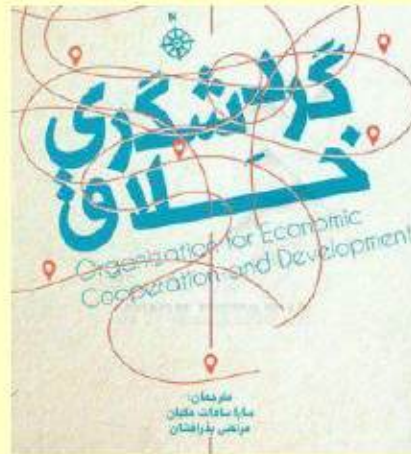

نویسنده: بهنام افشاریان

گردشگری موسیقی جزئی از بازار گردشگری فرهنگی است که بیشترین قسمت گردشگران بین‌المللی در این شاخه از گردشگری قرار می‌گیرند. در این نوع گردشگری، موسیقی به عنوان جاذبه‌ای در گردشگری دیده می‌شود و گردشگران مختلفی برای تجربه موسیقی به مقاصد مختلف سفر می‌کنند که این تجربه ممکن است در قالب یک برنامه بزرگ مانند جشنواره‌ها و کنسرت‌ها یا تجربه دیدار با یک هنرمند محلی باشد. در بعضی کشورها این شاخه گردشگری چنان پر رونق است که بخش اصلی اقتصاد گردشگری آنها به پایه اقتصاد گردشگری موسیقی بنا شده است. سرفصل‌های کتاب عبارتند از: مبانی و مقدمه، ابعاد گردشگری موسیقی، موسیقی و جشنواره‌ها و جغرافیای موسیقی ایران.

آشنایی با جدیدترین عناوین کتاب منتشر شده در حوزه گردشگری

اهمیت روزافزون خلاقیت به عنوان تکمیل

کننده مدل‌های متعارف گردشگری فرهنگی مبتنی بر میراث و متعاقباً شکل‌گیری نوع جدیدی از گردشگری مبتنی بر میراث ناملموس و خلاقیت بوده ایم. در این کتاب به بررسی ظهور گردشگری خلاق و فرصت‌های ایجاد ارزش افزوده از طریق ادغام گردشگری و خلاقیت پرداخته شده است.

منشور جهانی اخلاق گردشگری

مترجم: امیرحسین ایمانی زاده

این کتاب در ۹۲ صفحه و قطع جیبی از سوی انتشارات مهکامه به بازار عرضه شده است. این منشور در سال ۱۹۹۹ از سوی سازمان جهانی گردشگری پس از همفکری فراوان میان اندیشمندان و ذینفعان گردشگری منتشر شد. این سند در

مدیریت جامع رویدادهای گردشگری

نویسندگان: گلن بدین، جانی آلن، ویلیام اتول، راب هرپس، یان مک دائل
مترجمان: زهره عباسی، مریم محمد جعفر
امروزه گردشگری به عنوان یک صنعت سودآور در جهان شناخته شده است. جاذبه‌های گردشگری یک مقصد صرفاً دیدن پدیده‌های طبیعی و تاریخی آن منطقه نمی‌باشد، بلکه تمام رویدادهایی که در طول سال و در مکان‌های مختلف در یک کشور برگزار می‌شوند بخشی از این جاذبه‌ها محسوب می‌گردند و از آنها می‌توان در جهت توسعه این صنعت بهره‌برداری نمود. گردشگری رویداد، گونه‌ای جدید از انواع گردشگری است که فرصت‌های منحصر به فردی را برای گردشگران ایجاد می‌کند. در این کتاب خواهید خواند: رویداد چیست؟ تأثیرات رویدادها، گردشگری رویداد، مفهوم سازی رویداد، برنامه ریزی، مدیریت منابع انسانی و رویدادها، بازاریابی استراتژیک برای رویدادها، حمایت مالی از رویدادها، مدیریت پروژه برای رویدادها، کنترل و بودجه ریزی، مدیریت ریسک، لجستیک، نمایش رویدادها و ارزیابی و گزارش.

گردشگری خلاق

مترجمان: ساراسادات مکیان، مرتضی بذرافشان

رابطه بین فرهنگ و گردشگری یکی از منابع اصلی رشد گردشگری در دهه‌های اخیر بوده است. در سال‌های اخیر ما شاهد

بهترین پیست‌های اسکی ایران

تهران قرار دارد و با روستای شمشک از توابع رودبار قصران شهرستان شمیرانات فاصله اندکی دارد. در پیست اسکی شمشک ۲ دستگاه تله سیژ، ۲ دستگاه تله اسکی بشقابی و ۲ دستگاه تله اسکی چکشی وجود دارد. همچنین این پیست به نورافکن زرد مجهز است که به شما این امکان را می‌دهد که تا نیمه‌های شب اسکی کنید. بهترین زمان اسکی در این پیست معمولاً از اوایل آذر تا اواسط فروردین است. این پیست هم ۲ هتل دارد و ۴ رستوران که یکی از آنها در قله واقع است و چشم انداز زیبایی دارد و همچنین هوای مطلوب این منطقه و نزدیکی آن به تهران باعث شده مورد توجه بسیاری از علاقه‌مندان قرار گیرد.

پیست اسکی توجال

توجال نزدیک‌ترین و شلوغ‌ترین پیست تهران است که در پایان خیابان ولنجک و در ۳ کیلومتری میدان تجریش در منطقه شمیرانات قرار دارد. این پیست ۳ خط تله کابین و ۳ خط تله سیژ و یک خط تله اسکی دارد که در مجموع طول آنها به ۷۵۰۰ متر می‌رسد و با طولانی‌ترین تله کابین‌های دنیا رقابت می‌کند. این مجموعه ۳ پیست مجزا دارد که اولی در قله، دومی در دامنه غربی و سومی در ایستگاه هفتم به پنجم قرار دارد.

این پیست که مورد تایید فدراسیون جهانی قرار دارد یکی از مجهزترین پیست‌های کشور به شمار می‌رود که در آن باشگاه تنیس، باشگاه تیر و کمان، باشگاه بانجی جامپینگ و اسکیت، باشگاه پینت بال و امکان کوه‌نوردی و پیاده‌روی وجود دارد.

که از سوی فدراسیون جهانی اسکی برای برگزاری مسابقات رسمی تایید شد و عنوان بین‌المللی گرفت. شیب مسیر مناسب، طول مسیر، محل برگزاری مسابقات و امکانات رفاهی این پیست، در حد و اندازه‌های بین‌المللی هستند.

برای اسکی در دیزین باید راهی کوه‌های شمالی تهران و منطقه گاجر شود. جایی در فاصله ۱۲۳ کیلومتری از مسیر جاده چالوس و ۷۱ کیلومتری شمشک. دیزین ۳ تله کابین، ۲ تله سیژ، ۷ تله اسکی بشقابی و ۱ تله اسکی چکشی دارد. ارتفاع این پیست بین ۲۶۵۰ تا ۳۶۰۰ متر و بهترین زمان اسکی در آن اوایل آذرماه تا اواخر اردیبهشت ماه است. در این پیست ۲ هتل و ۱۹ کلبه و ۵ رستوران وجود دارد. بنابراین می‌توانید درخصوص سفرهای جمعی طولانی مدت حساب باز کنید.

پیست اسکی شمشک

پیست شمشک بعد از دیزین، دومین پیست اسکی بزرگ ایران است اما به لحاظ قدمت، پیست شمشک از پیست دیزین قدیمی‌تر است. این پیست در ۵۷ کیلومتری شمال شرق

این روزها با نزدیک شدن به فصل زمستان ورزش اسکی یکی از بهترین ورزش‌هایی است که به ورزشکاران معرفی می‌شود. ورزشی که البته فواید بی‌شماری نیز دارد. اسکی به طور مستقیم روی عملکرد سیستم قلب و عروق تأثیر مثبت می‌گذارد و گردش خون را تنظیم می‌کند و از فشار خون بالا و سکنه قلبی تا حد زیادی پیشگیری می‌کند. با سوزاندن چربی‌ها در اسکی، کلسترول خوب بدن افزایش می‌یابد. اسکی قدرت واکنش و عکس‌العمل را بالا می‌برد و همین قضیه باعث می‌شود تا از اسکی به عنوان ورزش برای جوان‌تر بودن نام برد. به طور کلی اسکی به عنوان یک ورزش، برای اولین بار در کشور نروژ و در شهر مورگدال نروژ که به عنوان مهد ورزش اسکی شهرت دارد، شروع شد و علت آن برف‌گیر بودن این منطقه در مدت زمان طولانی می‌باشد.

این یک واقعیت است که از پتانسیل پیست‌های اسکی می‌توان به عنوان محلی برای جذب گردشگر و علاقه‌مندان استفاده کرد، اما افسوس که از این ظرفیت هم مثل بسیاری از دیگر جاذبه‌های گردشگری ایران، به سادگی گذر کرده‌ایم.

کشور ایران به دلیلی داشتن ارتفاعات البرز و زاگرس و نیز کوه‌های مرتفع سیلان و سه‌سند، دارای پیست‌های اسکی در دامنه این کوه‌ها است. اگرچه اسکی معمولاً به عنوان تفریح قشر مرفه شناخته می‌شود، اما پیست‌های اسکی ایران به اندازه همه مردم برای لذت بردن از برف‌های مرغوب ظرفیت دارند. بنابراین اگر تا به حال راهی پیست‌های بین‌المللی کشور نشده‌اید، توصیه می‌کنیم از سرمای زمستان اسباب بهره‌برداری و لذت‌بخش بردن بر دامنه‌های برفی را تجربه کنید. در ادامه مطلب به معرفی بهترین پیست‌های اسکی کشورمان می‌پردازیم.

پیست اسکی دیزین

بهترین پیست یا به تعبیری بین‌المللی‌ترین پیست اسکی ایران پیست دیزین است. دیزین نه تنها مهم‌ترین پیست اسکی ایران، بلکه معتبرترین پیست اسکی در کل خاورمیانه به شمار می‌رود. این پیست که در شمال تهران قرار دارد، اولین پیست اسکی در ایران است

پیست اسکی آبعلی

پیست اسکی آبعلی قدیمی‌ترین پیست اسکی ایران است و اولین پیست‌سختی که دارای دستگاه‌های بالابر شد آبعلی است که نزدیک شهر آبعلی در ۷۵ کیلومتری تهران و در جاده هراز قرار گرفته است. آبعلی ۵ پیست اسکی دارد که در هر کدام از آنها امکاناتی مثل تله کابین و تله اسکی به چشم می‌خورد. در این پیست همچنین زمین تنیس، سوارکاری، پرش و کایت، هتلی، ۳ رستوران و محل کسک‌های پزشکی وجود دارد و ویژگی‌هایی نظیر آب گرم، اماکن مقدس (امامزاده هاشم) و این منطقه را متمایز از پیست‌های دیگر ایران کرده است.

پیست اسکی پولادکف

پیست اسکی پولادکف یا سپیدان، یکی دیگر از بزرگ‌ترین پیست‌های اسکی ایران است که در کوه سپیدان استان فارس در ۵ کیلومتری شهرستان سپیدان (نزدیک شیراز) قرار دارد. در این پیست تجهیزاتی مثل بالابر، تله کابین و موتوربرقی وجود دارد و فضایی خانوادگی بر آن حاکم است. پیست اسکی سپیدان به دلیل داشتن هوای خنک، چشمه سارها و چمن‌زارهای طبیعی از اواسط بهار تا تابستان برای ورزش‌های تابستانی مانند اسکی روی چمن، دوچرخه‌سواری و... و هنگام بارش برف سنگین یعنی از نیمه‌های پاییز تا اوایل بهار برای ورزش‌های زمستانی بسیار مناسب است. همین ویژگی منحصر به فرد آب و هوایی باعث شده تا این پیست به صورت چهار فصلی دایر باشد.

پیست اسکی سهند

پیست اسکی سهند در ۳۹ کیلومتری جنوب شرقی شهر تبریز واقع شده و حدود ۴۰ دقیقه از این شهر فاصله دارد. این پیست که این روزها در حال تجهیز است، به زودی دارای ۱۲ دستگاه بالابر، هتلی پنج ستاره و سه ستاره، مجموعه‌های آپارتمانی، ویلایی و اماکن ورزشی خواهد شد. در حال حاضر دو بالابر تله‌اسکی به طول ۱۲۰۰ متر و دو دستگاه مبتدی به طول ۱۰۰ متر در این پیست وجود دارد و شما می‌توانید در شش ماه از سال از برف‌های این پیست برای اسکی استفاده کنید. عمق برف‌های پودری این پیست گاهی تا چهار متر می‌رسد، با این حال، این پیست بهمن‌گیر نیست و فضای مناسبی برای انجام هرگونه ورزش زمستانی را دارد.

پیست اسکی بیجار

پیست اسکی بیجار در استان کردستان یکی دیگر از پیست‌هایی است که می‌توانید برای یک سفر زمستانی به آن فکر کنید. این پیست استثنای‌ترین پیست اسکی کشور است چرا که مشرف به شهر و دسترسی به آن آسان است. به علاوه طول و شیب پیست به گونه‌ای است که به راحتی می‌توان مسابقات کشوری و بین‌المللی را در آن برگزار نمود. پیست اسکی بیجار بر دامنه کوه نثار در بیجار استان کردستان قرار دارد و یکی از ۵ تفریح‌گاه مهم این استان به شمار می‌رود که تجهیزاتی مثل تله کابین، تله سیژ، پارکینگ عمومی، هتلی و رستوران در آن به چشم می‌خورد.

پیست اسکی خوشاکو

پیست اسکی خوشاکو در ۳۰ کیلومتری غرب ارومیه و در منطقه رازان قرار دارد. این منطقه به دلیل برخورداری از کوه‌های با شیب مناسب، چشم‌انداز زیبا و تجهیزات ورزش‌های زمستانی، موقعیت ویژه‌ای جهت فعالیت علاقمندان به ورزش اسکی دارد و می‌تواند در فصل‌های مختلف سال به عنوان پیست اسکی روی برف و روی چمن مورد استفاده قرار گیرد.

پیست اسکی آلوارس

شهر گردشگری سرعین در دامنه کوه سبلان در بین گردشگران به دلیل جاذبه‌های طبیعی و به ویژه آب‌های گرم معدنی و طبیعی با خواص درمانی شناخته می‌شود، اما هم‌اکنون فعالیت بزرگ‌ترین پیست اسکی کشور در این منطقه ظرفیت بزرگ گردشگری را برای استان ایجاد کرده است. علاوه بر همه جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، باستانی و تفریحگاه‌های بی‌شمار، سرعین امروز با پیست اسکی آلوارس نیز به شهرت رسیده است و با خارج شدن از منطقه گردشگری تک قطبی، سالانه در فصل زمستان و تا اواسط تابستان نیز پذیرای جمع کثیری از علاقه‌مندان به ورزش‌های زمستانی از جمله اسکی است. از این رو پیست اسکی آلوارس که در ۲۴ کیلومتری شهرستان سرعین و ۱۲ کیلومتری روستای تاریخی آلوارس قرار دارد، هم‌اکنون با تجهیز و توسعه به بزرگ‌ترین پیست اسکی کشور از لحاظ وسعت تبدیل شده است و به جهت دیر ذوب شدن برف‌های این منطقه می‌تواند در حدود شش الی هشت ماه از سال مورد استفاده قرار گیرد.

سفر زمستانی به قدیمی ترین نرگس زارهای ایران

جشنواره گلی هلند رتبه نخست را به خود اختصاص داده و در ایران به علت نبود آگاهی و معرفی کافی و عدم تبلیغ درباره آن و شناسانده نشدنش تاکنون از غایتگاه آن اطلاعات کافی منتشر نشده است. گلی دهی نرگس همه ساله از نیمه دوم سال آغاز و تا پایان بهمن و گاهی نیز نیمه اول اسفند در بهبهان ادامه دارد.

در نرگس زار بهبهان سه نوع گلی نرگس شناسایی شده که ۷۰ درصد مساحت نرگس زار را نرگس معمولی (نرگس شهلا)، ۲۰ درصد را نرگس پرپر و ۱۰ درصد را نرگس مشکین یا مسکین در بر گرفته است. لازم به ذکر است که شهر باستانی بهبهان (ارجان) در فاصله ۲۰۰ کیلومتری شرق اهواز واقع شده است.

نرگس زارهای متعدد یکی از مکان های توریستی خوزستان است که هر ساله در فصل زمستان شاهد حضور گردشگران متعدد داخلی و خارجی برای بازدید از این نرگسزارها می باشد. نرگس زار بهبهان هم اکنون نیز از جمله مناطق مهم و با سابقه رویش و پرورش گلی نرگس بوده و از نرگس زارهای طبیعی و معروف ایران محسوب می شود.

تاریخچه بهبهان نشان می دهد که انبوهی گلی ها بقدری زیاد بوده که از پشت بام خانه های شهر به راحتی رنگ یکپارچه و طلایی آنها قابل مشاهده بوده و از فواصل بسیار دور از شهر، بوی عطرآگین آن ها به مشام هر رهگذری می رسیده است. گلی نرگس در سال ۱۹۹۲ میلادی در

قدیمی ترین نرگس زارهای ایران متعلق به شهرستان بهبهان در شرق خوزستان می باشد که قدمت آن به دوران قبل از میلاد مسیح برمی گردد. شهرستان بهبهان به دلیل داشتن

کویر کاراکال یزد

کویر کاراکال، اسمی که شاید شما را به اشتهای بیندازد، بر خلاف تصور خیلی ها این کویر یک کویر در مرکز آمریکا یا آفریقا نیست. کاراکال کویری در دل ایران بزرگ است. آدرس دقیقی آن را می توان گفت کویری در حوالی بافت یزد. نام این کویر برگرفته از گربه وحشی کاراکال ساکن همین منطقه می باشد. گربه هایی که به دلیل هوش بالا و قابلیت اهلی شدن همیشه مورد توجه مردم محلی بوده اند و با آموزش های

فنی برای شکار یکی از حیوانات شکاری محبوب بوده اند. گربه های دراز گوش کویر و حیوانات وحشی دیگر این منطقه را می توان در دل این کویر طلایی پیدا کرد و به تماشای آن ها نشست.

این روزها تورگردانان توجه خاصی به کویر کاراکال دارند و تورهای کویرگردی با مقصد کویر کاراکال با هدف طبیعت گردی و تماشای کاراکال های زیبا ترتیب داده می شود که مورد استقبال گردشگران نیز قرار گرفته است. شتر سواری، سافاری، موتورسواری بر روی شن های طلایی، پیاده روی در نخلستان و اقامت در اقامتگاه های سنتی تمام

آن چیزی است که از سفر به کویر انتظار داریم. به گردشگرانی که دلشان هوای سکوت کویر را دارد توصیه می کنیم حتما سفری به این کویر بکر داشته باشند.

کرده اید. داخل جزیره هر جایی سکوت کنید صدای امواج خلیج همیشه فارس را خواهید شنید. هرمز این جزیره ۵/۵ کیلومتری بخاطر کوچکی اش به یک جاذبه تبدیل شده است، می توانید جاده ای ساحلی را انتخاب کنید و دور جزیره را پیاده یا با دوچرخه طی کنید. در میان دشت هرمز آهوها همزیستی باورنکردنی با اهالی جزیره دارند. شما نیز اگر آزاری به آنها نرسانید می توانید تا چند قدمی آنها پیش روید.

به دلیل دوره ای حکومت پرتغالی ها در این جنب ایران تقریباً در همه ی جزایر قلعه ای پرتغالی ها وجود دارد، هرمز نیز از این جزایر مستثنی نیست. در کنار خط جاده ای ساحلی بقایای این قلعه قرار دارد که می توانید با توجه به زمانتان سری نیز به این قلعه بزنید.

هرمز شاید هتل و رستوران لوکس نداشته باشد اما مردمانی مهربان و مهمان نواز دارد. اگر به قسم سفر کردید حتما زمانی را برای بازدید از این جزیره ی هزار رنگ اختصاص دهید.

جزیره ی زیبای هرمز همچون نگینی در خلیج فارس می درخشد. می توانید برای سفر به این جزیره قطار یا هواپیما را انتخاب کنید. برای سفر با قطار کمی زمان احتیاج دارید و اگر زمان کافی در اختیار دارید می توانید بلیط قطار تهران بندرعباس را تهیه کنید و از آنجا با قایق یا لنج به هرمز سفر کنید. در این صورت می توانید از جاذبه های بندرعباس همچون کوه گنو، آبگرم گنو و بازار سنتی هزار رنگ تره بار بازدید کنید. بسیاری از گردشگران این منطقه قسم را هدف اصلی سفر خود قرار می دهند، جزیره ی هرمز نیز از توابع شهرستان قسم است، اما بی شک جاذبه هایش از یک مقصد یک روزه بیشتر است.

به هرمز که برسید اولین چیزی که نگاهتان را به خود جلب می کند خاک سرخ رنگ ساحل است. جزیره ی هرمز به ساحل های رنگین معروف است. وارد جزیره که شوید پوشش بومیان جلب توجه می کند آنگاه متوجه خواهید شد که مقصد مناسبی انتخاب

جزیره هرمز؛ نگینی در قلب خلیج فارس

وقتی که برف پهنه ی ایران زیبا را سفید پوش می کند، بهار در کرانه ی خلیج فارس از راه می رسد. فرقی ندارد کدام شهر، بندر یا جزیره همگی برترین مقاصد تفریح و سفر در فصل زمستان هستند. در این میان

دوستای وردگانه؛ تصویری از دوران رنسانس

طبیعت زیبا می باشد.
 انواع مصالح به کار رفته در
 ساختمان های آن شامل سنگ،
 سنگ لاشه، سنگ مالون، خشت
 و آجر است. عنصر سنگ
 اصلی ترین مصالح ابنیه این
 روستا می باشد که می توان
 هنگام بازدید و گردش در
 کوچه های آن به آسانی آن را
 درک کرد. به احتمال زیاد به
 علت فراوانی سنگ در این
 روستا و مقاومت این عنصر
 در برابر تغییرات جوی و کمبود آجر و خشت
 در منطقه، از عنصر سنگ استفاده شده است.

وركانه خواهيد

showed

این روستا به دلیل همجواری با معادن سنگ فراوان، نام ورکانه به خود گرفته است. زیرا در گویش کردی «ور» به معنای کنار و «کنه» به معنی چشمه است. ورکانه نیز به معنی قرار گرفتن در کنار آب و چشمه می‌باشد. لازم به ذکر است که مردم این روستا به زبان‌های آذری، فارسی و کردی سخن می‌گویند.

از منظر تاریخی، قدمت روستای ورکانه به بیش از ۴۰۰ سال می‌رسد و نخستین و قدیمی‌ترین محله آن، محله «درب مسجد» است. این روستا پیرامون یک فئات شکلی گرفته که پیشینه تاریخی آن به اوایل دوره صفوی مربوط می‌شود.

خالی از لطف نیست اگر به این نکته نیز اشاره کنیم که این روستا یکی از مناطق بسیار مکرر ایران به حساب می‌آید و دلیل آن قرارگیری این روستا در دامنه جنوبی زاگرس مرکزی و همچنین کوهستانی بودن و برخورداری از

می‌کند. زیرا کوچه‌های آن با سنگ‌های لاشه احاطه شده و زیر نورهای موحشی به رنگ قهوه‌ای سوخته در می‌آیند. همچنین این روستای منحصر به فرد به نگین گردشگری روستایی استان همدان شهرت یافته است.

روستای ورکانه در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی شهر همدان قرار دارد. این روستای سنگی از شمال شرقی به کوه سردره، از غرب به روستای مسبین، از جنوب غربی به کوه سرخ بلاغ، از شرق به کوه قره داغ و از جنوب و جنوب شرقی به دره بارانی و دره فشانی محدود می شود. برای دیدن روستای ورکانه باید به دهستان الوند کوه شرقی در شرق شهرستان همدان سفر کنید و آن را در دامنه بیهید برای دسترسی به این روستا ابتدا به جاده همدان به ملایر رفته و پس از عبور از سد اکباتان و روستاهای یلفان، شمسی آباد و علی آباد از طریق جاده ورکانه به روستای

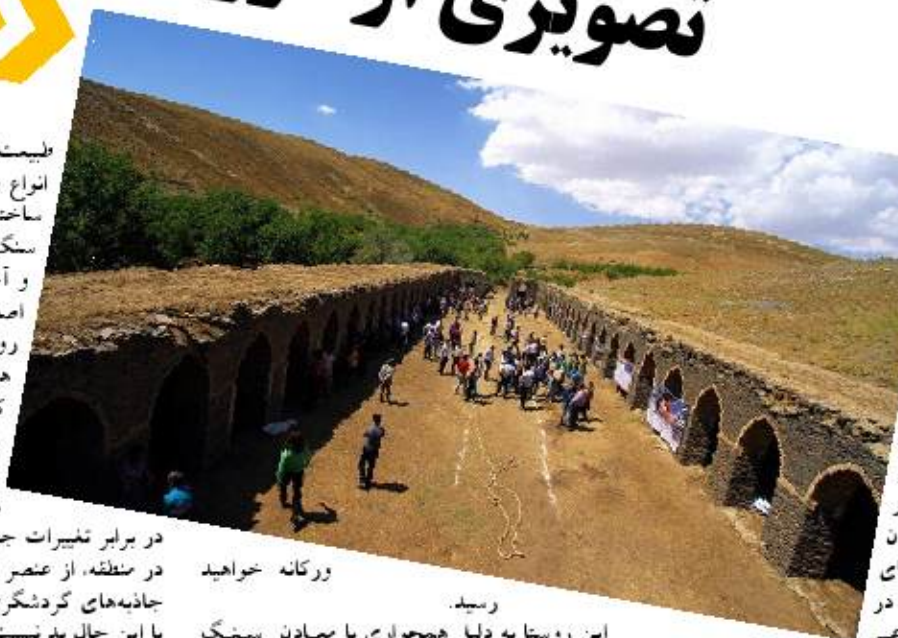
می‌بایست در امتداد دیواره‌های شکل‌دهنده فضا باشد و امتداد فضای طبقه پایین را با حرکتی پیچشی به طبقه بالا منتقل کند.

کف پله‌ها و صندلی‌ها و دستگیره درب ورودی از ذوب قوطی‌های پوشابه آلومینیومی جمع‌آوری شده از دستوران‌های پیرامون پروژه، ریخته‌گری شدند. کلیه سبزه‌ها از سنگ نمک طبیعی طراحی و ساخته شدند. همچنین صندلی‌ها به صورت اختصاصی برای پروژه طراحی و با آلومینیوم ریخته‌گری شدند. همه اتصالات شیشه‌ها و دستگیره درب ورودی نیز برای این پروژه طراحی و ریخته‌گری شده است.

گندزدایی و بهداشتی بودن و به هدف
محافظت سبز تهیه شده است. این
رستوران از لحاظ بهداشتی نیز جالب
توجه است. در واقع با کارهایی که
نمک از خود منتشر می کند هوای
آلوده محیط را به طور طبیعی
گندزدایی می کند و این یکی از
جالب ترین و کم هزینه ترین راه های
بهداشتی کردن محیط رستوران
است. لازم به ذکر است که دیواره ها و
سکوهای نشیمن با الهام از لایه بندی
غارهای نمکی و به صورت مدون
طراحی شده اند، به نحوی که
پاشخوگی مراجعین رستوران و
عملکردهای خاص آن چون آشپزخانه
و کانتینر فروش باشد. طراحی پلکان
علاوه بر تصامی نمکات اجرایی

دستورانی که از جنس نمک در شواذ

صرف کردن یک وعده غذایی در رستورانی که دارای دکوراسیون جالب و متفاوت است، چه لذت بخش و هیجان انگیز است. فضای یک رستوران یکی از مهم ترین دلایل جذب مشتری می باشد. در سراسر دنیا رستوران های زیادی از این قبل به چشم می خورد که ایران نیز از این مجموعه مستثنا نیست. در شیراز رستورانی از جنس نمک ساخته شده که ارزش دیدن و گذراندن وقت را دارد. شاید این سوال به ذهنتان بیاید که دلیل استفاده از نمک چه چیزی می تواند باشد؟ باید بگوییم که استفاده از نمک در سازه های این رستوران به دلیل

دانستنی های کویرنوردی

کرم های ضد آفتاب: اینروزها کرم های ضد آفتاب با SPFهای مختلف وجود دارد. بهتر است در کویر از کرم های ضد آفتاب ضد آب و عرق با SPF بالای ۳۰ استفاده کنید و هر دو ساعت کرم خود را تجدید کنید. پوشش مناسب: لباس های نخی و کتانی با رنگ های روشن، شلوارهای ارتشی و کمر بندهای محکم برای محافظت پایین تنه، شال ها و روسری های نخی بزرگ برای مردان و زنان و کلاه برای پوشش سر و گردن از تابش مستقیم آفتاب بهترین نوع پوشش برای کویرنوردی هستند و نهایتا اینکه بادگیر فراموش نشود.

کفش و جوراب: پوتین های محکم پاهای شما را در برابر نیش مار و عقرب محافظت کرده و با حمایت از زانو ها، کمک می کند قدم های محکمی بردارید و توجه داشته باشید بند پوتین ها را کاملا سفت ببندید تا در صورت لغزش میخ پای شما در امان باشد. از پوشیدن صندل و کفش های نامناسب جدا خودداری کنید چون آفتاب سوختگی در نوک انگشتان و سطح پاها عملا شما را در کویر فلج خواهد کرد. جوراب های محکم که پای شما را به خوبی محافظت کنند از آسیب های جدی در هنگام کویرنوردی پیشگیری خواهد کرد و از سایش پاهایتان توسط شن هایی که همسان کفش های شما می شوند جلوگیری خواهد کرد.

کیسه خواب و چادر: اگر قصد خوابیدن در کویر و تماشای ستارگان را دارید بدون کیسه خواب و چادر این آرزو امکان پذیر نیست. عموما تورها در سکونتگاه های بومی امکانات اقامتی برایتان مهیا خواهند کرد. دوربین های چشمی و شکاری: برای جهت یابی و برای لذت بردن از مناظر ضروری هستند.

کیت مارگزیدگی: نام مار و کویر بهم گره خورده اند. پس قبل از سفر وجود این کیت را چک کنید.

تجهیزات ضروری سفر به کویر، تجهیزات حرفه ای سفر به کویر، وسایل جهت یابی، وسایل روشن کردن آتش، وسایل گرمایش و پخت و پز، صحرایی در کمپینگ و تلفن ماهواره ای وسایل ضروری برای راهنما و گروه می باشد.

در نهایت توصیه می کنیم از گروه و راهنما جدا نشوید، هر جایی ننشینید، با دقت و محکم راه بروید، پا برهنه روی شن ها راه نروید، غذاهای مناسب کویر همراه داشته باشید و آب زیاد بنوشید.

کویرنوردی یا کویرگردی یکی از شاخه های گردشگری ماجراجویانه و طبیعت گردی است که همیشه وسوسه انگیز بوده و هست. تصویری از شترهای به صف کشیده شده و تپه های شنی روان گردشگرانی را که علاقه مند سرک کشیدن به طبیعت هستند را به خود جذب می کند. اما مانند تمام سفرهای ماجراجویانه کویرنوردی هم خطراتی دارد که باید برای مقابله با آنها آمادگی لازم را داشت تا سفر به سلامت بگذرد و خاطرات شیرینش ماندگار شود.

کویر زیبا و طلایی در دل خود ناشناخته های بسیاری دارد و اگر نکات ایمنی سفر را در آن رعایت نکنید این سکوت مطلق و آسمان صاف برایتان دردسر ساز خواهد شد.

اگر برای اولین بار قصد سفر به کویر دارید به شما پیشنهاد می کنیم حتما بصورت گروهی و به همراه راهنمای آشنا به منطقه و حیوانات اشنیترین عازم شوید.

راهنمای متخصص در صورت بروز مشکل می تواند شما را از خطرات احتمالی برباند. اگر ناخواسته راه را گم کردید وی راه های بدست آوردن آب، غذا و محافظت از خود در برابر گرما و سرمای شدید کویر را می داند. او خواهد توانست با استفاده از ابزار مناسب، تکنولوژی و ستارگان مسیر برگشت را به راحتی پیدا کند. در مواجهه با خرمندگان کویر و در صورت بروز مشکلاتی مانند گزش و □ او می تواند با کمک های به موقع و شناسایی سبی بودن یا نبودن شما را از خطرات به دور نگهدارد. پس در انتخاب راهنما وسواس داشته باشید، این وسواس می تواند جان شما را نجات دهد.

با توجه به نوع اقامت تان وسایل مورد نیاز را همراه داشته باشید و اگر راهنما یا تور لیستی از لوازم مورد نیاز در خدمتتان قرار داده حتما تمام وسایل را همراه داشته باشید و به دلیل وزن اضافی یا عدم دسترسی کوتاهی نکنید.

به طور کلی لوازمی که بایستی همراه گروه باشد چه توسط خود گردشگر یا راهنما و مسئول تور به قرار زیر است:

کوله پشتی: چراغ قوه، چاقو، عینک آفتابی، تصفیه کننده آب، کمبریت، جعبه کمک های اولیه، نخ و سوزن، یک تکه تیوب و لباس نخی اضافی لوازمی هستند که حتما باید در کوله پشتی همراهتان باشد. کوله پشتی بهترین وسیله برای حمل راحت وسایل و عدم تماس مستقیم کیف و سطح برای جلوگیری از نفوذ حیرانات موزی است.

موزه استاد بهتونی، گنجینه ای از مجسمه های خوردنی

هنرستان وحدت انتقال یافته است. ساعات بازدید این موزه ۹ صبح الی ۱۴:۳۰ است.

پیشنهاد می کنیم بازدید از این موزه گرانها را از دست ندهید و یا اینکه با خرید سسی دی این موزه از طریق وب سایت مربوطه، تصاویر این آثار هنری را مشاهده نمایید.

وبسایت موزه:

www.behtoonimuseum.com

کریمزین ستار، سنگ تراش مشهوری بود که سنگ ها را از کوه ها با وسایل قدیمی کنده و با شتر به شهر می آورده و با آنها سقون ها و پایه های سنگی مساجد و بناهای قدیمی و تاریخی و هنری را می تراشید. جد استاد بهتونی، استاد اسماعیل نام داشته که غلاف های هنری و زیبای شمشیرهای قدیم را می ساخت. با توجه به ریشه دار بودن هنر در این خانواده، استاد محمد حسن بهتونی به طور ابتکاری شروع به ساخت مجسمه های گچی و سیمانی نمود و مجموعه فعلی که بالغ بر ده هزار قطعه مجسمه می باشد، حاصل ۴۷ سال کار و تلاش اوست. استاد بهتونی در تاریخ ۹۲/۱۱/۳۰ چشم از جهان فرو بست.

مکان موزه استاد بهتونی در زمان حیات وی در خیابان نقشه الاسلام، جنب مقبره الشرا بود. اما اکنون به خانه هنر واقع در باغ گلستان روبروی

موزه استاد بهتونی یکی از موزه های شهر تبریز است که به عنوان نخستین موزه شخصی ایران شناخته می شود.

این موزه منحصر به فرد آثاری همچون مجسمه های میوه جات، خشکبار، حبوبات، تنقلات، شیرینی ها، غذاهای آذرمایجانی، غذاهای ایرانی، غذاهای خارجی، موضوعات ضرب المثل ها، داستان ها، موضوعات آداب و رسوم و □ را به نمایش گذاشته است. تمام این آثار نقیص توسط استاد بهتونی ساخته شده است.

استاد حاج محمد حسن بهتونی در یکی از محله های قدیمی شهر تبریز به نام نوبر چشم به جهان گشود. پدر وی استاد علی از محصلان معروف تبریز بود که بسیاری از محراب ها و طاق های هنری مساجد و ترمیم بناهای تاریخی شهر تبریز را عهده دار بود. پدر بزرگ وی، استاد

پیشنهاد یک گردش ماجراجویانه در آبشار سرکندیزج

خواهد کرد و یکی از مهمترین جذابیت های این آبشار، همین عبور کلی مسیر از میان آب است. در این مسیر هیجان انگیز که از داخل آب عبور می کنید بد نیست نگاهی هم به بالای سرتان بیندازید، سنگ های بزرگی را بالای سرتان مشاهده خواهید کرد که وسط دیواره های بلند قرار گرفته اند، گویی که هر لحظه ممکن است با کوچکترین تکانی بیفتند! در انتهای شکاف، محوطه ای نمایان می شود که با قطرات آب پراننده از آبشار بسیار هیجان انگیز و شادی بخش شده و عبور از این مسیر و رسیدن به آبشار در انتهای آن چنان لذتی به شما می دهد که برای همیشه در ذهنتان باقی خواهد ماند.

فقط بهتون توصیه می کنیم بهتره برای عبور از این مسیر از کفش راحت و ورزشی استفاده کنید و اگر پر شدن آب در کفش برایشان آزاردهنده است می توانید از دمپایی های پلاستیکی هم استفاده کنید و همچنین سعی کنید وسایلی مختصر و مفید همراهتان باشد. امیدواریم به گردش خوب و هیجان انگیزی را تجربه کنید.

پرهیجان به طول ۴۵۰ متر است که از سه خط زیب و دو پل معلق چوبی تشکیل شده است. مسافران بعد از طی کردن هر زیب لاین، پیاده شده و از روی پل معلق باریک چوبی که از روی دره رد می شود گذشته و به زیب لاین بعدی می رسند. مسافرانی که متقاضی استفاده از این سافاری پر نشاط هستند پس از آموزشی مختصر و پوشیدن لباس های مخصوص آماده هستند تا لحظاتی فراموش نشدنی را تجربه کنند.

مسافران با استفاده از هارنس (توتیک صخره نوردی) و تسمه و کارابین به قرقه متصل می شوند. قرقه روی سیم یکسلی که بین دو نقطه متصل شده، قرار می گیرد و مسافران در حالت معلق میر زیب لاین را با سرعت طی می کنند. سرعت توسط مسافران قابل کنترل نیست و سرعت بستگی به اختلاف ارتفاع نقطه مبدا و مقصد دارد. از لحاظ ایمنی همه جوانب در نظر گرفته شده و لباس مخصوص (هارنس)، کارابین، دستکش و کلاه ایمنی به مسافران داده می شود.

زیب لاین پیشنهاد جالب ما برای افرادی است که طالب افزودن آدرنالین خونشان هستند.

این آبشار دیدنی در شمال روستای سرکندیزج در نزدیکی شهرستان شستر واقع شده و یکی از مهمترین مناطق تفرج و کوهپیمایی در منطقه به حساب می آید. مسیر روستا از ۱۸ کیلومتری شرق شستر جدا شده و یک جاده آسفالت به پنج کیلومتری شما را به روستای سرکندیزج می رساند.

در ادامه مسیر بعد از گذشتن از درختان بلند گردو و بادام به انتهای مسیر ماشین رو خواهید رسید و از آنجا تا محل آبشار حدود ۱۵ دقیقه پیاده روی دارید. آبشاری بسیار زیبا و دیدنی که طبیعت آن با طبیعت منطقه به کلی متفاوت است. اگرچه چشمه یا رود منتهی به آبشار، عرض کمی دارد ولی مسیر دسترسی به آن بسیار جالب و منحصر به فرد می باشد.

آبشار در انتهای یک شکاف حدود دویست متری واقع شده که دو طرف آن را صخره های بلند محاصره کردند و برای دیدنش باید از میان این دره و از دل آب بگذرید. در قسمت هایی از مسیر در بعضی از ماه های سال عین آب به حدی است که در برخی نقاط تا زیر زانوئ شما را هم خیس

اگر اهل طبیعت و از طرفداران پروپاقرص سفرهای ماجراجویانه و مهیج هستید برایشان پیشنهاد یک گردش فوق العاده داریم که شاید برای خیلی از شماها ناشناخته باشد. هم آغوشی با صخره های عظیم و باشکوه. آب تنی و لمس خنکای آب، شنیدن آوای دلنشین آب و هم مسیر شدن با آبشارها در هنگام فرود از دیواره های استوار می تواند بخشی از تجربیات این گردش جذاب باشد. پیشنهاد ما برای یک ماجراجویی و کسب تجربیات جدید آبشار سرکندیزج شستر می باشد.

تجربه ای هیجان انگیز در زیب لاین رامسر

قلاب و از طریق کابل های محکم و ایمن، مسافت بین دو ارتفاع را طی می کند و این روزها این ورزش توجه جوانان زیادی را به خود جلب کرده است.

زیب لاین تله کابین رامسر یکی از مهیج ترین قسمت های مجموعه تفریحی تله کابین رامسر است که در سایت بالای کوه و لابه لای درختان جنگل ایلیمی قرار دارد. این سافاری

هیچ فکر کرده اید که روزی بال داشته باشید و بتوانید در جنگل های بزرگ مانند پرندگان در ارتفاعی کمتر از نوک درختان ولی بالاتر از سطح زمین پرواز کنید و همه چیز را از نزدیک ولی با سرعت زیاد ببینید؟

«زیب لاین» یکی از انواع گردشگری ماجراجویانه و یک سرگرمی پرهیجان محسوب می شود که گردشگر با استفاده از

آشنایی با یکی از برترین نمونه‌های معماری خانه‌های کویر، خانه لاری‌ها

با بی مهری‌هایی مواجه شده بود، تخریب شدیدی داشت و مرمت آن حدود ۲ سال به طول انجامید. اکنون این خانه به طور کاملی مرمت شده و به عنوان موزه اسناد و مدارک به کار گرفته شده است. مجموع آثار موجود در این موزه شامل: اسناد خانواده‌ها، ادارات و نهادهای دولتی، اسناد تجارت خانه‌ها، اوقاف و امور غیریه، نسخ خطی، عکس و نمودارها است. این موزه در واقع با نمایش اسناد و مدارک و عکس‌ها آینه‌ای است که جلوه‌های زیبای یزد را با ویژگی‌های فرهنگی‌اش پیش چشم مشتاقان به تماشا می‌گذارد.

برای دسترسی به این خانه تاریخی و موزه تازه تأسیس باید سری به محله فهادان بزنید، فهادان را در یزد همه می‌شناسند و اگر سراغی از خیابان امام نیز بگیرید به راحتی شما را راهنمایی می‌کنند. از آنجایی که این ساختمان کاربری اداری نیز دارد، سعی کنید برای بازدید در ساعت اداری به خانه لاری‌ها سر بزنید.

خانه لاری‌ها با سبک منازل اعیانی اطراف خود ساخته شده و شامل حیاط درونی و بیرونی و قسمت‌های اعیان نشین در اطراف حیاط است. در خانه‌های قدیمی یزد معمولاً با توجه به شغل و منزلت اجتماعی صاحب خانه دو فضای اندرونی و بیرونی در نظر گرفته می‌شده است. فضای داخلی برای پناهگاه محارم و قسمت بیرونی برای پذیرایی از مهمان. این خانه که در سال ۱۲۸۶ قمری ساخته شده معماری ویژه خانه‌های کویری را دارد و در کل شامل ۶ باب خانه متصل به هم است. درها، پنجره‌ها، ارسی‌ها و اتاق‌های آئینه کاری و نقاشی شده آن یکی از نمونه‌های زیبا و عالی خانه‌های اعیانی قرن سیزدهم است. این مجموعه همجوار بناهای تاریخی چون مدرسه ضیائییه یا زندان اسکندر، بقعه سید گل‌سرخ و برج و باروی یزد است که جمعاً شش هزار متر مربع وسعت دارد.

خانه لاری‌ها که در تابستان ۱۳۹۱ به دلیل عدم همکاری مالک و سازمان میراث فرهنگی

سرنام یزد رنگ خشت و گلی تنها مشخصه معماری است که به چشم می‌آید، دیوارهای ضخیم، کوچه‌های سرپوشیده و رنگ کاهگلی شهر را پوشانده است. در این میان خانه‌های تاریخی یزد نگین درخشان این مجموعه هستند. اقلیم گرم و خشک شهر شیوه خاصی زندگی خودش را می‌طلبد و یافتن این راز که پیشتر در این شهر چگونه با این اقلیم کنار می‌آمدند بسیار جذاب است که در خانه‌های تاریخی می‌توان به پاسخ این سوال رسید.

در میان تمام خانه‌های تاریخی شهر یزد، نام خانه لاری‌ها کمتر به چشم می‌خورد. این خانه که یک بادگیر منحصر به فرد نیز دارد، در خیابان امام خمینی شهر یزد، جنب عمارت کلاه فرنگی و در میان بافت قدیمی محله ی فهادان قرار گرفته است. این خانه جز یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. مالک این خانه حاج محمد لاری بوده است و مساحتی حدود ۱۷۰۰ مربع دارد.

خوس دوزی؛ هنری بازمانده از دوران صفویه

هستند. در این نوع سوزن‌دوزی پشت و روی کار به یک شکل است. این صنعت در کردستان و بلوچستان نیز رواج دارد و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

این هنر به کمک نوارهای نقره‌ای باریک و بر روی پارچه توری ریز بافت تجلی یافته و گاه ستاره‌هایی فلزی بر روی پارچه می‌نشانند و از آن برای تزئین دستار و پوشش‌های زنانه استفاده می‌شود.

این پارچه‌ها معمولاً به رنگ‌های سیاه، سفید، سبز و زرشکی وجود دارد و در فروشگاه‌های صنایع دستی شهرهای جنوب کشور یافت می‌شود.

خوس دوزی تاریخچه‌ی مشخصی ندارد، اما مسلم است که این هنر در زمان صفویه در بندرعباس و بلوچستان رونق یافته است. بعد از دوره‌ی صفویه در پیشرفت این سوزن‌دوزی قدم‌های موثری برداشته شد و این هنر وجهی تازه یافت. از این هنر برای تزئین پارچه‌های توری، روسری و چادرها استفاده می‌شود. نقوش ستارگان ۶، ۸ و ۱۲ پر بیشتر در خوس دوزی استفاده می‌شود. نوع نخ‌ی که در خوس دوزی استفاده می‌گردد نقره‌ای یا طلایی رنگ است. در این هنر هنرمند با ذوق و سلیقه‌ی خویش شروع به سوزن‌دوزی می‌کند و طرح‌ها عموماً ساده

جنوب ایران؛

بنائسلی یزک در زمینه‌ی گردشگری خوراک

سراسر جنوب ایران از خرمشهر و آبادان گرفته تا ماهشهر، هندیجان، بوشهر، بندر لنگه و بندرعباس تا جزایر قشم و کیش و تا سواحل زیبای چابهار محل صید انواع ماهی و آبریان است از این رو طبیعی است که از دیرباز استفاده از ماهی در فرهنگ غذایی جنوبی‌ها جایگاه ویژه‌ای داشته باشد.

حتی در خورش‌های جنوبی به جای گوشت قرمز، گوشت ماهی استفاده می‌شود، یکی از این خورش‌ها قلیه ماهی نام دارد. ماهی پلو، میگو پلو، صبور و ده‌ها غذای دیگر با استفاده از همین فرآورده‌های دریایی تهیه می‌شود. قلیه ماهی، ماهی سرخ شده، ماهی شکم پر، پلوماهی، چلوماهی، پلو و چلومیگو، ماهی کبابی، ماهی صبور از جمله محبوب‌ترین غذاهای دریایی جنوب است.

حالا جالب است بدانید که سال‌ها پیش آن دسته از جنوبی‌هایی که کمی دورتر از دریا زندگی می‌کردند بخاطر امکانات کمتر امکان استفاده از ماهی تازه را نداشته‌اند و از ماهی‌های خشک استفاده می‌کردند.

بخش عمده‌ی تغذیه‌ی آنها را مواد غذایی گیاهی تشکیل می‌داده است که شامل غذاهایی از خرما و حبوبات همچون دال عدس، رنگینک، حلوا ارده و انواع آش‌ها می‌شود. در جنوب از انواع ادویه همچون زردچوبه، دارچین، فلفل سیاه و سرخ، ادویه کاری و سمر هندی در غذاها استفاده می‌شود، شاید دلیل این امر رابطه‌ی دیرینه‌ی سرزمین‌های جنوب ایران با شبه قاره‌ی هند بوده است.

در هر صورت کراته‌ی خلیج فارس در کنار تمام زیبایی‌هایش فرهنگ تغذیه‌ی دریایی غنی و به خصوصی دارد. شاید بتوان این شهرها و بنادر را پایتخت تغذیه‌ی دریایی کشور دانست و در این میان نباید از بنائسلی‌های این منطقه در زمینه‌ی گردشگری خوراک غافل شد.

سفر به بیابانی با شن‌های سفید و دریاچه‌های آبی

وقتی صحبت از بیابان می‌شود ناخودآگاه ذهن به سمت مناطق خشک و بی‌آب و علف منحرف می‌گردد که حیات انسانی، جانوری و گیاهی در آن متوقف شده و هیچ جاذبه‌ای برای سفر ندارد. آفتاب سوزان، شن‌هایی که به سنگینی می‌شود بر آن‌ها گام برداشت، بی‌آبی، توهّم و سراب و مرگ، بله، بیشتر ما از بیابان چنین تصویری داریم. اما پارک ملی مارائنز صحرای بی‌نظیری است که با شن سفید پوشیده شده و زیبایی‌های منحصری به فردی دارد.

این منطقه نامش بیابان است، اما نه رنگ و رویش به بیابان می‌ماند و نه آب و هوایش. این بیابان یکی از زیباترین بیابان‌های دنیاست که قدم گذاشتن به خاک سفید و مرطوبش هر گردشگری را شیفته می‌کند. بیابانی که دریاچه‌های کوچک زلال آن، مناظری حیرت‌انگیزی در این منطقه پدید آورده‌اند.

این منطقه بی‌نظیری که روی نقشه با نام «بیابان سفید برزیل» مشخص شده است، در شمال شرقی برزیل واقع شده و مساحتی برابر با ۱۰۰۰ کیلومتر مربع دارد و به عنوان یک منطقه حفاظت شده تنها با ماشین‌های بیابان گرد می‌توان وارد آن شد. نکته جالب اینجاست که علیرغم بارش باران و وجود آب، هیچ گیاهی در این منطقه نمی‌روید. بیابان سفید برزیل را می‌توان از جهاتی، بهشت بیابان گردان دانست. صحرای سفید برزیل یکی از شگفت‌انگیزترین جاذبه‌های توریستی دنیاست که سفر به آن از بزرگترین آرزوهای هر صحرانوردی است، البته شگفتی آن تنها به شن‌های سفید رنگ آن محدود نمی‌شود. از دیگر شگفتی‌های صحرای سفید که نمونه آن

گیاهان که می‌توانند در خاک خاص این صحرای رشد کنند به صورت پراکنده در این سو آن سو دیده می‌شوند. بومیان این صحرای «مانته» نامیده می‌شوند، این افراد در فصول بارندگی و تا خشک نشدن دریاچه‌های فصلی از طریق ماهیگیری ارتزاق می‌کنند و پس از این فصول با کار در شهرهای اطراف و با کار کردن در زمین‌های کشاورزی در مناطق اطراف صحرای زندگی خود را می‌گذرانند. این بومیان افسانه‌ای دارند که می‌گویند، اجداد آن‌ها یک روز صبح از خواب بیدار شده و دیده‌اند که سرزمینشان در شن فرو رفته است.

در کمتر جایی وجود دارد، دریاچه‌های خوش رنگ آن است که حتی در آن‌ها ماهی هم پیدا می‌شود و قطعا تجربه ماهیگیری در صحرای که همه آن را با آفتاب سوزان و زمین‌های خشک می‌شناسیم تجربه متفاوتی خواهد بود.

دریاچه‌های پراکنده این صحرای که بر اثر جمع شدن آب در فصول بارندگی ایجاد می‌شود میزبان پرندگانی است که در لایه‌ای پررها و متناثر خود، تخم ماهی‌های مختلف را به این آب‌ها می‌آورند. صحرای سفید با وجود بارش‌های مناسب در فصل بارندگی دارای پوشش گیاهی نمی‌باشد و تنها بمضی گونه

هستند و نقش مهمی در محیط زیست به عهده دارند. این موجودات در قسمت زیرین صخره‌ها، در کف دریاها، زیر سنگ‌ها و در غارها زندگی می‌کنند. پس از مرگ این حشرات، موج آب آن‌ها را شستشو کرده و با شن و ماسه و مرجان‌ها مخلوط می‌کند. رنگ صورتی آن بیشتر در شن و ماسه مرطوب لبه دریا نمایان می‌شود. لازم به ذکر است که برخلاف سایر نقاط جهان، شن و ماسه موجود در این ساحل همواره سرد است، بنابراین شما می‌توانید آزادانه و با پای برهنه روی آن پیاده‌روی کنید.

آب این ساحل زیبا بسیار زلال و امن است که انجام ورزش‌هایی مانند غواصی و شنا را امکان‌پذیر می‌سازد. ساحل‌های صورتی مکانی نسبتا آرام و کم‌عمق برای گردشگران خود فراهم می‌کند. اسب سواری در ساحل‌های صورتی یکی دیگر از فعالیت‌های محبوب و ویژه برای افرادی است که این مکان را برای ماه عسل خود انتخاب می‌کنند.

گردشگران همچنین از این سواحل برای حمام آفتاب نیز استفاده می‌کنند. فعالیت‌ها و جذابیت‌های مختلفی در این ساحل وجود دارد اما مهمترین و اصلی‌ترین دلیل سفر به آن، وجود ساحل‌های صورتی است.

عجیب‌ترین سواحل جهان نیز به شمار می‌آید.

شن و ماسه صورتی کم رنگ حدود سه مایل در ساحل باهاما امتداد داشته و عرض آن ۵۰ تا ۱۰۰ فوت است. شاید به ذهنتان آمده باشد که چگونه ممکن است شن و ماسه‌ها رنگ صورتی داشته باشند؟ بهتر است بگوییم که دلیل صورتی بودن رنگ شن و ماسه‌ها وجود حشرات مرجان میکروسکوپی است که به عنوان روزه‌داران شناخته می‌شوند. رنگ پوست این روزه‌داران صورتی کم رنگ یا قرمز بوده و پر از سوراخ است. روزه‌داران فراوان‌ترین موجودات تک سلولی در اقیانوس‌ها

ساحل‌های صورتی باهاما، یکی از دلنشین‌ترین سواحل جهان

به هر سوی دنیا نگاه می‌کنیم، با شگفتی‌های مختلفی روبه‌رو می‌شویم که نظر ما را به خود جلب می‌کنند. یکی از این شگفتی‌ها، ساحل‌های صورتی است که در جزیره باهاما و در سمت شرقی اقیانوس اطلس قرار دارد. این ساحل نه تنها به عنوان یکی از بهترین سواحل باهاما شناخته می‌شود، بلکه از جمله زیباترین و

اوتو ماتسوری، فستیوال زمستانی ژاپن

به معبد کامیکورا، از سه معبد دیگر بازدید کرده و عبادت می کنند. این سه معبد عبارتند از هایاتاما، آسوکا و موشیتچی. در طول راه خود به سمت معبدها وارد شدن از دروازه معبد کامیکورا، نقطه شروع جشنواره اوتو ماتسوری، آنها به عنوان نشانه ای از موفقیت و تحسین شجاعت، مشعل های خود را به یکدیگر می زنند و می گویند: «یایید با هم برویم»!

آنها پس از پیمودن ۵۳۸ گام تا بالای معبد مذکور، در آنجا توقف کرده و به عبادت می پردازند. سپس زمانی که نگهبان در معبد را باز می کند، همه تلاش می کنند تا با نهایت سرعت خود را به در پایین تر معبد برسانند. از دور چنین به نظر می رسد که یک نوار کامل از آتش به سمت پایین کوه در حرکت است که یک منظره بسیار جالب و دیدنی پدید می آید.

لازم به ذکر است که بهترین زمان سفر به شهر شینگوی ژاپن برای دیدن فستیوال اوتو مانسوری، ششم ماه فوریه (بهمن) است. این جشنواره همه ساله در ماه فوریه برگزار می شود.

می‌کنند و سپس لباس‌های سفید خود را که ویژه این مراسم است بر تن می‌کنند. لباس مخصوص فستیوال اوتوماتسوری از یک بلوز و شلوار تنگ سفید و یک طناب تشکیل شده است. این طناب باید ۷ بار دور کمر گره بخورد. این کار باعث می‌شود که آنها به هنگام پایین آمدن از تپه با سرعت زیاد، آسان‌تر حرکت کنند.

فستیوال اوتوماتسوری یکی از دو جشنواره بزرگ آتش در ژاپن است. مردان پس از نوشیدن نوشابه‌های شیرین، آرزوهای خود را برای سال جاری روی مشعل‌های خود می‌نویسند و به آتش می‌کشند و حرکت خود به سوی معبد کامیکورا را آغاز می‌کنند. آنها قبل از رفتن

ژاپن همواره به دلیل حفاظت از سنت های قدیمی و انتقال آن به نسل های جوان مشهور و زبان زد همه است. برخی از سنت ها ممکن است بی معنی به نظر برسند اما بیشتر آن ها باورهای عمیق ژاپنی ها را ترسیم می کنند مانند روشن کردن مشعل در فستیوال «اوتو ماتسوری».

جشنواره اوتو ماتسوری هر سال در شهر شینگوی ژاپن در هنگام غروب برگزار می شود. این جشنواره با خوردن غذاهای سفید رنگ مانند توفو، مامی، برنج و سوپ میسو شروع می شود. از دیگر مقدمات این فستیوال پوشیدن لباس محلی به نام "Noboriko" است. قبل از انجام مراسم، مردان در آب شور ساحل اوجیگاهاما حمام

گفتگو با جناب آقای دکتر اکبر قاسمی

مدرس و جسته‌گدشی شهر تبریز، در خصوص گدشی سلامت (بخش اول مصاحبه)

ساتھی اٹھ اُچی / نگوں متوں اقدم

سایر شهرهای کشور بوده و در این راستا یک بخشی در معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی به عنوان اداره گردشگری سلامت دایر می‌باشد و کار نظارت بر فعالیت‌های گردشگری سلامت و درمان را بعهده دارد. در این زمینه در بیمارستان‌های استان هم بخشی بنام IPD ادایر شده است که تمامی فعالیت‌های مرتبط با گردشگران درمانی و سلامت را تحت نظر دارند. همچنین در کنار دانشگاه علوم پزشکی استان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان نیز به بخش‌های غیر پزشکی این ساختار از جمله هتل‌ها، مهمانسراها، خانه مسافرها و سایر بخش‌های مرتبط سازمانی نظارت می‌کند. البته همچنانکه می‌دانیم گردشگری از هر نوعی یک فعالیت فرابخشی است و سازمان‌های مختلف با وظایف و اهداف مختلف باید در کنار هم باشند تا زنجیره آن کامل شود. در کل در استان کارگروه سلامت در معاونت امور عمرانی استانداری کار سیاستگذاری را بر عهده دارد و اداره کل سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بعنوان دبیر کارگروه و دانشگاه علوم پزشکی و سایر دستگاه‌های عضو کار اجرایی کردن تصمیمات اتخاذ شده در این کارگروه را بر عهده دارند.

۵. آیا طرح های نظارتی و حمایتی مشخصی برای این بخش از گردشگری شهر تبریز در نظر گرفته شده است؟

اینکه بگویم طرح های نظارتی و حمایتی در راستای گردشگری سلامت در استان در نظر گرفته نشده است شاید کمی بی انصافی باشد. همچنانکه قبلاً در پاراگراف قبلی اشاره شد وجود ساختارهای نظارتی در سازمان های مختلف استان همه بخاطر حمایت از توسعه این بخش از گردشگری در استان و تریز می باشد. ولی اینکه بگویم چند در پیشبرد اهداف موفق بوده اند قطعا در این بخش مشکلات فراوان بوده و نوفیقات لازم اخذ نشده است که اگر غیر از این بود روند رشد گردشگری درمانی در استان نباید نزولی می شد و نسبت به سال های قبل رشدت کاهش نمی یافت. از نظر بنده اغلب مصویات کارگروه گردشگری سلامت و کمیته های ذیل آن صرفاً مصوبه بوده و هیچ وقت حالت اجرایی بخود نگرفته اند و یا اینکه بدون مطالعه و بررسی کارشناسانه بوده اند که امکان اجرایی شدن را نداشته اند. به این مورد باید تعداد جلسات کارگروه گردشگری سلامت را نیز باید اضافه کرد که به هیچ وجه با پتانسیل گردشگری سلامت استان و تریز نبوده است. برگزاری تنها یک الی دو جلسه در سال در این خصوص در نمی توان پاسخگوی اهداف پیش بینی شده برای توسعه گردشگری سلامت در استان باشد.

در کشور را توجه به گردشگری پزشکی
میدانم.

۳. اگر تعریف بومی از گردشگری سلامت
در ذهن دارنده شماست.

اگر بخواهیم تریمنی برای گردشگری سلامت بیان کنیم همان تریمن جامع گردشگری از دیدگاه سازمان گردشگری جهانی خواهد بود که هدف در آن مسافرت به قصد درمان یا رسیدگی به وضعیت جسمانی می باشد که فرد از محل اقامت دایمی خود به مقصدی با توانمندی ها و امکانات درمانی به مدت بیش از یک شبانه روز کمتر از یکسال مسافرت می کند. گردشگری سلامت در کشور ایران، بعنوان چهارمین کشور بزرگ در آسیا و هفدهمین کشور بزرگ در دنیا پشینه ای کوتاه دارد. پس از انقلاب اسلامی، در ماده ۸۷ از بخش سوم برنامه چهارم توسعه اقتصادی اجتماعی ایران، به لزوم زمینه سازی برای حضور موثر در بازارهای جهانی و تبدیل جمهوری اسلامی ایران برای حضور موثر در بازارهای جهانی و تبدیل جمهوری اسلامی ایران به مرکز رفع نیازهای سلامت، درمانی و پزشکی در منطقه اشاره شده است. برای اولین بار، صنعت گردشگری پزشکی و سلامت در سال ۱۳۸۱ توسط وزارت بهداشت ایران مورد توجه قرار گرفت. در آن زمان، هدف بنیادین وزارت توسعه گردشگری پزشکی نبود بلکه درصدد اشتغال فارغ التحصیلان رشته پزشکی بود. برنامه گردشگری پزشکی برای اولین بار در سال ۱۳۸۲ با تشکیل کمیته گردشگری سلامت در سازمان میراث فرهنگی اجرا شد. ولی از سال ۱۳۸۳ و پس از ادغام سازمان میراث فرهنگی و سازمان ایرانگردی و جهانگردی، بود که گردشگری سلامت به صورتی مستقل در ایران ایجاد و مشمول توجه بیشتر قرار گرفت. دستورالعمل شرایط و ضوابط مراکز پزشکی پذیرای گردشگری سلامت (شرایط عمومی، نیروی انسانی، تجهیزات پزشکی، شرایط جغرافیایی، شرایط جانبی و ضوابط وضعیت تجهیزات پزشکی مراکز ارائه دهنده خدمات درمانی در ایران) در سال ۱۳۸۷ تدوین و همچنین آیین نامه اخذ مجوز خدمات گردشگری سلامت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در آبان ۹۰ تصویب و اعلام شده است. بر این اساس در حال حاضر مجوز فعالیت آژانس های بیمارپای و فرایند صدور پروانه تاسیس آژانس جهت ارائه خدمات درمانی بین المللی، توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می شود.

۴. فعالیت های گردشگری سلامت شهر تبریز تحت نظارت چه سازمان هایی انجام می گردد؟

ساختار نظارتی گردشگری سلامت در تبریز مثل

۱. لطفا خودتان را معرفی کنید.

اینبجانب اکبر قاسمی یالتوزانچ دانش آموخته اقتصاد گردشگری عضو هیات علمی رسمی دفتر مرکزی جهاددانشگاهی در تهران می باشد. از سوابق اینجانب مسئولیت جهاددانشگاهی شعبه شهرستان ماکو و جهاددانشگاهی استان اردبیل است. تعداد ۱۵ طرح تحقیقاتی و مقالمانی، ۲۷ مقاله و یک کتاب بخشی از سوابق علمی و پژوهشی و نشریاتی اینجانب را شامل می شوند. همچنین تدریس در دانشگاه های علامه طباطبائی تهران، محقق اردبیلی، تبریز، مراکز مختلف علمی و کاربردی، دانشگاه آزاد و پیام نور نیز سوابق تدریس اینجانب را در کنار ده ها کارگاه آموزشی کوتاه مدت و مهارت و اشتکاف مردهند.

۲. در مورد تخصصستان در گردشگری سلامت توضیح دهید.

نگاهی به رزومه سوابق علمی و تحقیقاتی و تدریس اینجانب به وضوح نشان می‌دهد که بیشترین فعالیت من در حوزه گردشگری بوده و در این زمینه از سال ۸۴ فعالیت مستقیم داشته‌ام. به عبارتی همه فعالیت‌های علمی بنده یا در ارتباط مستقیم با گردشگری بوده و یا به بخشی از این صمت برمی‌گردد. در زمینه گردشگری سلامت نیز که یکی از گرایش‌های گردشگری بوده و بویژه در کشور ما قابلیت توسعه و رشد را دارد از سال ۸۶ ورود پیدا کرده و مطالعاتی داشته‌ام. در سال ۹۱ و ۹۲ با توجه به علاقه شخصی و مراجعه هزاران نفر از اتباع جمهوری آذربایجان به مراکز درمانی کشور بویژه استان‌های شمالغرب انگیزه انجام نظرسنجی برای آشنایی با اهداف مراجعه و مقاصد مهم مورد نظر آنها و همچنین شناسایی مشکلات و موانع پیش روی این طیف از گردشگری پرداختم و همان زمان در جلسات مختلف به مسئولان امر توصیه کردم که با شرایط موجود این روند نمی‌تواند دوام بیاورد و مراجعه اتباع آذربایجان نزولی خواهد شد که هم اکنون بسیار واضح و روشن است. همچنین اینجانب در ادامه فعالیت در این زمینه، رساله دکتری خود را اختصاص به گردشگری درمانی دادم. در کلی من بیشتر جنبه درمانی و آن هم پزشکی گردشگری سلامت را مورد توجه قرار داده‌ام چرا که در میان کنونی سریع‌ترین راه گسترش گردشگری

افتخارات نشریه علمی تخصصی کوله پستی در نيسمال اول سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵

کوله پستی با وجود عمر کوتاه و تک شماره‌ای خود کوله باری از افتخارات و تجلیل‌های ملی و استانی را برای دست اندرکارانش به ارمغان آورده است. از جمله افتخارات این مجله نوپا و انجمن تازه تاسیس جغرافیا و گردشگری دانشگاه تبریز می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

انجمن علمی جغرافیا و گردشگری توانست در نهمین جشنواره حرکت که از ۲ تا ۵ مهرماه ۱۳۹۵ در شهر زیبای کرمان برگزار شد، دو مقام برگزیده کسب کند. یکی از این افتخارات مرتبط با نشریه علمی تخصصی کوله پستی بود که در بخش نشریات انجمن‌های علمی مقام شایسته تشویق کسب کرد. در پی کسب این افتخارات پروفسور پورمحمدی رئیس دانشگاه تبریز طی مراسمی از اعضای این تیم به عنوان افتخارآفرینان ملی دانشگاه، تقدیر بعمل آورد.

همچنین کوله پستی در قالب نشریه‌ی تخصصی گردشگری واپسته به انجمن علمی جغرافیا و گردشگری در دو زمینه یادداشت و نشریات تخصصی علوم انسانی مقام دوم جشنواره دانشجویی استان آذربایجان شرقی، کنگره شهدای دانشجو در تاریخ ۲۰ الی ۲۲ آذر ماه سال ۹۵ را نصیب خود کرد.

arktourism.ir

وبسایت تخصصی گردشگری انجمن علمی جغرافیا و گردشگری دانشگاه تبریز

ایرانگردی • جهانگردی • پیشنهاد و راهنمای سفر در خاورمیانه • معرفی جاذبه های ایران • آشنایی با صنایع دستی ایران • پیشنهاد فصلی سفر • دانستنی های سفر
مقالات تحلیلی گردشگری • مقالات تخصصی گردشگری • معرفی کتب گردشگری

ارک توریسم، راهنمای یک سفر خوب